

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

Vijeće DSHV-a o izborima

BROJ
668

Subotica, 5. veljače 2016. Cijena 50 dinara

Vrijeme poklada

250 godina župe
Novi Banovci

Građani pomažu
Kolijevku

INTERVJU
Vladimir Goati

Rezolucija o napretku Srbije

Ključne reči

TRAŽI

ILI

Brzo, **besplatno**
& jednostavnoPOSTAVI
NOV OGLAS

Probajte
naš novi
sajt!

www.svastara.rs

Nekretnine

Vozila

Elektronika

Poslovi

Kuća i bašta

Poljoprivreda

Industrijske
mašine, oprema

Usluge

Mama i beba

Kućni ljubimci

Igračke

Knjige, školski
pribor

Sport i hobi

Moda i odeća

Lični kontakti

Razno

Zdravlje i medicina

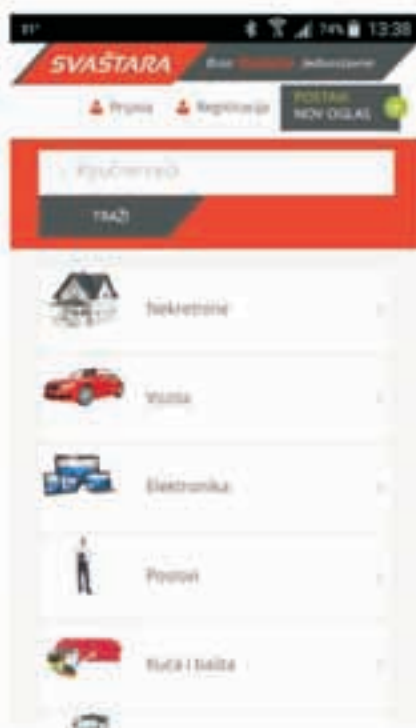
Biznis

Muzika - Filmovi

Besplatno

SADRŽAJ

INTERVJU

12-13

Vladimir Goati, politički analitičar
i predsjednik *Transparentnosti Srbije*
U SRBIJI JE KORUPCIJA »OBIČAJ«

RAZGOVOR POVODOM

21

X Književno prelo
**BERNADICA IVANKOVIĆ,
PREDSJEDNICA HRVATSKE
ČITAONICE IZ SUBOTICE**

SUBOTICA

26-27

Služba hitne medicinske pomoći
Doma zdravlja u Subotici
**DVIJE LIJEČNIČKE EKIPE
ZA CIJELI GRAD**

KULTURA

32

Izložba Gorana Trbuljaka u subotičkoj Galeriji
Dr. Vinko Perčić
**UMJETNIK BEZ GALERIJE JE KAO
KRUMPIR BEZ FRITEZE**

CRKVA

36-37

Župa Rođenja Blažene Djevice Marije u Novim
Banovcima
**ŽUPA SLAVI 250 GODINA
POSTOJANJA**

SPORT

55

Miroslav Pavlović Čarli iz Šida, master karate
sporta
KARATE LIJEK ZA SRCE I DUŠU

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Šturo o Rezoluciji

Rezolucija o izvješću o Srbiji za 2015. godinu, koju je pripremio izvjestitelj Europskog parlamenta za Srbiju David McAllister, a danas kad završavamo ovaj broj našeg tjednika (srijeda) i kad se o njoj raspravlja u Europskom parlamentu, sadrži i dio koji se odnosi na zaštitu prava manjina u Srbiji.

Premda ova rezolucija nije pravno obvezujuća, poruke Rezolucije se pažljivo čitaju u državama kandidatima, jer su dobar pokazatelj na čemu će države članice EU, među njima i susjedne, inzistirati u samim pregovorima, kaže Nebojša Lazarević, direktor Centra za europske politike u Beogradu i član Užeg pregovaračkog tima. Kroz Nacrt rezolucije, a zatim i amandmane pokreće se veliki broj pitanja kao što su loša provedba zakona, dijalog Srbije i Kosova, sloboda medija, kao i pitanje usklađivanja vanjske politike s vanjskom politikom Unije, uključujući i odnos prema Rusiji; nadalje pitanja korupcije, vladavine prava, reforme pravosuđa, medijskih sloboda ali i manjinskih prava.

U većini medija u Srbiji o Rezoluciji je pisano manje-više šturo, uglavnom navodeći općenite poruke Rezolucije koja pozdravlja otvaranje poglavlja i mjere kojima se Srbija priprema za pregovore o članstvu s EU, posebno akcijske planove za poglavlja 23 i 24 o vladavini prava, pravdi i temeljnim slobodama. Uglavnom se navodi i kako se Srbija poziva da nastavi sa sustavnim reformama, da rad sudaca, tužitelja i medija bude oslobođen političkog utjecaja i da pojača napore u borbi protiv organiziranog kriminala. U većini medija se navodi i kako se vlasti potiču da pospješe klimu za investicije, ubrzaju restrukturacije javnih poduzeća, da zakone o državnim poticajima usuglase s pravnom stečevinom EU i tome slično. Pojedini mediji su »ubacili« i po rečenicu o Vojvodini gdje se navodi kako se u Rezoluciji ističe da »kulturna raznolikost Vojvodine doprinosi identitetu Srbije« i naglašava da »autonomija Vojvodine ne može biti dovedena u pitanje, a zakon o sredstvima Vojvodine mora biti usvojen bez odgađanja, kao što predviđa Ustav«. Među rijetkima su pak mediji koji su naveli i da Rezolucija govori i o zaštiti prava manjina. Oni koji su to uradili, riješili su to rečenicom »u Rezoluciji se naglašava potreba bolje zaštite prava manjina«.

Možda je to i bolje, mislim to što se manjine ne pominju, jer kad se pominju uglavnom je to u negativnom ili pozitivnom ali zato folklornom kontekstu. Možda je i bolje, jer od 17 amandmana na stavak o položaju manjina 15 su uložili zastupnici iz nama susjednih zemalja. Na to se u Srbiji do sada nije gledalo dobrim očima, jer se doživljavalo kao da nam susjedi bacaju klipove pod kotače na našem europskom putu. A što je logičnije nego li da Hrvatska, Mađarska, Rumunjska, Bugarska, čiji su sunarodnjaci u Srbiji nacionalne manjine, vode računa o tome kakav im je položaj i što o tome piše u Rezoluciji. Jer cilj Rezolucije jest i da pohvali i ohrabri, ali i da istakne određene realne probleme čijim rješavanjem će svima u ovoj zemlji biti bolje. Ne samo manjinama.

J. D.

DSHV O JAVNOM SEKTORU

Hoće li cijenu racionalizacije u Subotici platiti Hrvati?

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, nakon objave Odluke o maksimalnom broju zaposlenih na neodređeno vrijeme u javnom sektoru, želi ukazati na to da je ona u Subotici donesena trapavo, ishitreno i bez ozbiljnih analiza i planova. Racionalizacija zaposlenih u javnom sektoru je neminovan, hitan i kratkoročan prioritet Vlade Srbije, protiv čega DSHV nema ništa protiv, jer se njome hoće racionalizirati broj i vrsta poslova te smanjiti broj zaposlenih. Osim što bi trebala postati predmetom stalnih nastojanja u javnom sektoru, navedena zadaća racionalizacije zahtijeva daleko veću ozbiljnost u pripremi i realizaciji od onoga što je učinjeno u Subotici«, navodi se u priopćenju DSHV-a, te se naglašava kako ta odluka kod Hrvata u Subotici izaziva strah.

»U tom smislu, slobodni smo izraziti strah da spomenuta Odluka predstavlja odraz sile pojedinih političkih partija i da je donesena radi namirivanja uskostranačkih interesa, pa čak i nacionalno sebičnih ciljeva, što kod Hrvata u Subotici izaziva strah koji će, kako sada stvari stoje, u najvećem broju ostati bez zaposlenja. Ističemo kako politički predstavnici Hrvata u gradskoj upravi – DSHV u Subotici nisu ni na koji način zastupljeni u radnoj grupi niti im je bio omogućen bilo kakav utjecaj na rad, sudjelovanje u konzultacijama i u donošenju Odluke nakon imenovanja radne grupe. Stoga opravdano iskazujemo sumnju u njezinu etnosenzitivnu ispravnost. Tim prije, jer je 3 dana nakon donošenja već dobila i svoje izmjene, spram političkih interesa dviju vodećih stranaka«, piše u priopćenju DSHV-a.

Hrvati će Kaszu pamtit i kao hrabrog i pravičnog političara

Upovodu smrti bivšeg gradonačelnika Subotice **Józsefa Kasze** Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, uz izražavanje iskrene sućuti njegovoj obitelji, žali zbog odlaska hrabrog gradonačelnika Subotice, koji je u najtežim vremenima svojim odlučnim vođenjem grada obranio i sačuvao njegove temeljne vrijednosti – multietničku strukturu, te duh tolerancije i suživota. Jasno je osuđivao ratnohuškačku politiku režima **Slobodana**

Miloševića, a s velikim se rizikom i odupirao njezinim posljedicama. Slično je postupio i za vrijeme NATO bombardiranja. Ključan je bio njegov angažman u listopadskom prevratu 2000. godine.

Hrvati u Subotici pamtit će ga i po tome što je za vrijeme njegova gradonačelnikovanja na teritoriju grada Subotice hrvatski jezik uveden u službeni uporabu (1993.), a na Radio Subotici počeo se emitirati i program na hrvatskome (1998.). Drugim riječima, njegova

je politika uračunavala potrebe ovdašnjih Hrvata da ostvare ravnopravnost u ostvarivanju svojih prava, što se nakon njegova odlaska na druge dužnosti često znalo dovoditi u pitanje.

Predsjednik DSHV-a, Tomislav Žigmanov

József Kasza preminuo nakon duže bolesti u Subotici

Bivši potpredsjednik Vlade Srbije, dugogodišnji predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara (SVM) i gradonačelnik Subotice **József Kasza** preminuo je 3. veljače u 71. godini života nakon duže bolesti.

Kasza je rođen 6. veljače 1945. godine u Subotici, gde je završio Ekonomsku školu i Ekonomski fakultet.

Bio je 12 godina na čelu Saveza vojvođanskih Mađara (od 1995. do 2007.) kada ga je na toj funkciji naslijedio i danas aktualni predsjednik SVM-a **István Pásztor**. Kasza je tada ostao počasni predsjednik SVM-a do 2010. godine, kada je isključen iz stranke zbog otvorenih i veoma oštrih kritika koje je upućivao na račun stranačkog rukovodstva.

Kasza je za gradonačelnika Subotice bio biran četiri puta uzastopno, prvi put 1988. godine, a posljednji 17. listopada 2000. Funkcije gradonačelnika razriješen je 8. veljače 2001., nakon što je izabran za potpredsjednika u republičkoj vladi koju je predvodio **Zoran Đinđić**.

Nakon povlačenja s mjesta lidera SVM-a, Kasza je postao direktor filijale *Agrobanke* u Subotici.

Godine 2012. postao je glavni urednik lokalnih *Subotičkih novina*, iako u svojoj karijeri nije imao ozbiljnijeg dodira s novinarskom profesijom. Prije toga, Kasza je bio uhićen u aferi oko *Agrobanke*. U pritvoru je proveo nekoliko mjeseci, a nakon toga nije bio obuhvaćen optužnicom koja je podignuta u vezi s tom aferom.

Dobitnik je nagrade **Habitat** (1993.) koju dodjeljuju Ujedinjeni narodi.

HRVATSKI MINISTAR MIRO KOVAČ:

Riješiti pitanje zastupnika

Novi ministar vanjskih i europskih poslova Hrvatske **Miro Kovač**, govoreći o odnosima sa Srbijom, istaknuo je u intervjuu za *Hinu* da će imati otvoren, pozitivan i konstruktivan stav, te da se radije jačanju trgovinske razmjene, ali da će ustrajati na rješavanju zaostalih, neriješenih pitanja.

Prema njegovim riječima, znak da Beograd želi graditi zdrave, dobrosusjedske odnose bit će i rješavanje pitanja zastupljenosti hrvatske manjine u srbijanskom parlamentu.

»Srbijanska manjina ima tri zastupnika u Saboru, a u Narodnoj skupštini Srbije nemamo nijednog zastupnika hrvatske manjine, iako od 2004., imamo međudržavni sporazum o zaštiti svojih nacionalnih manjina. Tu nešto nije u redu i moramo reći kolegama u Srbiji 'idemo to riješiti', rekao je Kovač i naglasio da će ustrajati i na rješavanju zaostalih pitanja iz rata protiv Hrvatske, osobito sudbine nestalih.

»Uvjeren sam da će srpska strana uvidjeti da bez rješenja tih pitanja iz rata ne može biti zdravih temelja za dobre odnose u budućnosti«, naveo je Kovač.

Z. S.

VUČIĆ NAKON SASTANKA S PUPOVCEM:

»Želim surađivati s hrvatskom Vladom«

Srbijanski premijer **Aleksandar Vučić** rekao je prošloga petka, 29. siječnja, u razgovoru s predsjednikom Srpskog narodnog vijeća u Hrvatskoj **Miloradom Pupovcem** da Srbija želi blisko surađivati s novom Vladom Hrvatske, unatoč, kako on to vidi, brojnim naznakama teškoća s kojima se suočava srpska zajednica u Hrvatskoj, priopćeno je iz srbijanske Vlade nakon sastanka u Beogradu. Predsjednik SNV-a Milorad Pupovac je, kako se navodi, srbijanskog premijera Aleksandra Vučića upoznao

s aktualnom političkom situacijom u Hrvatskoj i položajem srpskog naroda, dok je premijer Vučić istaknuo kako »Srbi i Hrvati pripadaju obitelji europskih naroda«, te da »napredak u našim odnosima znači stabilizaciju i mir u regiji zapadnog Balkana.«

Pupovac se istoga dana sreo i s ministrom vanjskih poslova Srbije **Ivicom Dačićem**. Oni su razmijenili mišljenja o političkim prilikama i položaju Srba u Hrvatskoj, a tijekom boravka u Srbiji, u raznim intervjuima za srbijanske elektroničke medi-

je, Pupovac je poručio da je za dobre odnose između Beograda i Zagreba neophodan uvjet da položaj Srba u Hrvatskoj bude dobar, ali je po njegovoj ocjeni taj položaj »stigao do klimavih nogu.«

Milorad Pupovac, koji je i dopredsjednik Samostalne demokratske srpske stranke, rekao je u izjavi za Radioteleviziju Vojvodine kako »ne može zamisliti da bi Beograd mogao imati dobre odnose s ovakvom politikom Zagreba«, ocijenivši kako bi odnosi hrvatske i srbijanske vlade možda mogli biti dobri, kada ne bi bilo događaja usmjerenih protiv Srba.

»Teško je zamisliti da bi Beograd mogao imati dobre odnose s politikom u Zagrebu u kojoj bi postojali elementi koji su sada na snazi, koji bi tražili popis izdajnika, agresora, organizirali profašističke skupove u središtu grada«, rekao je Pupovac za RTV.

Komentirajući izjavu predsjednika Hrvatskog helsinškog odbora **Ivana Zvonimira Čička**, da su »Srbi u Hrvatskoj zaštićeni kao polarni medvjedi«, Pupovac je za RTV rekao kako to što sada

radi Helsinški odbor »nema veze s ljudskim pravima.«

Gostujući u emisiji *Kažiprst* televizije B92, Pupovac je rekao da je, kao i obično, u Beogradu zbog unapređivanja odnosa Hrvatske i Srbije.

»I naravno da vidimo što se može učiniti za napredak odnosa i položaj Srba u Hrvatskoj poslije formiranja nove Vlade.«

Pupovac je istaknuo da Beograd može mnogo pomoći u poboljšanju položaja Srba u Hrvatskoj: »Pojedini članovi srpske Vlade su surađivali s aktualnim članovima Vlade u Hrvatskoj. To je i obveza Beograda da se brine o Srbima u Hrvatskoj.«

Iako je Pupovac izjavio, gostujući u emisiji *Oko* na RTS-u, kako »politika proizvodnje straha raste u Hrvatskoj, a stvari se otimaju kontroli«, ipak je zaključio da odlazi zadovoljan, jer su premijer Vučić i ministar vanjskih poslova Dačić »iskazali institucionalnu i političku spremnost da podrže srpsku zajednicu u Hrvatskoj.«

Z. S.

Održana sjednica HNV-a u Sonti

Prvi put od osnivanja sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, dvadeset sedma po redu, održana je 29. siječnja u najvećem selu šokačkog Podunavlja Sonti. Na samom početku sjednice domaćini, dopredsjednik HNV-a **Andrija Ađin** i tajnica MZ Sonta **Renata Kuruc** su upoznali vijećnike s poviješću sela, sa zasebnim osvrtom na život i rad pripadnika hrvatske zajednice u današnjim, vrlo teškim uvjetima. Prije izglasavanja dnevnoga reda konstatirano je da je rješenjem Republičke izborne komisije umjesto msgr. **Andrije Anišića** mandat vijećnika dodijeljen **Ani Štimac** sa Zajedničke liste hrvatskih udruga dr. **Tomislav Stantić**. Prijedlog dr. Tomislava Stantića za proširenje dnevnog reda, uz 6 glasova za i 15 protiv nije usvojen. U okviru točaka koje su se odnosile na financijski plan i program rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2016. godinu uslijedile su žestoke polemike između nekolicine vijećnika s liste dr. Tomislava

Stantića i ravnatelja ZKVH-a **Tomislava Žigmanova**. Pored nepreciznosti u izradi plana i programa, oponenti su Žigmanovu spočitavali i preveliki broj dužnosti koje trenutačno obnaša. U jednom momentu ravnatelj Zavoda je zaprijetio napuštanjem sjednice ukoliko rasprave u započetom tonu budu nastavljene.

Pozitivno mišljenje o financijskom planu i programu rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2016. godinu, vijećnici su donijeli s 15 glasova za i 6 protiv, a kritike zbog netransparentnosti i neracionalnosti u trošenju novca Zavoda, te zbog nepreciznosti u planiranju programskih sadržaja, odbačene su kao neutemeljene, a ukazano je i na ocjenu suosnivača, Pokrajinskog tajništva za kulturu, po kojoj je ZKVH po ispunjavanju zakonskih obveza najbolji od svih nacionalno-manjinskih zavoda. Prijedlog odluke o davanju mišljenja za izbor **Stevana Mačkovića** za ravnatelja Povijesnog arhiva Subotica usvojen je jednoglasno. Sjednica je završena izlaganjem dopredsjednice Odbora za obrazovanje HNV-a **Jasne Vojnić** o stanju u obrazovanju, s posebnim osvrtom na probleme s udžbenicima na hrvatskom jeziku.

Ivan Andrašić

PRAVA NACIONALNIH MANJINA U REZOLUCIJI O NAPRETKU SRBIJE

Susjedi podnijeli najviše amandmana

Poziva se Vlada Srbije da implementira sve međunarodne ugovore kao i bilateralne sporazume koji se tiču manjinskih prava*

Izražava se ozbiljna zabrinutost povodom prekida emitiranja programa na manjinskim jezicima koja je uslijedila nakon privatizacije medija* Ističu se problemi u obrazovanju na jezicima nacionalnih manjina, napose u pogledu pravodobnog financiranja i prijevoda udžbenika na manjinskim jezicima

Na plenarnoj sjednici koja je ovoga tjedna od 1. do 4. veljače održana u Strasbourgu raspravljalo se i glasovalo o Rezoluciji o izvještanju o napretku Srbije na putu k Europskoj uniji. Nacrt Rezolucije o napretku Srbije usuglašen je 21. siječnja, a tjedan dana kasnije usvojio ga je Odbor za vanjske poslove Europskog parlamenta, te je prosljeđen na usvajanje.

Pažnju medija u Srbiji tijekom procesa donošenja Rezolucije i podnošenja amandmana najviše je privlačio dio koji se odnosi na ocjene o postignutom napretku Srbije, na normalizaciju odnosa Srbije i Kosova, pitanja vanjske politike, napredak reformi i borbi protiv korupcije, slobodi medija pa i položaju Vojvodine, ali se vrlo malo medijske pažnje posvetilo stavkama koje se odnose na zaštitu prava nacionalnih manjina.

O ZAŠTITI PRAVA NACIONALNIH MANJINA

U Nacrtu Rezolucije o izvješću o napretku Srbije za 2015. godinu, koji je pripremio izvjestitelj **David Mc Allister** u stavku o pravima nacionalnih manjina u tri rečenice se govori o zaštiti prava. Prvo, naglašava se važnost vijeća nacionalnih manjina u provedbi prava nacionalnih manjina, zatim se ponovno poziva Srbija da osigura održavanje razine stečenih prava i ovlasti u postupku njihova pravnog usklađivanja s odlukama Ustavnog suda Srbije, te na koncu poziva Srbija da u cijeloj zemlji osigura usklađenu provedbu zakonodavstva o zaštiti manjina, uključujući zakonodavstvo u vezi s obrazovanjem, uporabom jezika, zastupljenošću u tijelima javne uprave, te pristupom medijima i vjerskim obredima na jezicima manjina.

Nakon podnošenja i usuglašavanja amandmana pred zastupnicima EP-a se

ovoga tjedna našao novi prošireni stavak o pravima nacionalnih manjina u kojem se u većoj mjeri nego li u prvoj verziji konkretiziraju obveze Srbije spram zaštite nacionalnih manjina. Podvlači se uloga nacionalnih vijeća u promoviranju prava nacionalnih manjina i njihove demokratske prirode i ohrabruje njihovo odgovarajuće i provjerljivo financiranje. Pozdravlja se posvećenost Srbije na donošenju Akcijskog plana za nacionalne manjine koji će dalje unaprijediti implementaciju i razvoj praksi i zakonodavnog okvira za nacionalne manjine. Ponovo se poziva Srbija da osigura da se postignuti nivo prava i ovlaštenja nacionalno-manjinskih vijeća zadrži u procesu usklađivanja zakona s odlukom Ustavnog suda Srbije i poziva se da usvoji novi Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina što je prije moguće kako bi se razjasnio njihov zakonski status i utvrdila ovlaštenja. U tekstu se izražava i ozbiljna zabrinutost povodom prekida emitiranja programa na manjinskim jezicima koja je uslijedila nakon privatizacije medija. Naposljetku, poziva se Srbija da poveća napore u pogledu konzistentne implementacije zakona o zaštiti manjina i nediskriminativnog odnosa spram nacionalnih manjina u cijeloj Srbiji. Ističu se problemi u obrazovanju na jezicima nacionalnih manjina, napose u pogledu pravodobnog financiranja i prijevoda udžbenika na manjinskim jezicima, zatim i u pogledu korištenja manjinskih jezika, zastupljenosti u javnoj upravi i predstavničkim tijelima na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou kao i u odnosu na pristup medijima i vjerskim obredima na manjinskim jezicima. Na koncu, poziva se Vlada Srbije da implementira sve međunarodne ugovore kao i bilateralne sporazume koji se tiču manjinskih prava.

UZBUĐLJIV PROCES

Premda je za većinu laika Europski parlament vrlo daleko od očiju i srca i procedure se čine vrlo kompliciranim poznavateljima procesa tvrde kako se radi o vrlo uzbudljivom procesu s nizom aktera, ponekada suprotstavljenih interesa i političkih orijentacija ali koji se odvijaju u okviru vrlo jasnih procedura i rokova. Dio procesa čini podnošenje amandmana kojih je ove godine bilo 190, čiji se broj nakon usuglašavanja sveo tek na 15. Međutim, to ne znači da su svi amandmani odbačeni i da nisu imali značajnu ulogu u oblikovanju završnog nacrtu pa i djela koji se odnosi na nacionalne manjine. Urednik portala *European Western Balkans* **Nemanja Todorović Štiplija** u autorskom tekstu za dnevni list *Danas* objasnio je proces usvajanja Rezolucije i usuglašavanja amandmana.

Polazna osnova za sastavljanje Rezolucije je Izvješće o napretku Srbije koji Europska komisija od 2005. donosi svake godine. Na osnovu nje je David McAllister sastavio svoj nacrt Rezolucije, koji je potom u prosincu objavljen i prosljeđen svim članovima Odbora za vanjske

poslove Europskog parlamenta, zastupničkim grupama i zainteresiranim pojedincima. Europski zastupnici i zastupničke grupe pripremaju i **podnose amandmane** koji se zatim razmatraju pred Odborom kako bi se poboljšao tekst rezolucije. U ovoj fazi, navodi Todorović Štiplija, **razne utjecajne grupe**, civilne organizacije, političke stranke i pojedinci, imaju svoj trenutak »utjecaja« na **zastupnike Europskog parlamenta**, izvijestitelje iz sjenke, kao i zastupničke grupe, sestrinske partije, koordinate i **savjetnike** zastupničkih grupa, sa svojim prijedlozima za amandmane na tekst nacrtu. **Ovisno o interesima** i političkim orijentacijama tu dolazi i do sukobljavanja različitih interesnih grupa ali i samih europskih zastupnika.

Izvjestitelj McAllister zajedno s **Tajništvom Odbora za vanjske poslove** nastoji uključiti što više različitih stavova i mišljenja u proces usuglašavanja amandmana u svoju Rezoluciju, čime nastoji **dobiti širu potporu zastupnika** prilikom glasovanja na zasjedanju Odbora a i na **plenarnoj sjednici**, a time se i smanjuje broj amandmana jer usuglašeni amandmani imaju za posljedicu povlačenje drugih amandmana na isti dio teksta, objašnjava

Todorović Štiplija. Time se od 190 amandmana došlo na svega 15. Amandmani koji nisu ušli u kompromis ili koji su nekompatibilni brišu se s liste, a oni koju su sadržajno ili skroz drugačiji, pa zahtijevaju dopisivanje članova u okviru novog paragrafa, čekaju da se o njima raspravlja na narednom zasjedanju Odbora. Na drugom zasjedanju Odbora po pitanju Rezolucije, 21. siječnja, izvijestitelj McAllister obrazložio je usuglašeni tekst rezolucije kada se raspravljalo o izvještaju u pojedinostima, a u danu za glasovanje 28. siječnja glasovalo se o zasebnim amandmanima, a onda i o tekstu Rezolucije u cijelosti. Usvojen je finalni tekst Rezolucije koji je upućen na plenarnu sjednicu EP-a u Strasbourgu, o kojem se ovoga tjedna izjašnjava 751 zastupnik.

Na plenarnoj sjednici sami zastupnici mogu »lobiranjem« prikupiti 40 potpisa kolega ili suglasnosti cijele zastupničke grupe za potencijalne usmene amandmane. Sve do 1. veljače trajao je rok za dostavljanje usmenih amandmana na već upućenu Rezoluciju. O tim amandmanima **glasuje se takozvanim glasanjem po pojedinostima** ili glasanjem prozivkom na samoj plenarnoj sjednici.

AMANDMANI HRVATSKIH ZASTUPNIKA

Eurozastupnici iz Hrvatske su i ove godine podnijeli niz amandmana koji su većinom uključeni u finalni tekst Rezolucije.

Andrej Plenković (HDZ) je u amandmanu zatražio »da Srbija poveća napore za učinkovitu provedbu zakona, uključujući i nedsikriminirajuće postupanje prema nacionalnim manjinama« kao i da se osigura »zastupljenost manjina u predstavničkim tijelima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini«.

Tonino Picula (SDP) je amandmanom zatražio da se »izrazi ozbiljna zabrinutost zbog prekida prijenosa programa na jezicima manjina zbog najavljene privatizacije medija« što je također ušlo u kompromisni amandman.

Marijana Petir (HSS) je u dijelu o obrazovanju zatražila da se Srbija pozove da osigura provedbu zakonodavstva »posebice u pogledu financiranja udžbenika na materinskom jeziku manjina« i da Srbija osigura »političku zastupljenost manjina«. Također je zatražila da se unese izmjena kojom se »izražava zabrinutost zbog razine zaštite manjinskih

Andrej Plenković, Marijana Petir, Dubravka Šuica, Ivana Maletić i Davor Ivo Stier

prava u pogledu medija nakon nedavnog gašenja nekoliko manjinskih radijskih postaja» i da »Srbija treba osigurati odgovarajuće resurse i financijska sredstva za njihove uobičajene aktivnosti«.

Dubravka Šuica (HDZ) je predložila izmjenu u kojoj se »poziva Srbiju da u potpunosti provede Sporazum iz 2005. između Republike Hrvatske i Državne zajednice Srbije i Crne Gore kojim je propisano da njegove potpisnice moraju jamčiti politička i građanska prava srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj i hrvatske nacionalne manjine u Srbiji«.

AMANDMANI ZASTUPNIKA IZ BUGARSKE...

Među eurozastupnicima koji su podnijeli amandmane na stavak o zaštiti nacionalnih manjina bili su i eurozastupnici iz Bugarske, Mađarske i Rumunjske.

Bugarski zastupnik **Angel Dzhambazki** (VMRO) predložio je izmjenu kojom se »izražava zabrinutost zbog činjenice da još uvijek postoje zajednice nacionalnih manjina koje su zapravo

isključene iz društvenog i političkog života«, nadalje »poziva Srbiju da pripremi i dostavi detaljan akcijski plan usmjeren na učinkovitu provedbu postojećih prava nacionalnih manjina« te »snažno preporučuje srbijanskoj vladi da se suzdrži od bilo kakva oblika izravne ili neizravne diskriminacije nacionalnih manjina koja se očituje u nedostatku financiranja, ograničavanju ula-

ganja, ograničavanju kulturnih prava, obrazovnih prava, ali i prava na udruživanje i sudjelovanje u političkom životu«.

Drugi bugarski zastupnik **Andrey Kovatchev** (GERB) predložio je dvije izmjene kojima se »izražava zabrinutost zbog znatnih kašnjenja prijevoda udžbenika na materinske jezike, kao i zbog službene uporabe materinskog jezika koja je dobro utvrđena u zakonu,

ali se u praksi ne provodi u potpunosti« i amandman kojim se poimence navode manjine i kojim se upozorava i na neravnopravnost manjina u gospodarskom pogledu te »poziva srbijanske vlasti da poboljšaju položaj svih manjina, uključujući albansku, bošnjačku, bugarsku, hrvatsku, mađarsku, rumunjsku i romsku manjinu, koje su nesrazmjerno pogođene gospodarskom krizom«.

Tonino Picula

...MAĐARSKE...

Zastupnici iz Mađarske, među njima i bivši pokrajinski tajnik **Andor Deli**, te **Kinga Gál**, **György Hölvényi**, **Csaba Sógor**, **András Gyurk**, **Norbert Erdős**, **Andrea Bocskor** i **Ádám Kósa** (FIDESZ) podnijeli su amandman kojim se »naglašava važnost vijeća nacionalnih manjina u provedbi prava nacionalnih manjina, te također potiče njihovo odgovarajuće i provjerljivo financiranje; ponovno poziva Srbiju da osigura održavanje razine stečenih prava i ovlasti u postupku njihova pravnog usklađivanja s odlukama Ustavnog suda Srbije, te potiče na donošenje Zakona o vijećima nacionalnih manjina što je prije moguće u svrhu objašnjenja njihova pravnog statusa i sigurnosti njihove nadležnosti; poziva Srbiju da u cijeloj zemlji osigura usklađenu provedbu zakonodavstva o zaštiti manjina, uključujući zakonodavstvo u vezi s obrazovanjem, uporabom jezika, zastupljenošću u tijelima javne uprave, te pristupom medijima i vjerskim obredima na jezicima manjina.«

... I RUMUNJSKE

Zastupnik iz Rumunjske pripadnik mađarske nacionalne manjine u toj zemlji **László Tőkés** (FIDESZ) podnio je amandman u kojem se izražava zabrinutost »da će nacionalna vijeća osnovana u skladu sa zakonom o nacionalnim vijećima moći predstavljati interese zajednica nacionalnih manjina samo na vrlo ograničen način, te stoga poziva Srbiju da proširi ovlasti nacionalnih vijeća za neovisno donošenje odluka, posebice u području obrazovanja, kulture i informiranja«. Također je podnio i amandman kojim se poziva »da se izbori za nacionalna vijeća učine više demokratskim uključivanjem u izborni registar manjina svih zajednica nacionalnih manjina koje imaju pravo glasa, te uključivanjem toga registra u opći registar glasovanja«, te amandman kojim »naglašava potrebu za novim zakonom o uporabi jezika čime bi se zajamčilo da se jezici manjina mogu upotrebljavati slobodno i pod jednakim uvjetima u regionalnoj i lokalnoj upravi, policiji, na sudovima, u javnim poduzećima i drugim državnim i lokalnim uredima u svim područjima gdje su manjine snažno zastupljene; osim toga, naglašava da je pozitivna provedba zakona ključna, te da bi se kaznenopravne sankcije trebale nametnuti svakome tko ne primjenjuje zakon.«

Jasminka Dulić

PREDSJEDNIK HNV-a DR. SLAVEN BAČIĆ O REZOLUCIJI

Stavak o zaštiti manjina znatno poboljššan

Zastupnici iz Hrvatske, kao i zastupnici drugih susjednih zemalja - Mađarske, Rumunjske, Bugarske uložili su niz amandmana na stavak u kojem se govori o zaštiti prava nacionalnih manjina. Sudeći prema završnom nacrtu ti amandmani su utjecali na poboljšanu i proširenu verziju stavka. Kakvom Vam se čini posljednja verzija, jeste li zadovoljni?

Imajući u vidu složenost političkog procesa uopće, a osobito onoga u Europskome parlamentu te naglašeno političke dimenzije pristupanja Srbije Europskoj uniji, nesumnjivo je stavak o zaštiti prava nacionalnih manjina znatno poboljššan u odnosu na prvobitnu verziju, i to kako glede konkretizacije pojedinih pitanja, tako i proširenja tema (izrično spominjanje privatizacije lokalnih elektroničkih medija i njihov utjecaj na informiranje, predstavništvo manjina u parlamentima na državnoj, pokrajinskoj i lokalnim razinama, provedba bilateralnih sporazuma o zaštiti manjina itd.), što je sve rezultiralo znatnim proširenjem teksta stavka.

Jeste li zadovoljni aktivnošću i amandmanima hrvatskih zastupnika?

Kao što se može vidjeti iz amandmana koje su podnijeli **Andrej Plenković**, **Marijana Petir**, **Tonino Picula**, te **Dubravka Šuica** većina njih je zapravo ušla u poboljšani prijedlog teksta nacrtu Rezolucije, naravno, ne u identičnom jezičnom obliku, već u smislu sadržaja i suštine prijedloga.

Na koji način je Hrvatsko nacionalno vijeće sudjelovalo u ovome procesu?

Budući da hrvatska zajednica ima brojnih otvorenih pitanja vezanih za ostvarivanje manjinskih prava, a vjerujemo da dio njih može biti riješen u procesu pristupanja Srbije EU, poput drugih manjina čije su matične države članice Europske unije, i mi smo u stalnome kontaktu s pojedinim predstavnicima Republike Hrvatske. Njima smo ukazali na najvažnija otvorena pitanja te smo tako, vjerujem, utjecali na poboljšanu verziju nacrtu stavka o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Koji su dometi ove Rezolucije?

Nacrt Rezolucije o napretku Srbije za 2015. (kao i prošle godine) predlaže Europskome parlamentu izvijestitelj za Srbiju **David McAllister**, koji je na toj dužnosti u novom sazivu Europskoga parlamenta naslijedio **Jelka Kacina**. Kada bude usvojena u ovom ili nešto izmijenjenom obliku ona ne predstavlja samo izvješće za prošlu godinu, nego i politički okvir u kojem se očekuje od Srbije da ubuduće djeluje tijekom pristupnih pregovora. No, kako je pitanje prijema Srbije u EU nadasve najšire političke, osobito geostrateške naravi, a praćenje napretka i ispunjavanje uvjeta u konačnici može se procjenjivati kroz oštriju (poput Hrvatske) ili blažu (poput Rumunjske i Bugarske) prizmu, stajališta koja budu iznesena u tekstu Rezolucije za proteklu (kao i za naredne) godine, koju usvoji EP zasigurno neće biti promatrana kao isključivi uvjeti za prijem Srbije u EU. Rezolucije Europskoga parlamenta nemaju pravno obavezujući karakter već su prije svega fleksibilni politički instrument: definirajući zajednička mišljenja ukazuju na osnovna pitanja u određivanju budućeg političkog smjera i političkog okvira za budućnost.

Što slijedi sada u smislu aktivnosti HNV-a nakon usvajanja Akcijskog plana za manjine i ove Rezolucije?

U europskim institucijama naglasak za naredno razdoblje bit će praćenje provedbe Akcijskoga plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, unatoč njegovim manjkavostima. Dakle, HNV će pratiti provedbu Akcijskoga plana, te, kao i do sada, aktivno sudjelovati na različite načine u tome cilju.

J. Dulić

INTERVJU: VLADIMIR GOATI, POLITIČKI ANALITIČAR I PREDSEDNIK TRANSPARENTNOSTI SRBIJE

U Srbiji je korupcija »običaj«

Pomaka na bolje nema već pol desetljeća.

Donose se antikorupcijski zakoni, politički vrh nastoji hvaliti svaki uspjeh u borbi protiv korupcije, ali korupcija je jedna teško iskorjenjiva bolest * Umjesto tih spektakularnih akcija aktivnost protiv korupcije mora biti stalna, uporna akcija * Nadam se da nova vlast neće ići na smanjenje vojvođanskih nadležnosti, a pribojavam se da će se to ipak dogoditi * Zbog njenog nacionalnog sastava bilo bi vrlo opasno da se Vojvodini uskraćuju neka već stečena prava

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Predstojeći izbori nešto bitno neće promijeniti na političkoj sceni, ali će na neko vrijeme pažnju javnosti skrenuti na neke druge teme. Ministri i drugi akteri političkog života bit će u kampanji, nastojeći nam se pokazati sa što više rezultata. Mediji će biti preplavljeni izvješćima s predizbornih i drugih skupova koji ne bi trebali, ali neminovno pretvorit će se u kampanju; političari će napadati jedni druge i sve će se vrtjeti oko politike, kao da je sav ostali život stao. U takvoj atmosferi gotovo nezapaženo prošla je vijest da je Srbija i dalje bez napretka u borbi protiv korupcije i da je i dalje ispod granice od 50 poena što je svrstava u visoko korumpiranu državu.

HR: Očekuje nas raspisivanje izvanrednih parlamentarnih izbora, pa će tako birači osim za lokalne i pokrajinske istog dana glasovati i za republičke zastupnike. Jesu li ti izbori bili potrebni?

U jednoj situaciji politički stabilne većine u parlamentu, u situaciji kada nema sukoba u Vladi i rascjepa u koaliciji ili unutar partija skeptičan sam glede potrebe raspisivanja izvanrednih parlamentarnih izbora. Srbija ima stabilnu Vladu i ne vjerujem da će se poslije izbora nešto bitno promijeniti. Prema najnovijim istraživanjima vladajuća stranka moći će i sama formirati Vladu. Istraživanja od prije nekoliko dana pokazuju da vladajuća stranka ima potporu

od 47 posto, što znači da će po našem proporcionalnom sustavu, koju god formulu da primijenite, SNS sama imati većinu u Vladi, odnosno oko 52-53 posto zastupnika u republičkom parlamentu. Torzo vlasti ostat će neizmijenjen, ali po zakonima fizike, mora doći do usporavanja reformi. Političarima na vrhu najvažnije je da budu reizabrani i oni će najveći dio vremena upotrijebiti kako bi održali svoj položaj, što znači da će jedan dio energije, umjesto da se troši na reforme, biti usmjeren na izbornu kampanju.

HR: Pravilo je i praksa pokazuje da sve vlade najznačajnije reforme provode u drugoj godini svoje vladavine. Ako će izborna kampanja usporiti ili odložiti provedbu najavljenih ekonomskih reformi, što će biti poslije izbora?

Dobro ste rekli. Neki istraživači smatraju da je godina najvećih reformi druga godina rada vlade. S obzirom na to da nekih značajnijih promjena neće biti u profilu same Vlade, moglo bi se očekivati da će neke od ključnih reformi biti urađene i na kraju prve godine. Ja bih rekao da će se u ovaj sadašnji tempo rada Vlada poslije izbora vratiti za nekih osam mjeseci.

HR: Najava raspisivanja parlamentarnih izbora pokrenula je oporbu u Srbiji sa željom da udruženi oko cilja rušenja Vlade izađu na izbore. No, čuli smo da ti pokušaji ne idu tako glatko. Posljednja informacija koja se mogla čuti iz tabora oporbe je ideja o nekoj nestranačkoj ličnosti koja bi bila na čelu oporbe i što za sada načelno prihvaćaju i neki od njihovih lidera. Kako vam izgledaju ovi pokušaji ujedinjenja oporbe i zapravo pitanje je i ima li danas prave oporbe u Srbiji?

Oporba je iscjepkana i po mom sudu nisu tu u pitanju velike programske razlike već ljudske, a sve kao posljedica egocentrizma i ambicija lidera stranaka. Oni se čak ne mogu dogovoriti ni o dnevnom redu, ni o tome tko će predsjedavati. Čuju se iz redova oporbenog bloka i ideje da na čelu ujedinjene oporbe bude neka nepolitička osoba. Nešto slično kao što je to bilo u Crnoj Gori s **Lekićem**. Međutim, to može pomoći samo na

Torzo vlasti ostat će neizmijenjen, ali po zakonima fizike, mora doći do usporavanja reformi

...

Problem razjedinjene oporbe neće se riješiti pozivanjem nekoga tko uopće nije politički angažiran

...

Izlaznost na izbore, mislim na državne, stalno se smanjuje. To znači da ljudi gube vjeru da tog dana, svojim glasom, mogu išta uraditi. Ako je to već tako, onda oni odlučuju da tog dana ni ne izađu na glasovanje

Vojvodina je pri ujedinjenju 1918. godine po nivou razvoja bila u rang Slovenije. Sada je po razvijenosti negdje na nivou prosjeka Srbije

početku, jer u partijskim odnosima, koliko god tu bilo dobrih namjera, vladaju odnosi moći. Sjetite se recimo **Milana Panića**, koji je početkom 90-tih došao u Srbiju i koga je **Milošević** poslije godinu dana smijenio. Ja bih to nazvao pričom o nenaoružanom proroku, odnosno u ovom slučaju čovjeku bez partijske potpore. Mislim da tako nešto nema šanse i problem razjedinjene oporbe neće se riješiti pozivanjem nekoga tko uopće nije politički angažiran. Pretpostavljam da će oporba ostati slaba i marginalna i jedva vidljiva u političkom reljefu Srbije.

HR: Predstoje i pokrajinski izbori uz veliku mogućnost da se poslije 15 godina promijeni vlast u Vojvodini. Kakve bi to mogle donijeti promjene kada je riječ o statusu Vojvodine u Srbiji?

Vjerojatno će doći do promjene vlasti u Vojvodini. Nadam se da nova vlast neće ići na smanjenje vojvođanskih nadležnosti, a pribojavam se da će se to ipak dogoditi. Ne treba zaboraviti da je regija Vojvodine pri ujedinjenju 1918. godine po nivou razvoja bila u rang Slovenije. Sada je po razvijenosti negdje na nivou prosjeka Srbije. Zbog njenog nacionalnog sastava bilo bi vrlo opasno da se Vojvodini uskraćuju neka već stečena prava. Vojvodina je već nekim mjerama bila osujećena da ide nekim bržim tempom razvoja i ne bi valjalo da se to još dodatno pogorša. Uvijek sam bio za to da Vojvodina dobije sedam posto od realizacije proračuna i ne bi se smjelo ponovno događati uskraćivanje tih proračunskih sredstava. Nažalost, ne vjerujem da će se ove moje želje ostvariti.

HR: *Transparentnost Srbije* predstavila je Indeks percepcije korupcije *Transparency International* za 2015. godinu i prioritete za Srbiju. Po tom izvješću nema velikog napretka u borbi protiv korupcije. Što je razlog tomu i kako popraviti stvari?

Pomaka na bolje nema već pol desetljeća. Donose se antikorupcijski zakoni, politički vrh nastoji hvaliti svaki uspjeh u borbi protiv korupcije, ali korupcija je jedna

teško iskorjenjiva bolest. Indeks percepcije korupcije za Srbiju je 40, a smatra se da su zemlje ispod 50 poena zemlje kronične korupcije. Taj indeks percepcije korupcije oni koji investiraju, odobravaju zajmove ili donacije itekako uzimaju u obzir. (Da pojasnim indeks korupcije ne određuje se temeljem uzorka građana, već na osnovu više istraživanja.) Ovdje je riječ o jednoj običajnoj korupciji, koruptivnim mrežama koje se formiraju godinama. To znači da, osim zakonskih okvira, moraju djelovati policija, tužiteljstvo i na kraju sud. To je jedan lanac koji puca tamo gdje je najslabija karika. Sjetite se samo velike akcije na Pravnom fakultetu u Kragujevcu kojom je bilo obuhvaćeno oko 80 profesora i suradnika. Prošlo je sigurno osam godina od tada, a poslije toliko godina sve izgleda kao baloni koji prskaju. I što imamo poslije svega? Jedno razočaranje građana. Umjesto tih spektakularnih akcija aktivnost protiv korupcije mora biti stalna, uporna akcija. Mora se raditi iz dana u dana i samo tako se može ići u pravcu reduciranja korupcije. Čini mi se da je to način da popravimo naš ugled u svijetu. A to se ne može jednom fotografijom uhićenjem 80 ljudi, ako se poslije toga sve raspadne. Korupcije će, kao i krađe i prostitucije, biti dok postoji civilizacija. Nije ju moguće potpuno iskorijeniti, ali moguće ju je smanjiti. Primjer su skandinavske zemlje gdje praktički korupcije i nema. Indeks percepcije korupcije kod njih je 97, a za nas bi pomak bio kada bismo prešli tu granicu prokletstva od 50 poena.

HR: Europska unija počela je otvarati pregovaračka poglavlja u procesu pridruživanja Srbije Uniji. Hoće li Srbija stići tamo gdje je naumila i zapravo kojim tempom mi idemo prema tom zacrtanom cilju?

Ova Vlada me je čak iznenadila što je hrabro učinila neke korake koji neće povećati njenu popularnost, korake koji će možda zaboljeti jedan broj ljudi,

a radi toga da bi većini ljudi za 10 ili 15 godina bilo bolje. Vlada je zbog toga bila izložena kritikama, prije svega onih koji

i u takvim zemljama treba proći sigurno sedam-osam generacija da se neke stvari poprave. Ta paralela pokazuje gdje će nama

OSUJEĆENA VOJVODINA

Vojvodina je već nekim mjerama bila osujećena da ide nekim bržim tempom razvoja i ne bi valjalo da se to još dodatno pogorša. Uvijek sam bio za to da Vojvodina dobije sedam posto od realizacije proračuna i ne bi se smjelo ponovno događati uskraćivanje tih proračunskih sredstava.

Nažalost, ne vjerujem da će se ove moje želje ostvariti.

zagovaraju okretanje k Rusiji. Ali pogledajte ovo biblijsko seljenje naroda i to i iz država u kojima ne postoji neposredni vojni sukob, koje je pokrenulo između 2,5 i tri milijuna ljudi. Čudnovato je da ta rijeka ljudi nije išla ka Istoku, ka Rusiji već ka Europskoj uniji. Je li tih tri milijuna ljudi krenulo u krivom smjeru? I da se vratim na pitanje: Vlada je unatoč tradicionalnoj slavenskoj bliskosti s Rusijom uspjela održati jedan optimalan kurs i siguran sam da ćemo stići do članstva u Europskoj uniji. Ne vjerujem da će nam itko, svjesno, podmetnuti nogu da ne uđemo u Uniju. Bojim se samo da ćemo na to pričekati duže nego što se procjenjuje. Bit će to možda i četiri-pet godina duže od sadašnjih procjena. Ali mi smo ipak osobeni i u odnosu na Sloveniju i Hrvatsku. Slovenija i Hrvatska bile su različite i u vrijeme SFRJ. Prosto, to su zemlje koje su bile dio jedne nedemokratske monarhističke Austro-Ugarske, ali isto tako i zemlje, u kojoj je važio princip, kako je to definirao Hans Kelsen (koji je po meni bio najveći pravnik prošlog stoljeća) »vladavine ne po ljudima već po zakonima«. A tu vladavinu prava mnogo je teže osvojiti nego demokraciju. S druge strane, mi smo bili pod vlašću Turske, gdje je važio princip »kadija te tuži kadija ti sudi«

biti poteškoće u tom približavanju Europskoj uniji.

HR: Kako vidite budućnost ove regije. Ide li se ka nekoj relaksaciji odnosa ili će to i dalje biti odnosu puni trzavica, provokacija?

Ovaj prostor vidim kao jedno veliko naselje u kome su kuće staklene, u kome su granice staklene i tu je veoma opasno igrati se kamenjem, a uvijek ima neko-

ga tko bi se igrao tim kamenjem. U ovom trenutku dobro je što neke važne zemlje, prije svega Europske unije, pa zatim i SAD žele od Balkana napraviti zonu mira. Ključnu ulogu u tom procesu imaju politička vodstva. Ljudi iz znanosti, sporta, nevladinog sektora, biznisa imaju neusporedivo bolje odnose nego što su politički odnosi. Dakle, političke elite često drže svoj položaj na razlikama prema drugom. Naveo bih primjer iz 60-tih godina prošlog stoljeća gdje su u kampu u Francuskoj zajedno bili mladi Nijemci i Francuzi, pripadnici dva naroda koji su se stotinama godina borili za prednost u Europi. Njihove političke elite shvatile su da Francuska i Njemačka moraju graditi dobre odnose. Kod nas je obrnuto – odnosi civilnih društava su neusporedivo bolji, nego što su odnosi političkih vodstava tih država. U slučaju Njemačke i Francuske bilo je obrnuto – političari su bili ti koji su prvi krenuli u pomirenje. To bi trebala biti i strategija na ovim prostorima ukoliko želimo da ta balkanska staklena kuća postane kuća od nekog stabilnijeg materijala.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta VIP MOBILE doo, Omladinskih brigada br. 21, Novi Beograd, putem ovlaštenog poduzeća KODAR INŽENJERING doo., Autoput za Zagreb br. 41i, Beograd podnio je dana 27.1.2016. godine pod brojem IV-08-501-59/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta radio-bazne stanice: »NS2088-02 SU Subotica Segedinski put«, na katastarskoj parceli 6192 KO Novi grad, Subotica, ulica Segedinski put bb (46.103275°, 19.713085°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresovana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

TOMISLAV ŽIGMANOV, PREDSDJEDNIK DSHV-a

Vijeće će odlučiti o načinu izlaska na izbore

U prostorijama Doma Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, održana je 27. siječnja u Subotici, II. sjednica Vijeća ove stranke. S predsjednikom DSHV-a Tomislavom Žigmanovim razgovarali smo o redovitim aktivnostima stranke, kao i o predstojećim izborima.

Predstavili ste plan aktivnosti stranke na sjednici Vijeća DSHV-a za prva četiri mjeseca u 2016. godini. Što je u fokusu aktivnosti, ali i koje su to ostale aktivnosti koje se ne smiju zanemariti?

Aktivnosti DSHV-a u prva četiri mjeseca ove godine podijeljene su, s obzirom na vrstu, na dvije velike skupine. U prvu pripadaju redovite aktivnosti, u što najprije spada međusobna komunikacija dužnosnika DSHV-a, članova Predsjedništva i Vijeća te vodstva podružnica i mjesnih organizacija radi ostvarivanja što učinkovitijeg rada i vidljivosti u javnosti. Tu je i nastavak održavanja redovitih susreta s predstavnicima i članstvom mjesnih organizacija i podružnica DSHV-a u Vojvodini. Informacije o radu i aktivnostima DSHV-a bit će redovito objavljivane kako na internetskoj stanici DSHV-a, tako i u medijima na hrvatskom, ali i na drugim jezicima, na facebook stranici DSHV-a, a redovito će se očitovati i predsjednik na svom twitter nalogu. Planirano je da se novo vodstvo DSHV-a predstavi novim vlastima u

Hrvatskoj. S druge strane, najveći broj aktivnosti planiran je uz predstojeće izbore. One, među ostalim, podrazumijevaju brojne razgovore s političkim strankama radi stvaranja mogućih predizbornih saveza za predstojeće izbore na republičkoj, pokrajinskoj i razini lokalnih samouprava. Odluka o tomu mora biti donesena na izvanrednoj sjednici Vijeća DSHV-a, budući da je to najviša instanca odlučivanja između dviju Skupština. Također, trebat ćemo imenovati i izborni stožer DSHV-a, u koji ulaze predsjednici podružnica, kao i drugi članovi koji imaju odgovarajuće reference u izbornim kampanjama. Izborni stožer treba isplanirati, pripremiti i realizirati sve izborne aktivnosti na svim razinama izbora do konca travnja.

Kada će DSHV započeti kampanju za lokalne, pokrajinske i republičke izbore?

U pravom smislu riječi, onda kada izbori budu raspisani i kada budemo točno znali idemo li na izbore samostalno ili kao dio određenih predizbornih koalicija i saveza. No, to ne znači da se neke naše aktivnosti ne mogu već sada svrstati u predizborne – na susretima s mjesnim odborima i podružnicama stvaramo pozitivnu motivacijsku klimu, šaljemo određene poruke, razgovaramo s ljudima o programskim osnovama suradnje s drugim strankama... Riječju, pokrećemo veliki i brojni organizam DSHV-a kako bismo što

spremnije ušli u predizbornu kampanju i što bolje realizirali sve planirane aktivnosti.

S kojim političkim strankama ste do sada vodili razgovore oko mogućeg koalicijskog partnerstva?

Do sada sa svim onim koji su nas pozvali na razgovore. To su stranke koje trenutno pripadaju oporbi i s kojima je DSHV imao višegodišnju suradnju. S blokom oko Demokratske stranke vodimo razgovore od sredine siječnja na najvišoj razini, a od ovoga tjedna počeli su i razgovori vodstava podružnica s gradskim i općinskim odborima DS-a. Isto tako, već dulje vrijeme razgovaramo i s predstavnicima Socijaldemokratske stranke Borisa Tadića, a nedavno je ostvaren i prvi službeni kontakt s predstavnicima Mađarskog pokreta. Svi razgovori su još uvijek u tijeku, brojna su otvorena pitanja, ništa nije odlučeno, a što će biti, znat ćemo u dogledno vrijeme kada će, nakon sagledavanja ostvarenih rezultata u dogovorima, biti donesena konačna odluka na sjednici Vijeća DSHV-a.

Ima li i neprihvatljivih partnera s kojima DSHV ne želi koaliciju na predstojećim izborima?

Razgovarat ćemo sa svima koji su spremni priznati dostojanstvo Hrvata u Srbiji i osigurati nužne pretpostavke za ravnopravni status građana hrvatske nacionalnosti. S onima koji su

već očitovali tu vrstu spremnosti razgovore smo i započeli, a oni koji glede toga šute, zacijelo nisu zainteresirani za tako što.

Hoće li stranka čiji ste predsjednik izaći na lokalne izbore samostalno?

Rekao sam da će o tome donijeti odluku Vijeće DSHV-a. Ono što već sada imamo kao praksu jest da svaka podružnica DSHV-a ima veliku samostalnost kada je riječ o razgovorima koje vodi, a imat će i veliku samostalnost kada je u pitanju odlučivanje o načinu izlaska na lokalne izbore.

Ima li problema DSHV s financijama, jer se kvalitetan rad stranke ne može odvijati bez određenih financijskih sredstava?

DSHV nije nikada imao ozbiljnih problema s financijama niti će, nadam se, imati. Naravno da bi bilo dobro da je financijska situacija bolja, to bi olakšalo posao, no valja nam stoga određivati mjeru i način rada spram obima novca kojim raspolažemo. Ono što je već sada izvjesno jest da će svi dužnosnici u DSHV-u morati osnažiti svoj dobrovoljni rad i tako posvjedočiti da nam je temeljno poslanje u zajednici u onome da služimo narodu kojega predstavljamo, a ne tek da smo sinekuralno navezani u zastupanju njegovih interesa. Na taj način mislim da možemo i vratiti povjerenje u DSHV.

Z. Sarić

DOM ZA DJECU S POSEBNIM POTREBAMA KOLIJEVKA

Građani pomažu kolijevku

U Domu su smještena djeca iz Subotice, s teritorija Vojvodine, Srbije, Republike Srpske i Crne Gore

Povijest dječjeg doma *Kolijevka* počela je davne 1903. godine kada je u Subotici otvoreno *Sirotište* – dom za djecu bez roditelja. Ime doma *Kolijevka* datira iz 1920. godine, a simbolizira humanu djelatnost kojom se Dom i danas bavi, a to je briga o djeci. Stariji Subotičani sigurno se sjećaju objekta na Paličkom putu koji je za potrebe smještaja i skrbi o gradskoj siročadi, u sklopu zadužbine, gradu darovala dobrotvorka i humanitarka **Marija Vojnić Tošinica**. Na tom mjestu se danas nalazi zgrada SUP-a Subotice, a *Kolijevka* je premještena kod Bolnice. Iz povijesti Doma važno je istaknuti i podatak kako su na zahtjev tadašnjeg Ministarstva za djecu i mladež od 1923. godine skrb o djeci u Domu preuzele časne sestre *Kćeri Milosrđa sv. Franje*, a koje je u Suboticu dovela blažena **Marija Petković**. Sestre su brigu o djeci vodile do 1942. godine. Tijekom vremena promijenila se kategorija korisnika Doma, tako da *Kolijevka* više nije dom za djecu bez roditeljskog staranja,

već dom za djecu ometenu u razvoju.

PET CJELINA

O sadašnjoj djelatnosti Doma, te uvjetima u kojima se danas radi razgovorali smo s direktorom Doma **Nenadom Kozomorom**.

»Dom za djecu *Kolijevka* je ustanova koja funkcionira iz pet odvojenih cjelina. To su stacionarni dio, koji je najvažniji i u kojem se trenutno nalazi 170 korisnika. To su sve djeca sa smetnjama u razvoju, što znači da ne postoji niti jedno zdravo dijete. Imamo dva dnevna boravka. To su boravci za djecu sa smetnjama u razvoju do 18 godina s teritorija Grada Subotice i dnevni boravak za odrasle osobe sa smetnjama u razvoju u koji također dolaze korisnici s teritorija Grada Subotice. Zatim, kod nas se nalazi i prihvatište za djecu, gdje brinemo o kratkotrajnom smještaju maloljetnih osoba koje su u stanju privremene socijalne potrebe, kao i

materinski dom u kojem mogu biti u isto vrijeme smještene dvije majke s dva djeteta. U materinskom domu se sada nalazi jedna korisnica – malodobna majka s bebom. Majke s djecom imaju mogućnost boravka u stacionaru dok dijete ne napuni godinu dana, nakon čega brigu o njima preuzimaju nadležni centri za socijalnu skrb. U Domu su smještena djeca iz Subotice, s teritorija Vojvodine, Srbije, Republike Srpske i Crne Gore.

U *Kolijevci* je trenutno uposleno 152 radnika, od toga najviše zdravstvenih radnika, oko 70 posto (medicinske sestre i fizioterapeuti i jedan liječnik). Također imamo i stručnu službu u kojoj rade defektolozi, pedagogi, psiholozi i odgojitelji.

AKTIVNO UKLJUČIVANJE DJECE

Iako je većina djece u Domu kategorizirana s umjerenom ili teškom retardacijom, te uz to imaju i drugih ozbiljnih zdravstvenih problema, jedan manji

broj je potrebno na neki način približiti vanjskom svijetu, odnosno socijalizirati. Djelatnici Doma to nastoje postići uključivanjem djece u školu i u vrtić.

»Velika većina djece koja se u Domu nalaze imaju ozbiljne zdravstvene probleme, kardiološke, psihijatrijske i druge. Nažalost, nama je zdravstvena zaštita primat i više ličimo na neku zdravstvenu ustanovu. Najzdravija kategorija su djeca s *Down* sindromom. S njima se radi i oni su uključeni u škole i vrtiće, te se kroz različite aktivnosti i radionice radi na njihovoj socijalizaciji. Imamo 22 djece koja pohađaju školu *Žarko Zrenjanin*, od njih 22, 18 je u školi, a četvero u vrtiću *Naša radost*. Imamo dobru suradnju s kinima, Narodnim kazalištem, Ergelom na Kelebiji, ZOO vrtom i drugim odgojnim i sportskim institucijama. Ponekad kazalište pošalje glumce k nama, a i mi odlazimo s djecom na različita događanja. U Domu funkcionira stručni tim koji u okviru prostora s kojime raspolažemo taj

posao odrađuje profesionalno. Većina djece nikada ne napušta Dom, a roditelji ih posjećuju koliko im to mogućnosti dopuštaju. Većinom su to ljudi socijalno ugroženih kategorija i nemaju dovoljno sredstava. Nažalost, osim lošeg zdravstvenog stanja u kojem se naši korisnici nalaze, imaju i to dodatno opterećenje da su najčešće iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva», ističe Kozomora.

NATJEČAJI

Kao i većina zdravstvenih i socijalnih ustanova u zemlji, *Kolijevka* se suočava s brojnim problemima, prije svega onima vezanim uz nedostatak sredstava. Direktor Doma o problemima i načinima na koji se oni rješavaju govori sljedeće:

»Naš problem je nedostatak stručnih radnika, koji su deficitarni sami po sebi, a zatečeno stanje je bilo tako da nije bio dovoljan broj stručnih osoba. S

od 2011. nastupila. Potrebni su nam liječnici specijalisti, te nam nedostaje tri-četiri defektologa i nešto odgojitelja. Veliki problem predstavlja i veliki odljev osoblja u inozemstvo.

Nastojimo poboljšati uvjete stanovanja i rada u Domu putem različitih projekata s kojima smo aplicirali na natječaje koje ras-

projekt koji će financirati švicarsko veleposlanstvo u suradnji s Ministarstvom rada Srbije. Ima naznaka da će se u ovaj projekt uključiti i američko veleposlanstvo. Projekt obuhvaća izgradnju dodatnog objekta od 200 m² u okviru Doma, koji će započeti u ožujku ove godine, a čime će se značajno poboljšati uvjeti rada u samom Domu. Sam projekt će trajati dvije godine, a obveza *Kolijevke* bit će smještaj i skrb o malodobnim migrantkinjama bez roditeljskog staranja. Nakon isteka ovog roka, prostor će biti prenamijenjen potrebama Doma. To će nam puno značiti s obzirom na to da je došlo do pomjeranja starosne granice korisnika u Domu, što znači da korisnici nisu više djeca do 14 nego do 26 godina starosti. Samim time, uvjeti se u Domu mijenjaju i potrebe su drugačije.

DNEVNI BORAVAK

Koliko djeci s posebnim potrebama i njihovim roditeljima znače usluge koje pruža dnevni boravak u *Kolijevci* svjedoči **Laura Saulić**, majka šesnaestogodišnje djevojčice koja od svoje pete godine redovito odlazi u boravak.

»Moja kći je sada 16 godina. Slijepa je od rođenja i pored toga ima hidrocefalus te je kategorizirana kao umjereno mentalno retardirana. Suprug i ja smo zaposleni, te nam puno znači to

da ona može prije podne boraviti izvan kuće, u sredini u kojoj će konstruktivno provesti vrijeme. U početku smo mi odvozili dijete u boravak, a sada *Kolijevka* ima organizirani prijevoz djece. Ujutro dolaze po nju, a u 13.30 je vraćaju kući. Mojoj kćeri je boravak u grupi i rad odgojitelja i defektologa puno pomogao. Dok nije tamo krenula, odnosno do pete godine, ja kao roditelj nisam znala kako postupiti sa slijepim djetetom i uz to mentalno retardiranim. Nitko nam to nije pokazao. Ona nije gotovo ništa govorila, bojala se glazbe i drugih ljudi, mokrila je u pelene. Sada je razlika ogromna, socijalizirala se, rado boravi s drugom djecom, govori i mađarski i srpski, brzo uči pjesmice, voli glazbu i rado sudjeluje na priredbama koje organizira *Kolijevka*. Tu uvijek uskače kada neko dijete nešto zaboravi, jer ona zna sve. Više ne koristi pelene. Ono što nas kao roditelje brine je: što kada napuni 26 godina? Više neće imati pravo odlaska u boravak, a za nju kao i drugu djecu s poteškoćama izuzetno je važno druženje i kontakti s drugim ljudima. Kao roditelji, borimo se za mogućnost ostvarivanja statusa njegovatelja. Taj status ostvaruju hranitelji koji uzmu tuđe dijete iz ustanova. Jedino na taj način ćemo moći brinuti o bolesnoj djeci kada druge opcije trenutačno ne postoje.

Aleksandra Prčić

ZAHVALA

Direktor Doma iskoristio je prigodu zahvaliti građanima Subotice i okolice na pomoći i donacijama koje svakodnevno prima, te poziva sve ljude dobre volje da i nadalje pomažu djecu Doma.

»Koristim situaciju da pohvalim građane s teritorija Grada Subotice i okolice koji nesebično doniraju *Kolijevku*. Dok nisam došao u ovaj sustav, nisam znao da postoji tolika humanost među građanima Subotice. Gotovo svakodnevno primamo darove i oni su nam nekada puno važniji nego neke kapitalne donacije koje se događaju jednom godišnje. Hvala svima koji su nas darivali, jer znam da ljudi to donose od srca.

Nenad Kozomora

obzirom na zdravstveno stanje djece i pomjeranje starosne granice korisnika, rad u Domu je sada dosta otežan. Broj zaposlenih možda odgovara broju korisnika, ali struktura zaposlenih i njihova stručna sprema nisu odgovarajući s obzirom na promjenu koja je Zakonom

pisuju različita veleposlanstava. Imamo suradnju s japanskim i švicarskim veleposlanstvom, a počeli smo suradnju i s njemačkim. Također konkuriramo i na projekte na razini države putem Ministarstva rada i Pokrajinskog tajništva. Najvažnija investicija koja će se uskoro dogoditi je

SLUŽBA HITNE MEDICINSKE POMOĆI DOMA ZDRAVLJA U SUBOTICI

Dvije liječničke ekipe za cijeli grad

Poziv Službi hitne medicinske pomoći na broj 194 često zna biti presudan u borbi za život osobe za koju je zatražena urgentna intervencija. Kako to izgleda u rutini svakodnevice ljudi koji se bave ovim odgovornim zanimanjem pokušali smo doznati kroz priču o subotičkoj Hitnoj pomoći.

Načelnica Službe hitne medicinske pomoći Doma zdravlja u Subotici primarijus dr. **Kornelija Jakšić – Horvat**, o aktualnom trenutku ove iznimno važne medicinske ustanove u najvećem gradu na sjeveru Bačke kaže:

NEDOSTATAK RADNE SNAGE

Odluka o nastavku zabrane upošljavanja novih radnika u javnom sektoru pogađa i Službu hitne medicinske pomoći u Subotici, što je uvjetovalo pojavu nedostatka radne snage na svim radnim pozicijama.

»Nažalost, zbog odluke Ministarstva da u javnom sektoru nema prijama novih radnika, ni mi ne možemo popuniti ona radna mjesta liječnika, tehničara i vozača koja su ostala upražnjena njihovim odlaskom u miro-

na tri mjesta u cilju što bolje i brže mogućnosti interveniranja na pozive u pomoć«, ističe načelnica dr. Jakšić – Horvat.

POZIVI

Velike temperaturne razlike koje prate i ovu zimu na našim geografskim prostorima uvelike utječu na uvećani broj poziva na broj 194.

»Ljudi različito reagiraju na drastične vremenske promjene u kojima se smjenjuju hladni i topliji frontovi, uz veliku razliku u temperaturnim vrijednostima, te je broj poziv za pomoć tijekom proteklih mjesec dana i broj naših intervencija u stalnom porastu. Naravno tome su pridonijeli i blagdani tijekom kojih je zbog obilnije prehrane došlo do brojnih problema u digestivnom traktu, ali i ozljeda kao posljedice alkoholiziranosti«.

Na pitanje je li noć kritičnija i jesu li tada pozivi građana učestaliji, naša sugovornica odgovara:

»Sada kao da nema više nikakvih pravila, jer nekada je najviše poziva znalo biti tijekom dana vikenda, a danas i ponedjeljak zna biti izuzetno težak i naporan dan s puno poziva. Pacijenti se najviše žale na srčane smetnje, osobito kada su u pitanju kronični bolesnici i astmatičari kojima ovakve vremenske prilike nikako ne odgovaraju, a mnogo imamo i poziva od osoba koje nikako ne mogu stići na red kod svojih liječnika zbog dugih lista čekanja, pa preko nas pokušavaju na neki brži način riješiti svoj zdrav-

stveni problem. A to nama ponekada predstavlja ozbiljni problem, jer mi imamo samo dvije liječničke ekipe za cijeli grad. Zbog toga dispečer koji prima pozive mora jako dobro uraditi trijažu s postavljanjem određenih važnih pitanja, primjerice koliko pacijent ima godina, jer se prirodom određene bolesti urgentna stanja kod mladih ili starijih osoba različito manifestiraju i zbog toga se moramo dobro organizirati da u pravo vrijeme kod pravog pacijenta stigne prava ekipa. Imamo, kao što sam rekla dvije ekipe: jedna je urgentna u kojoj radi liječnik specijalist urgentne medicine i ona je rezervirana za pozive prvog reda hitnosti i ona, nakon zaprimljenog poziva, mora krenuti u roku od jedne minute. Ta ekipa na mjesto poziva, ovisno o udaljenosti, stiže između pet do osam minuta, što se u svjetskim razmjerama smatra dobrim prosjekom. Ova druga ekipa u kojoj radi liječnik medicine, izlazi na pozive svih ostalih redova hitnosti, pa se ovisno o stanju na cesti i važnosti drugih poziva zna čekati i do sat vremena do izlaska na mjesto upućenog poziva. Kada bismo imali još jednu ekipu, koja bi bila na dispoziciji i danju i noću, to bi u mnogome olakšalo naš rad i smanjilo bi se čekanje na intervenciju«.

IZLOŽENI OČIMA JAVNOSTI

Za razliku od drugih medicinskih službi koje su na određeni način mnogo zatvorenije

Kornelija Jakšić – Horvat

»Zbog komunalnih radova i zatvaranja ulice Sándora Petőfija za izlazak naših vozila osposobljen jedan uži prolaz što uvelike otežava prometovanje i rad, dok je ambulanta do daljnjeg izmještena na Karađorđev put. Također, ovaj naš osnovni prostor na kome se Hitna pomoć nalazi još od sredine prošloga stoljeća je naprosto neodgovarajući i neučinkovit.

vinu, na drugo radno mjesto ili u inozemstvo. Praktično nam na svim tim radnim pozicijama nedostaju navedeni kadrovi, pa trenutačno služba, kada su svi u punom broju ima 24 liječnika, 33 medicinska tehničara i 32 vozača sanitetskih vozila koji pokrivaju cijeli teritorij grada Subotice i njenih prigradskih naselja. Tijekom noći i vikendom imamo punktove u Bajmaku i Čantaviru, pa praktično radimo

**Broj intervencija je
u stalnom porastu *
Prostor na kome se
Hitna pomoć nalazi
još od sredine prošlo-
ga stoljeća je naprosto
neodgovarajući i neu-
činkovit**

očima javnosti, djelatnici Hitne pomoći su tijekom svog rada najizloženiji sudu brojnih osoba koje se zateknu na mjestu poziva.

»U drugim zdravstvenim ustanovama zatvore se vrata, navuku paravani, a mi smo prirodno našeg posla izloženi uvidu šire javnosti i naše ekipe često moraju biti spremne i na neugodne komentare. Ljudi često nemaju razumijevanja za gužve u prometu, uspinjanje na visoke katove u zgradama i slične poteškoće, jer se onima koji čekaju minute čine kao vječnost, ali mi se ipak trudimo biti što brži i efikasniji. Što se tiče opreme kojom radimo ona je jedna od najsuvremenijih u državi, kontinuirano se puno ulaže u medicinsku edukaciju, naši liječnici redovito odlaze na kongrese i simpozije, pišu stručne radove, sudjelujemo u europskom projektu ispitivanja izvan bolničkog srčanog zastoja (Eureca 1 2014) i sve ono što ovisi od nas nastojimo odraditi na najbolji i najstručniji način. No, vraćam se na osnovni problem naših uvjeta za rad i prostora gdje se nalazimo, jer nemamo garaže i vozila su nam vani izložena ekstremno niskim temperaturama. Tako se na intervenciju kreće hladnim vozilom kojem opet treba određeno vrijeme da se zagrije, a ni pacijentima nije ugodno kada iz tople sobe moraju biti transportirani u pro hladnim uvjetima nedovoljno

ugrijanog vozila. Zbog toga bi se u budućnosti nešto ozbiljnije trebalo poduzeti u svezi rješavanja problema drugog prostora za Službu hitne medicinske pomoći, jer ovaj grad bi to trebao imati. Imamo 8 specijalista urgentne medicine, četvero ih je na specijalizaciji, imamo dobar radni kadar i medicinsku opremu, dobru volju, ali nam se po tom pitanju još uvijek ne izlazi u susret. Mi radimo vrlo ozbiljan posao, izloženi očima javnosti u kome se mora brzo i stručno reagirati u svakoj situaciji uz samostalno donošenje odluka od kojih često ovisi nečiji život«, istaknula je primarijus dr. Kornelija Jakšić – Horvat.

UVIJEK U PRIPRAVNOSTI

Tibor Pauk je urgentni medicinski tehničar zaposlen u Službi hitne medicinske pomoći (SHMP) od rujna 2008. godine.

»Ispunila mi se srednjoškolska želja da postanem dio neko-licine Subotičana koji nesebično daju i ostavljaju dio sebe u službi zarad dobrobiti i spašavanja svojih, životno ugroženih sugrađana.

Rad u smjenama za mene ne predstavlja problem; volim i dnevne i noćne smjene, a u petoj smjeni imamo dovoljno vremena odmoriti se između radnih dana. Taj odmor je često prekinut s pripravnosti,

gdje, ako me pozovu iz SHMP-a, moram u najkraćem roku (15 minuta) javiti se na radno mjesto, jer je poziv najčešće upućen zbog pacijenta u teškom stanju kojeg treba hitno transportirati u drugi grad, u drugi centar. Za mene je svaki teren novi izazov, jer nijedna ulica, nijedan dom, niti i jedan čovjek nisu isti i moram se snalaziti u novim situacijama. Svaki težak pacijent

Tibor Pauk

za mene predstavlja nadmašivanje sa samim sobom, gdje dajem sve od sebe da svoj posao maksimalno točno uradim u što bržem intervalu. Znajući da sam ja svoj posao savjesno i točno obavio, u najgorim situacijama, uspijevam razumjeti i prihvatiti kraj života drugog ljudskog bića. Najteži zadatak u karijeri mi je bio kada smo prije četiri godine bili zaglavljani u smetu na autoputu, promet je bio zaustavljen u oba smjera. U kolima smo imali

oddojke u teškom stanju, upućeno u Novi Sad na kirurški zahvat. Pretila mu je ozbiljna hipotermija zbog dužeg vremena provedenog u sanitetskom vozilu koje se postupno hladilo. Situacija mi je bila izuzetno teška jer smo mi, tročlana ekipa iz SHMP-a, upravo ti koji trebamo pomoći, a bili smo zarobljeni u snijegu, bespomoćno sjedeći prekrivenih ruku i nekoliko sati su nam se oglašavali pozivi u pomoć. Na koncu su odojke i nas subotički vatrogasci spasili iz smeta. S druge strane, najljepši osjećaj je kada uspijemo izboriti se za život čovjeka kome je srce stalo. Izlaskom na teren i utvrđivanjem srčanog zastoja počinje borba u kojoj svaki član tima ima uigrano mjesto. Liječnik koordinira reanimacijom i pored svojih manualnih vještina izdaje upute koje medicinski tehničar i vozač provode u djelo. Neopisiv je osjećaj izaći kao pobjednik iz ove borbe između života i smrti i predati pacijenta u bolnicu. Posebna i za mene najmilija grana našeg posla je trauma. Zahtijeva niz vještina kojima treba ovladati i na mjestu nesreće odabrati pravi pristup ugroženom pacijentu i brzo, timski osmisliti akciju spašavanja. Naš posao zahtijeva konstantnu edukaciju, obnovu znanja i vježbu kako bismo u pravo vrijeme reagirali brzo i na odgovarajući način«.

Dražen Prčić

Trebaju li nam izbori?

KRUNOSLAV ĐAKOVIĆ,
predsjednik HKC-a *Srijem-*
Hrvatski dom, S. Mitrovica

Odgovoriti na izazov

Zanimljivo je da sadašnja vlast, od kada je na vlasti, stalno radi neke rekonstrukcije vlade i stalno drži taj »predizborni štimung«. Konačno, sada kada se održavaju lokalni izbori i izbori na pokrajinskoj razini, najavljeni su izvanredni parlamentarni izbori. Srbija se nalazi na prekretnici, jer trebaju početi pregovori s Europskom unijom. Ova situacija je iskorištena kao opravdanje izvanrednih parlamentarnih izbora. U okviru pregovora morat će se promijeniti mnogo i pretpostavljam da bi radi tih promjena aktualna vlast za dvije godine mogla izgubiti na izborima. Ali to ne znači da netko drugi ne bi mogao nastaviti pregovore s Europskom unijom. Sjetimo se Hrvatske gdje se nekoliko vlada promijenilo za vrijeme pregovora. Ako aktualna vlast kao razlog za izvanredne izbore navodi to da radi pregovora treba imati novi, stabilan mandat, onda je ili preuzeta ili obmanjuje narod, jer je malo vjerojatno da se pregovori s Europskom unijom mogu završiti u naredne četiri godine. Izvanredni parlamentarni izbori sigurno ne trebaju ljudima u Srbiji, ali trebaju vladajućoj stranci kako bi koristeći popularnost premijera, a ne zasluge lokalnih stranačkih predstavnika pokušala preuzeti vlast i na lokalnu i u pokrajini, te utvrdila svoju vladavinu za naredne četiri godine. Na ovo mi ne možemo utjecati, ali trebamo ispravno odgovoriti na izazov. U državi u kojoj manjine nemaju zagarantirane mandate moramo se potruditi da nakon novih izbora Hrvati ne ostanu bez svog predstavnika u parlamentu, kako bismo mogli bolje sudjelovati i utjecati na tijek pregovora s Europskom unijom.

S. D.

DUŠAN MARIJAN,
predsjednik općine, Odžaci

Neka narod kaže

Svakodnevno svjedočimo raznim izmišljotinama o premijeru i o najistaknutijim pojedincima iz uskog kruga njegovih suradnika. Svako prozivanje bilo koga od njih upereno je protiv premijera. Vlada nailazi i na velike otpore u svojem redovitom radu. Oponenti se ne zaustavljaju samo na tome, spektar njihovih aktivnosti je vrlo širok. Poput piramide, njihove izmišljotine i otpori svemu pozitivnom u našem radu prenose se i na niže razine vlasti, sve do lokalna. Stoga mislim da su izvanredni parlamentarni izbori u ovom trenutku svima nama, a osobito aktualnoj vladi odista neophodni. Neka narod izađe na birališta i kaže svoje. Svakako, podržavam ovakvu provjeru mišljenja, kako naših građana, tako i same javnosti. Mišljenje birača jako cijenimo, uvijek nam je vrlo korisno i u ovom trenutku nam je svima dobro došlo. Mislim da je jako dobro što će se najavljeni izvanredni parlamentarni izbori poklopiti s redovitim pokrajinskim i lokalnim izborima. Raspisivanjem izvanrednih parlamentarnih izbora na ovaj način izbjegavamo troškove koje bismo ionako imali kroz dvije godine, kad ističe četverogodišnji mandat ovoj vladajućoj garnituri. Ova Vlada je na polovici svojega mandata. Zbog složene situacije u svijetu, osobito u Europi, potrebna nam je nova Vlada, koja će na raspolaganju imati miran i neograničen četverogodišnji mandat i raditi bez pritisa kojima je izložena sada. Svima je jasno da su pred budućom Vladom vrlo teške zadaće, čija realizacija je moguća samo uz mukotrpan rad i zalaganje svih nas koji želimo da Srbija ide naprijed.

I. A.

IVAN UŠUMOVIĆ,
član IO HNV-a, Subotica

Ljudima je dosta izbora

Smatram neutemeljenom odluku Vlade, točnije **Aleksandra Vučića**, da raspíše izbore na republičkoj razini jer je time obesmišljen izborni proces i ustaljena praksa da se na svake četiri godine raspisuju republički izbori. Sada kad vladajuća politička opcija ima apsolutnu dvotrećinsku većinu u republičkom parlamentu, premijera i vladu, ne vidim neka bitna politička previranja niti atake na državni aparat koji bi opravdali ovu odluku. No, kako je sada odlično vrijeme za (opet) krenuti ispočetka i formirati »novu« vladu, očigledno politička moć pojedinaca ima veću snagu i upravo ovdje dolazi do izražaja. Kako je Aleksandar Vučić najavio, imat će kampanju u trajanju od 10 dana, međutim svjedocima smo sve intenzivnije medijske kampanje gdje se otvaraju razni prokopi, tuneli, putovi, mostovi, tvornice koje su već u pogonu se reotvaraju, gostovanja na podobnim televizijskim stanicama, a da ne zaboravimo i Beograd na vodi. Sve to se događa kao da vladajuća struktura nije svjesna činjenice da je puku već dosta izbora koji im na samo pominjanje stvaraju osjećaj mučnine u stomaku. Izlaznost može biti veća samo ako narod bude revoltiran, ali budući da se demokratska oporba nije ujedinila u novi DOS, nego se sporečkava nekim svojim prepirkama iz prošlih dana dijeljenja vlasti, razmimoilaženjima i odsustvom shvaćanja višeg cilja zajedničkog nastupanja, neće biti dovoljno jake oporbe koja bi mogla smijeniti vladajuću strukturu. Problematično je i to što će zbog male izlaznosti opet o sudbini Srbije odlučivati, bojim se, 24 posto građana.

J. D.

**RAZGOVOR POVODOM
KNJIŽEVNOG PRELA**
**BERNADICA IVANKOVIĆ,
PREDSJEDNICA HRVATSKE ČITAONICE IZ SUBOTICE**

Hrana za dušu

O specifičnosti *Književnog prela*, koje se održava večeras, razgovarali smo s predsjednicom Hrvatske čitaonice Bernadicom Ivanković.

Po čemu se razlikuje *Književno prelo* od drugih brojnih prela?

Hrvatska čitaonica već desetu godinu organizira *Književno prelo* u tzv. *Debeloj nedilji*, posljednjem pokladnom tjednu. To je istodobno naša prva manifestacija u godini, ali i rođendan Hrvatske čitaonice, s obzirom na to da smo osnovani 12. veljače 2002. godine. Poklade su i inače vrijeme zabave i druženja i u njima svi uživamo, no naše prelo je nešto drugačije. Na našem stolu nije uobičajeni meni, hrana. Na stolu i oko nas je knjiga! A u knjizi i o knjizi riječ i rič. Sve u svemu – hrana za dušu. Nešto drugačije prelo, ali s obzirom na veliku posjećenost, možemo reći da je prihvaćeno i da se mnogi raduju i ovakvim susretima.

Što sadrži program ovogodišnjeg *Književnog prela*?

I na ovogodišnjem, desetom *Književnom prelu*, kao i prethodnih godina Hrvatska čitaonica će predstaviti riječ u svim svojim oblicima kroz programe i aktivnosti koje je tijekom godine realizirala. Naime, ovo je i svojevrsno izvješće o radu naše udruge. U programu će se predstaviti djeca koja su sudjelovala u Etno kampu. Podsjećam da je u kampu sudjelovalo čak stotinu djece i ona će uz pomoć **Anite Kovač** i **Nikole Bašića**, vis-a *Proroci*, otpjevati pjesme koje su naučili u duhovnoj radionici. Stoga su se ponovno okupila i pripremila za ovu posebnu prigodu. Pokrajinski susret pučkih pjesnika nazvan *Lira naiva* je do sada održan trinaest puta. Prošle

godine smo bili u Zemunu, a kao plod ovih susreta nastala je i knjiga, zbirka stihova *Neuzorane brazde – Lira naiva 2015*. Na *Književnom prelu* pjesnike će ovoga puta predstaviti **Stipan Bašić Škaraba**. To će istodobno biti i najava našeg sljedećeg susreta već za nekoliko dana, točnije u utorak, 9. veljače kada ćemo u istoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* predstaviti najnoviju knjigu Hrvatske čitaonice, zbirku pjesama Stipana Bašića Škarabe *Bunjevačka grana stihom izatkana*, koja sadrži i nosač zvuka sa 16 tamburaških skladbi koje su nastale po njegovim tekstovima. No, ne želim sve odavati, nego Vas pozvati da se okupimo na predstavljanju ove knjige, koja će biti naravno s tamburašima. Početak je u 19 sati.

Znači u programu sudjeluju i oni najmlađi i oni »malo manje mladi«. Hoće li biti i neko iznenađenje u programu?

Hrvatska čitaonica je poznata i po recitatorima i Pokrajinskoj smotri, te će posjetitelji na *Književnom prelu* čuti i po koju interpretaciju naših recitatora. Smjenjivat će se i nekolicina voditelja koji su također iznikli iz naše radionice. Hrvatska čitaonica najviše nade polaže u rad s djecom. Stoga su nam posebno značajni programi i aktivnosti koje realiziramo s djecom, jer tako ulažemo u našu budućnost. Veliki broj djece predstaviti će se tijekom večeri, na što smo iznimno ponosni. I ove godine s nama će biti dragi nam prijatelji iz *Croatia Recordsa*, a kao gosti će nam se predstaviti i Udruga *Naša djeca*.

Hrvatska čitaonica će i ove godine publiku podsjetiti na jednog našeg velikana, sina bačke ravnice koji je uzorao duboku

brazdu i kojega se mi sjećamo s najtoplijim emocijama. O kome je riječ, ipak na *Književnom prelu*! Najtrajniji čuvari riječi su svakako knjige. Spomenut ćemo se i ostalih knjiga koje je prošle godine tiskala Hrvatska čitaonica, a posebice i *Dana Balinta Vujkova*, najveće književne manifestacije Hrvata u Vojvodini. *Književno prelo* je prigoda da se sjetimo i zahvalimo svima koji su na bilo koji način pomogli ili sudjelovali u radu Hrvatske čitaonice prošle godine.

Hoće li biti izvedena i predstava, na što su gosti već navikli?

Gosti *Književnog prela* su sad već navikli da se na njemu mogu dobro zabaviti i nasmijati, te da će vidjeti i neku dobru predstavu. Nekoliko godina je ovaj dio pripremala *Mala scena Hrvatske čitaonice*, bilo je i nekoliko gostiju iz drugih mjesta. Ove godine predstavu će izvesti članovi dječjeg dramskog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo*. Po tekstu poznate subotičke autorice **Đule Milodanović**, u režiji **Nevene Mlinko**, posjetitelji će moći pogledati predstavu *Kod liječnika*. Iznimno nam je drago da se na daske HKC-a *Bunjevačko kolo* vratio dramski odjel. Osim odraslih, ovdje stasaju i mladi glumci, budući voditelji i recitatori, te smo i ove godine željeli ugostiti dramski odjel za djecu kako bismo im pružili potporu.

Je li organizacija *Književnog prela* rezultat timskog rada?

U pripremi i ovogodišnjeg *Književnog prela* sudjelovalo je više ljudi koji su i tijekom

godine bili aktivni u našoj udruzi. Timski rad je veoma važan i sretna sam što još ima ljudi koji su spremni raditi na popularizaciji jezika i knjige. Veoma je važno njegovati svoj jezik i običaje, promicati ga. *Književno prelo* je i nastalo iz potrebe da se na popularan način predstavi riječ bunjevačkih Hrvata. Riječi se pohranjuju u ljudske duše, ali i u knjige, te ćemo i ovoga puta ponuditi zainteresiranima da kući odu s knjigom u ruci, odnosno da po simboličnim cijenama kupe neku od knjiga koje je izdala Hrvatska čitaonica. Kolažni bogati program s brojnim sudionicima očekuje sve koji se odluče doći na *Književno prelo*. Stoga želim pozvati sve zainteresirane da nam se pridruže na X. *Književnom prelu* kada ćemo proslaviti i 14. rođendan Hrvatske čitaonice. Sve s velikim nestrpljenjem i ljubavlju očekujemo 5. veljače u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* s početkom u 19 sati. Vjerujte, nećete zažaliti, jer, kako mi to volimo reći: »Na prelu se jede i pije, al' pravo bez duševne hrane nije!«

Z. Sarić

Zgrade vraćene Biskupiji

NEKAD
i
SAD

Ulica Matije Gupca poslije radova na podzemnim vodovima nedavno je prekrivena svježim asfaltom, a na staroj fotografiji se vidi koliko je ranijih desetljeća bila zapuštena. Tu se sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća izvjesno vrijeme nalazio i autobusni kolodvor, što se na staroj slici prepoznaje po označenim peronima.

Zgrade 8 i 10 u ovoj ulici desetljećima se koriste kao školski objekti, i danas jednim dijelom za potrebe Tehničke škole *Ivan Sarić* i Politehničke škole. U novije vrijeme ovdje su locirana i dva studija *Radio Marije*, kao i Centar za mlade koji je u formiranju. Palače su u vlasništvu Subotičke biskupije, vraćene u postupku restitucije 2009. godine. Prilikom nacionalizacije nakon Drugog svjetskog rata pripadale su Apostolskoj administraturi. U prošlosti su uvrštene u popis objekata Zaklade biskupa *Lajče Budanovića* koja je, po svemu sudeći, osnovana 1933. godine, s tim da Osnovni list potječe iz 1941., a Oporuka iz 1942. godine, ali Zaklada potom nije aktivirana. Objekte pod brojevima 8 i 10 u Ulici Matije Gupca podigao je **Mihály Prokes** 1886. godine po projektu **Géze Kocke** (Kocka je projektant i čuvene dvokatne Prokes palače na uglu Korzoa 1887. godine). To su bili najamni objekti i izdavani su vojsci, te su u dnu parcele imali i štalu za veliki broj konja. Kasnije su ove zgrade izdavane i drugima, a poslije nacionalizacije koriste ih škole.

K. K.

SKUP DSHV-A U NOVOM SADU POVODOM PREDSTOJEĆIH IZBORA

Išli smo na razgovore gdje smo bili zvani

Za ove tri godine, koliko su naprednjaci na vlasti, nikad nas nisu zvali a na manifestacije Hrvatskog nacionalnog vijeća na koje su bili uredno zvani nijedan viši dužnosnik od predsjednika i premijera do ministara nitko nije došao, kazao je Žigmanov

Povodom predstojećih izbora, 28. siječnja u Novom Sadu održan je sastanak Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na čelu s predsjednikom **Tomislavom Žigmanovom**, koji je govorio o predstojećim izborima i mogućnostima suradnje s političkim akterima radi formiranja tijela koje će se baviti koordinacijom aktivnosti među strankama, kao i o stanju hrvatske zajednice u Srbiji.

Prisutnima se prvi obratio predsjednik HKPD-a **Jelačić** iz Petrovaradina **Petar Pifat** i rekao kako trebamo hrabro zakoračiti u susret novim prilikama.

»Ne trebamo čekati da će nam drugi nuditi poklone i gotova rješenja nego da mi zakoračimo dobronamjerno, a ne iz mržnje prema drugima«, naglasio je Pifat.

SAMI NE MOŽEMO

»Preuzeli smo odgovornost da budemo na čelu političke organizacije i stalo nam je da se nacionalni identitet očuva i da se otvaraju perspektive za članove hrvatske zajednice. Naravno da to nije jednostavno niti lako, nego naprotiv složeno je i zahtjevno. No, to nas ne treba obeshrabriti da ne činimo napore da na pragu onoga kako mi cijenimo vlastiti društveni položaj, resurse kojim raspolažemo, od finansijskih pa do ljudskih pokušamo biti dio procesa u kojem se donose odluke«, rekao je Žigmanov i dodao da se razmatraju sve mogućnosti, te da su počeli i razgovori s političkim akterima koji su pokazali interes za moguću suradnju.

Predsjednik DSHV-a je naglasio da Hrvati u Novom Sadu nisu na pozitivan način prihvaćeni i kako je to posljedica činjenice da je sadašnja politička konstelacija sastavljena od onih reprezenata koji imaju određenu vrstu negativnog stajališta i koji nemaju definiranu manjinsku politiku. Žigmanov je zaključio kako oni ne uračunavaju interese, potrebe i prava pripadnika manjinskih zajednica kao dio onih okvira koji trebaju biti njihovo djelovanje.

»DSHV je u svojoj političkoj povijesti do sada išao u suradnju s onim političkim partijama koje su nudile određenu vrstu sigurnosnog okvira, koje su u svojoj praksi pokazivale interes za pripadnike hrvatske zajednice, koje su stvarale mogućnosti da se institucionalno hrvatska zajednica razvija, da se ostvaruju manjinska prava, da se u prostoru javnosti o Hrvatima ne govori negativno i tako dalje. To je Demokratska stranka, to je Liga socijaldemokrata Vojvodine, to su oni ostaci izvedenice iz Demokratske stranke koje su danas oko **Borisa Tadića** i **Čedomira Jovanovića**«, izjavio je Žigmanov.

»Taj nesretni korpus demokratske trenutačno razjedinjene oporbe na teritoriju Novog Sada i republike je svojim djelovanjem bila u prilici stvoriti tjednik *Hrvatska riječ*, program na televiziji Novi Sad, sredstva za rad društva *Jelačić*. Ali ne trebamo biti djeca pa da ne priznamo da je i u toj suradnji uvijek bilo problema, da se nije zakidalo, da se nije simuliralo, da nije bilo mogućih zlouporaba«, rekao je

predsjednik DSHV-a i naglasio kako hrvatska zajednica nije u mogućnosti izići samostalno na izbore jer nema dovoljno resursa.

Žigmanov je govorio o svim pozitivnim i negativnim stranama Demokratske stranke. »Mi smo nastavili razgovore s predstavnicima stranke **Borisa Tadića**, i oni su pokazali spremnost da mi budemo jedan dio njihovog političkog bloka. Demokratska stranka je iskazala spremnost da predstavniku DSHV-a osigura prolazno mjesto za republički parlament kako bi DSHV bila parlamentarna stranka, kao i prolazno mjesto za pokrajinski parlament«, izjavio je Žigmanov.

S DEMOKRATAMA ILI NAPREDNJACIMA?

Nakon izlaganja predsjednika DSHV-a slijedila je rasprava i pitanja pri čemu se javila **Dijana Milović** i rekla kako **Tomislav Žigmanov** treba raditi ono što radi predstavnik srpske nacionalne manjine u Hrvatskoj **Milorad Pupovac**.

»To naše nepoznavanje između sebe proizvelo je upravo to da su ti što su uzeli funkcije divno živjeli 16 godina dok je Demokratska stranka bila na vlasti, a za to neko udruživanje u smislu što mi možemo uraditi i kako se naučiti da budemo nacionalna zajednica, o tome nitko nije vodio računa. Ako se radi o hrvatskoj nacionalnoj zajednici moje je mišljenje da niste trebali biti na tom sastanku (koalicijskom op.a.), jer mi moramo konačno početi voditi računa o sebi. Nas kao hrvatsku

nacionalnu zajednicu uopće ne treba interesirati tko će u Srbiji doći na vlast«, izjavila je i naglasila kako je veliko pitanje hoće li Demokratska stranka doći sada na scenu dok je Srpska napredna stranka netko tko nam može pomoći da brže dođemo do cilja.

Njena izjava je negativno prokomentirana od prisutnih, navodeći da bi to bilo glasanje za »četnike«, kao i za nekoga tko je ubijao hrvatski narod, na što je predsjednik DSHV-a odgovorio:

»U načelu se slažem s gospodom da trebamo surađivati i s crnim đavolom kako bismo ostvarili naš interes, jer nije važno na koja vrata uđete nego da izađete na vrata koja vi hoćete. Ali u suradnji vi ne očekujete da se nudite, nego da budete zvani, a mi smo išli na razgovore gdje smo bili zvani. Za ove tri godine, koliko su naprednjaci na vlasti, nikad nas nisu zvali. Na sve manifestacije Hrvatskog nacionalnog vijeća nijedan viši dužnosnik nije došao, uredno zvan predsjednik **Nikolić**, premijer **Vučić** i svi nadležni ministri«, izjavio je Žigmanov i rekao kako je Srpska napredna stranka donijela cijeli niz programa politika i zakona koji su izazvale štetu hrvatskoj nacionalnoj zajednici.

»Mi tu samostalnost bez garantiranog mandata, što je naš politički zahtjev 15 godina, nemamo. Frustrirajuće je da je prošle godine **Pupovac** bio pet puta u Beogradu i da je razgovarao s **Nikolićem**, **Vučićem** i da su to mediji pratili, a da mi nismo došli ni do portira ministarstva«, zaključio je Žigmanov.

Kristina Ivković Ivandekić

POČETAK PRELA U SRIJEMU

Učimo necati

Članice Udruge žena Šokice, koje djeluju pri Hrvatskom kulturnom društvu Šid, počele su s organiziranjem ovogodišnjih prela.

Ovogodišnja prela u okviru rada ove udruge iz Šida započela su tijekom proteklog tjedna u domu obitelji Hodak iz Šida. Okupile su se žene različite starosne dobi iz Šida i Sota da uz ugodno druženje i razgovor ponovno nauče nešto novo. Ovoga puta izrazile su želju da nauče *necati*.

NECANJE

Necanje je stari ručni rad kojega danas rijetko tko izrađuje u ovom dijelu Srijema. Jedna baka iz Morovića, može se reći jedina iz ovoga dijela Srijema, izrazila je želju da ovim ženama prenese svoje znanje i na taj način da svoj doprinos radu ove udruge:

»U vrijeme kada sam ja bila mlada *necanje* se u Moroviću dosta radilo. Poslije rata se teško nabavljao konac, pa su naše mame išle čak u Bijeljino po njega. Tada nije bilo ni žarulja nego se radilo pokraj petrolejke ili karbit lampe. Kada sam se udala, prestala sam raditi i onda kada sam otišla u mirovinu, vratila sam se u svoje rodno selo i ponovo obnovila svoj rad. Sada evo od srca želim raditi za Hrvatsko kulturno društvo iz Šida, da im pomognem svojim znanjem i sama uradim nešto za tu djecu. Voljela bih da ove žene to nauče, jer su *necani* ručni radovi jako lijepi i bilo bi šteta da ta vještina izumre«, kaže baka Janja Tomić iz Morovića.

A Šokice su s oduševljenjem prihvatile baka Janjinu želju i volju da ih u tome nauči. Želja im je da osim svih znanja i umijeća koje posjeduju, nauče i *necanje*

kako bi i tim radom ukrasile svoje nošnje. Kažu nije lako, ali ne odustaju, a učenjem *necanja* one su otpočele ovogodišnje okupljanje i organiziranje prela:

»Želja nam je da što više naučimo od ovih starijih žena. Do sada smo dosta toga naučile počevši od zlatoveza, vezova, izrade *šticli*, štrikeraja, *prandži* na maramama i mnogo toga. Izrazile smo želju da naučimo i *necanje*, pomalo zaboravljeni ručni rad, ali nikako manje važan niti manje lijep za naše nošnje. Naše žene su aktivne, kako starije tako i mlađe, i drago mi je što je dosta mladih žena koje imaju volju naučiti da izrađuju ručne radove, kako bi sačuvali dio naše lijepe tradicije«, kaže Hermina Uram, predsjednica Udruge žena Šokice iz Šida.

HOBII LJUBAV

Kako ističu ove mlade žene, ručni rad je njihov hobi. U tome uživaju a ujedno i pomažu rad udruge: »Jako volim da izrađivati ručne radove. Važno je da mlade

žene nauče sve tehnike ručnog rada, a ja ih osobno volim izrađivati, jer mi djeca plešu u folklornoj skupini. Jednim dijelom zbog sebe, drugim zbog njih, ali iz

zbog velike želje da i moja djeca to nauče i da ih sačuvaju kao dio jedne lijepe tradicije«, kaže Sanja Mendan iz Sota.

S. Darabašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP Mobile* DOO, Omladinskih brigada br. 21, Novi Beograd, putem ovlaštenog poduzeća *KODAR INŽENJERING* DOO, Autoput za Zagreb br. 41i, Beograd podnio je dana 19.1.2016. godine pod brojem IV-08-501-50/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta radio-bazne stanice: »NS2084-01 SU Subotica Braće Radića«, na katastarskoj parceli 8124 KO Donji grad, Subotica, Trg Paje Kujundžića (46.090577°, 19.673533°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

GODIŠNJA SKUPŠTINA KUD-A HRVATA BODROG U MONOŠTORU

Biljana Đipanov, Željko Šeremešić i Anita Đipanov

Aktivna šokačka udruga

U Monoštoru je u petak, 29. siječnja, održana godišnja skupština KUD-a Hrvata Bodrog. Članovi Udruge čuli su izvješće o radu u protekloj godini, te financijsko izvješće, ali i nekoliko novina kada je riječ o ovogodišnjim manifestacijama.

Kako se čulo iz izvješća o radu, koje je podnijela dopredsjednica **Anita Đipanov**, Udruga je prošle godine imala veliki broj programa i gostovanja, a posebno je aktivna bila pjevačka skupina *Kraljice Bodroga*. Članice pjevačke skupine imale su čak 27 nastupa, među njima su brojna gostovanja u Hrvatskoj, primjerice karmelićanskom samostanu u Đakovačkoj Breznici, na Pasijskoj baštini u Zagrebu, u župi Presvetog Trojstva na Grudi... *Kraljice Bodroga* nastupile su i u emisijama osječkih televizija. Muška pjevačka skupina *Bodroški bečari* postoji nekoliko mjeseci, a javnih nastupa bilo je osam. Brojem nastupa, a bilo ih je 16, može se pohvaliti i dječja skupina. A ono čime se mogu pohvaliti svi u *Bodrogu* je najmlađa skupina, koja okuplja djecu od četiri do sedam godina i koje vodi **Sonja Periškić**. Do sada su se na pozornici predstavili dva puta. Udruga je održala u protekloj godini svoje redovite manifestacije, a poslije nekoliko godina pauze i godišnji koncert. Kako je istaknuto na godišnjoj skupštini značajna je bila suradnja s **Marijom Šeremešić** i Udrugom građana *Urbani Šokci* iz Sombora.

Za funkcioniranje Udruge, odlaske na gostovanja, organiziranje programa neophodan je novac. Kako je rekao predsjednik **Željko Šeremešić** za sve što je urađeno u 2015. godini *Bodrog* je od Veleposlanstva Republike Hrvatske, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i HNV-a dobio 294.000 dinara. Najviše novca, 224.000 dinara dobiveno je od Veleposlanstva.

Kako je najavljeno na godišnjoj skupštini godišnji koncert će, umjesto pri kraju godine, ove godine biti u svibnju. Nadaju se Monoštorci i gostima, točnije uzvratnom posjetu, iz Osojnika (kraj Dubrovnika).

Predsjedništvo koje će ubuduće voditi udrugu uglavnom je, s malim promjenama, ostalo isto. Osim **Željka Šeremešića** i **Anite Đipanov** članovi su **Biljana Đipanov**, **Davor Francuz**, **Sonja Periškić**, **Petar Pašić**, **Marko Čizmar**, **Marija Kaplar** i **Marija Leka**.

Z.V.

TJEDAN U BAČKOJ

Crvena vrpca

Ne znam ima li to veze s predizbornom kampanjom (koja ruku na srce nikada nije ni prestajala) tek neke (relativno) ljepše vijesti počele su stizati i za nas koji mislimo da je polazište svakog napretka proizvodnja i mogućnost da ljudi dobiju neki posao i plaću za ono što rade. Doduše ono što je za nas Somborce za sada jedina konkretna najava je otvaranje velikog tržnog centra. U pravu su oni koji pitaju tko će kupovati u tom tržnom centru kada nam i postojeći dućani zvrje prazni. Pitanje je na mjestu, ali ako će to značiti da ćemo u Somboru imati veći izbor i što se tiče ponude i cijena, ako to znači da će nekoliko desetaka ljudi imati posao i ako to znači da negdašnja tekstilna tvornica više neće biti napušteno ruglo, onda je i to neki pomak. E sada kako se početak rada očekuje tek narednog proljeća presijecanje crvene vrpce ipak neće ući u predizbornu kampanju. A kako sada stvari stoje nečeg značajnog za vrpcu i visoke dužnosnike u Somboru teško da će i biti, jer kampanja i izbori samo što nisu. Doduše uvijek se nađe nešto, kao što je omladinski klub ili istureni šalter komunalnog poduzeća.

Neku novu predizbornu kampanju (za redovite ili izvanredne izbore) dočekat će možda neka od aktualnih najava zainteresiranih ulagača. Kažem možda, jer nije prvi put da smo slušali o investitorima koji samo što nisu došli u Sombor da bi se na kraju ispostavilo da im nema niti traga niti glasa. Kao mogući investitor najavljuje se jedna slovenska tvrtka koja se bavi proizvodnjom alata od metala i proizvoda od tečnog silikona, koja bi prvo uposlila 50, pa onda još stotinu radnika. Njihovi prvi dojmovi su da je »Sombor dobra sredina za investiciju i širenje kompanije«. I nisu se ovi Slovenci čestito ni oprostili od svojih domaćina, a u grad su nam stigli Izraelci koji su procijenili da je Sombor »veliko investicijsko tržište i grad koji je u posljednje vrijeme izuzetno napredovao«. Hvala na lijepim riječima, ali pitanje je hoće li se zvaršiti na tome ili će (konačno) netko, pa makar to bilo i u kampanji za sveopće izbore, pobosti ašov za neki novi temelj. I kada je već riječ o temeljima, pade mi na pamet vijest od prije skoro godinu dana o potpisivanju »Protokola o suradnji...«, što je ukratko značilo da se u okolici Sombora, uz potporu partnera iz Slovačke, trebaju izgraditi dvije elektrane na biomasu u što će, kako je najavljeno, biti uloženo 12 milijuna eura. Akteri te priče bili su i neki poljoprivrednici i Grad Sombor, spominjala se i državna zemlja. Stvarno, gdje je ta priča poslije godinu dana? Provjerit ću, pa ću vas izvijestiti narednog tjedna.

Z. V.

HGU „FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA“
24000 SUBOTICA, JOÓ LAJOSA BR. 4/A
TELEFON: 063/808-78-36 ; E-MAIL: HGU.FBP@GMAIL.COM
WWW.FBP.RS

RASPISUJE

NATJEČAJ

Za skladbe koje će se izvesti na
XVI. FESTIVALU BUNJEVAČKI PISAMA
Festival će se održati 25.9.2016. u Subotici

Temeljna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima kako bi sami pridonijeli očuvanju i unapređenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3 ili 4 strofe;
4. Dužina pjesme je od 3 do 5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u 2 primjerka;
6. Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku;
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerna izvedba);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
9. Primljeni radovi se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju pod šifrom, a rješenje šifre (ime, prezime i adresa autora i kontakt telefon) mora biti u posebnoj, zatvorenoj kuverti;
11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na Festivalu samim njezinim slanjem daje svoj neopozivi pristanak da se skladba studijski snimi i izda na nosaču zvuka i video zapisa radi popularizacije Festivala.

Natječaj je otvoren
od dana objavljivanja do 31. 5. 2016.

Skladbe slati na adresu:

- Vojislav Temunović, Skerlićeva 17, Subotica,
- HGU FBP, Joó Lajosa 4/a, Subotica;

Marindan u HKD-u Šid

U prostorijama Hrvatskog kulturnog društva *Šid*, u utorak, 2. veljače, održana je proslava u povodu obilježavanja Marindana. Tom prilikom okupile su se žene iz Šida, Batrovaca, Ljube i okolnih mjesta. Od prvog dana osnivanja hrvatske udruge u Šidu žene članice HKD-a *Šid*, okupljaju se na taj dan, ali i na druge blagdane kako bi se još više zbližile, razmijenile iskustva i provešile. Od 210 članova hrvatske udruge iz Šida, 16 je Marija koje su u utorak proslavile svoj imendan. Za samu organizaciju proslave Marindana, najviše su zaslužne žene sekcije *Šokice*, koje su od prvog dana dale svoj veliki doprinos očuvanju nošnji i njihovoj doradi:

»Održavamo nošnje, pratimo djecu na putovanja, oblačimo ih i

evo održavamo ove susrete. Najprije smo počeli s organiziranjem proslave u povodu blagdana svetog Josipa, jer su nam i predsjednik i dopredsjednik društva Josipi. Marindan je u vrijeme poklada kada se možemo malo opustiti i veseliti i vrlo nam je lijepo kada smo svi na okupu«, rekla je članica HKD-a *Šid* **Marija Hodak**. Osim mladih, te večeri prisustvovala su i najstarije članice kako udruge u Šidu, tako i udruge u Ljubi. Ni u poodmaklim godinama nije im bio problem doći, kako bi skupa s ostalim ženama proslavile ovaj blagdan. Svim Marijama uručeni su prigodni darovi, a tijekom cijele večeri uveseljavao ih je tamburaški orkestar HKD-a *Šid*.

S. D.

TJEDAN U SRIJEMU

Smanjenje stope kriminaliteta

Prije samo nekoliko tjedana jedna od tema ove rubrike bio je povećan broj kaznenih djela, napose za vrijeme božićnih i novogodišnjih blagdana u Srijemu. Međutim, tijekom prošlog tjedna na konferenciji za medije Policijske uprave u Srijemskoj Mitrovici potvrđeno je da je sigurnosna situacija u Srijemu stabilna i da nema razloga za zabrinutost građana regije. Kako je tom prilikom rečeno, tijekom 2015. godine značajno je smanjena stopa kriminaliteta u inače frekventnoj regiji koja zbog svoje blizine granice s Bosnom i Hercegovinom i Hrvatskom, kao članicom Europske unije, postaje sve zanimljivija za svijet kriminala. Posebno je istaknuto da je važno čuti mišljenja i stavove građana koji bi trebali iskazati svoje probleme i prijedloge, kako bi Policijska uprava mogla efikasno i blagovremeno reagirati. Tako su u većem dijelu Srijema formirani savjeti za sigurnost koji upravo trebaju poslužiti kao najbolja spona s građanima. Rečeno je također kako je tijekom protekle godine smanjen ukupan broj kaznenih djela za 9,60 posto, broj kaznenih djela općeg kriminaliteta za 8,75 posto i broj kaznenih djela s nepoznatim izvršiteljem za 15,60 posto. U tijeku 2015. registrirana su 34 kaznena djela ugrožavanja sigurnosti policijskih službenika, 25 ometanja i 9 napada na službenu osobu. Podneseno je i 186 kaznenih prijava protiv 227 izvršitelja za kaznena djela privrednog kriminaliteta, što je za 14 više nego 2014. godine. Zapljene narkotika na području Srijema daleko su veće u odnosu na prošlu godinu i to čak 40 puta. Otkrivena su 182 kaznena djela u vezi s drogom, oduzeto je 62.815,32 grama i 556 mililitara opojne droge i 948 tableta s liste opojnih droga. Kako se moglo čuti, tijekom prošle godine registrirano je za 5,35 posto prekršaja manje kada je u pitanju ugrožavanje javnog reda i mira. Smanjen je i broj tuča, a otkriven veći broj prekršaja prosjačenja, nepristojnog i drskog ponašanja. U 2015. godini nije bilo nerasvijetljenih teških kaznenih djela u koja spadaju ubojstva, silovanja, teške tjelesne ozljede. I pored ocjene da je smanjena stopa kriminaliteta u prošloj godini, istaknuto je da se ne može očekivati da će se stopa kriminaliteta svesti na nulu, što ne bi bilo ni realno. Zaključak konferencije za medije je bio da policija teško može uvijek i na svakom mjestu predvidjeti određene prekršaje, ali da su tu da preventivnim djelovanjem i ukoliko je potrebno sustavom represije, stave do znanja da se bavljenje kriminalom u Srijemu nikome neće isplatiti.

S. D.

U duhu duge tradicije

Gradonačelnik Maglai je otvorio prelo

Najlipče prelje

Niz pokladnih manifestacija u vojvođanskim Hrvata započet je u subotu *Velikim prelom* u Subotici, kojeg su skupa organizirali Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* i *Pučka kasina* 1878. Iako je prvo *Veliko prelo* održano još daleke 1879., a njegov kontinuitet održavanja prekidano nekoliko puta, Hrvati u Subotici očuvali su duh te bogate i duge tradicije. Potvrdilo je to i ovogodišnje *Prelo* koje je okupilo oko 250 gostiju, koliko ih je mogla primiti dvorana HKC-a.

Na ljepotu tradicijske baštine bunjevačkih Hrvata – nošnju, ples i glazbu – podsjetili su na početku programa folklorci i glazbeni ansambl Centra. Neizostavno, čula se i prva preljaska pisma *Kolo igra, tamburica svira*, iz već spomenute 1879., čije je stihove napisao **Nikola Kujundžić**, a uglazbio **Stipan Mukić**. Ta pjesma važi za svojevrsnu himnu bunjevačkih Hrvata u Bačkoj. Bila je tu i »živa slika«, prikaz kako je

prelo izgledalo nekada dok se održavalo u krugu obitelji.

JAČANJE ZAJEDNICE

Goste su u ime organizatora pozdravili predsjednik HKC-a *Bunjevačko kolo* **Marinko Prčić** i predsjednica Organizacijskog odbora *Velikog prela* **Ružica Šimić**. *Prelo* je otvorio gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** koji je naglasio važnost održavanja ovakve manifestacije iz godine u godinu. »Taj kontinuitet Velikog prela jača zajednicu, učvršćuje je te jača potrebe našeg društva da se tradicija, običaji moraju očuvati. A samo na taj način možete sačuvati svoju samobitnost i graditi svoju budućnost. Ova godina će biti godina puna izazova. Mislim da je ovdje u Subotici hrvatska zajednica sve jača, i ja se nadam da će u tom smislu, ovo prelo, a i događaji koji će se desiti, donijeti boljitak i osnažiti hrvatsku zajednicu«, kazao je Maglai.

ZABAVA DO KASNO U NOĆ

Tradicionalno, proglašene su i tri najbolje pjesme s natječaja za »najlipču preljsku pismu«. »Najlipčom« je proglašena pjesma **Stipana Bašića Škarabe** *Zasvirale stare tambure*, druga nagrada pripala je s. **Blaženki Rudić** (*Upisano u vrimentu*) a treća **Željki Zelić** (*Povratak*). Organiziran je i izbor za i »najlipču prelju«. Titula najljepše pripala je **Ivani Dulić**, a »pratilje« su **Jovana Babić** i **Maja Ivković**.

Za dobru zabavu, koja je trajala do kasno u noć, pobrinuli su se ansambl *Biseri* i *Hajo* iz Subotice. Organizirana je i tombola, na kojoj je glavna nagrada bila – bicikl.

D. B. P.

UBH DUŽIJNACA

Risarski disnotor

Tko je ikada bio na *Takmičenju risara*, jednoj od najatraktivnijih manifestacija u sklopu subotičke žetvene svečanosti *Dužijance*, zna za čuveni »risarski ručak«. U pitanju je zapravo doručak kojega su nekada jeli risari, a podrazumijeva slaninu, domaći kruh, *kiselnu* i crni luk. Takav se obrok služi ne samo sudionicima *Takmičenja risara*, već i gledateljima natjecanja u ručnom košenju žita.

A slaninu za spomenuti »ručak« potrebno je blagovremeno »ostaviti«. Za to su se pobrinuli organizatori *Dužijance*, odnosno Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanaca*, organiziravši prošloga tjedna *Risarski disnotor*.

Disnotor je započeo u Mirgešu. Svinjče, rase mangulica, za slaninu darovao je, kao i prijašnjih godina, prijatelj *Dužijance* **Josip Mačković** iz Mirgeša. Glavni majstor – mesar bio je, dugogodišnji pobjednik *Takmičenja risara* **Stipan Kujundžić**.

Disnotor je kasnije preseljen u dvorište HKC-a *Bunjevačko kolo*. Služila se rakija, vino i kuvano vino, a poznata *risaruša* **Ruža Juhas** pekla je *fanke*.

U kavani *Dukat* priređena je i »užna«. Na meniju su bili svinjski paprikaš i pečena *divenica*, a mogle su se probati i friško pečene *žmare*. Sudionike disnotora uveseljavao je Tamburaški sastav *Ruže*.

D. B. P.

Šokački bal u Baču

BAČ – Šokački bal u Baču bit će održan večeras (petak, 5. veljače) u dvorani Dobrovoljnog vatrogasnog društva, s početkom u 19 sati. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaši iz Subotice. Bal i ove godine organizira Rimokatolička župa Svetog Pavla iz Bača.

Prelo mladeži u Subotici

SUBOTICA – Prelo mladeži bit će održano večeras (petak, 5. veljače) u restoranu *Dukat* (Preradovićeve 4) u Subotici, s početkom u 21 sat.

Ulaznica je 300 dinara, u što je uključena *lepanja s mašćom*, a dobra zabava je zajamčena uz tamburaški sastav *Ruže* i DJ-a **Krešu** uz tehničku potporu MrLoud.

Prelo mladeži organizira restoran *Dukat*, uz potporu Udruge mladih *Hrvatski Majur*.

Književno prelo Hrvatske čitaonice

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica priređuje *Književno prelo* u petak, 5. veljače, s početkom u 19 sati u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici. Kao i prijašnjih godina, organizatori publici nude bogat program, ovoga puta namijenjen najmlađima ali i njihovim roditeljima. Gosti *Književnoga prela* su članovi Dramskog odjela za djecu HKC-a *Bunjevačko kolo* s predstavom *Kod liječnika* prema tekstu **Đule Milodanović** u režiji **Nevene Mlinko**.

Gupčev bal u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* organizira VIII. *Gupčev bal*, koji će biti održan 6. veljače, u sportskoj dvorani Osnovne škole *Matija Gubec* u Donjem Tavankutu. Za dobru zabavu pobrinut će se tamburaški sastav *Biseri i Lidija & Boban* iz Subotice. Početak bala je u 19 sati.

Pokladne večeri u Lemešu

LEMEŠ – *Marin bal* u organizaciji HBKUD-a *Lemeš* iz Lemeša bit će održan u subotu 6. veljače, u mjesnom Domu kulture. Skup gostiju je u 19.30, a otvorenje bala u 20 sati. Tijekom večeri goste očekuje bogata tombola i dobra zabava za koju će se pobrinuti ansambl *Ravnica* iz Subotice. HBKUD *Lemeš* organizira i *Pokladnu folklornu večer* u utorak, 9. veljače, u 20 sati, također u mjesnom Domu kulture. Na koncu programa bit će upričeno *Sa'ranjivanje begeša*, čime će se pozdraviti nastupanje korizme. Cijena ulaznice za ovaj događaj je 150 din.

Ž. Z.

Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

SOMBOR – HKPD *Vladimir Nazor* organizira u subotu, 6. veljače, 82. *Veliko bunjevačko-šokačko prelo*. U programu će sudjelovati KUD *Vinica* iz Varaždina i članovi *Nazora*. Goste će zabavljati Tamburaški sastav *Đuvegije*. Prelo će biti priređeno u Hrvatskom domu, a početak je u 19.30 sati.

Z. V.

Mačkare u Golubincima

GOLUBINCI – HKPD *Tomislav* iz Golubinaca organizira sutra (subota, 6. veljače) tradicionalni prikaz običaja golubinačkih *Mačkara* i maskenbal, u fiskulturnoj dvorani Osnovne škole 23. *oktobar* u Golubincima. Početak je u 19 sati.

Sutradan, u nedjelju, 7. veljače, na ulicama Golubinaca bit će održan Karneval. Početak je u 14 sati, a mjesto okupljanja ispred katoličke porte (Đurđevska 8).

Tute u Plavni

PLAVNA – U organizaciji HKUPD-a *Matoš* u Plavni od 7. do 9. veljače bit će održana deveta po redu manifestacija pokladnih običaja – *Tuta*. Manifestacija započinje u pokladnu nedjelju, 7. veljače, svetom misom u 9.30 u župnoj crkvi Sv. Jakova. Svetoj misi prisustvovat će *lipe tute* obučene u narodnu nošnju, koje će nakon mise prošetati središtem sela. U ponedjeljak, 8. veljače, u 12 sati dječja povorka *tuta* – *male tute* prošetat će ulicama Plavne. Za djecu će se toga dana navečer organizirati maskenbal i druženje. U utorak, 9. veljače, u 12 sati krenut će uz pjesmu i svirku iz središta sela skupina *gadnih tuta*, koja će obići ulice mjesta. Navečer će u Vatrogasnom domu biti priređena večera, druženje i zabava uz bačke tamburaše. Zabava će trajati do 24 sata, kada, pokapanjem bege(ša), završava pokladno vrijeme, a započinje korizma. Cijena ulaznice je 700 dinara, a uključuje jedno piće, pecivo i večeru.

Z. P.

Prelo sićanja u Subotici

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* i Katoličko društvo *Ivan Antunović* organiziraju u nedjelju, 7. veljače, *Prelo sićanja*. Okupljanje sudionika ispred Franjevačke crkve predviđeno je u 17 sati, a u 17.30 će okupljeni sudjelovati na svetoj misi. Nakon mise, planiran je odlazak u dvoranu HKC-a *Bunjevačko kolo*, gdje prelo počinje u 19 sati. Jedini uvjet za prisustvo na ovom prelu je odijevanje svečane bunjevačke zimske nošnje.

Predstavljanje knjige Stipana Bašića Škarabe

SUBOTICA – Knjiga **Stipana Bašića Škarabe** *Bunjevačka grana stihom izatkana*, prva ovogodišnja knjiga u nakladi Hrvatske čitaonice, te autorov poetski prvijenac, bit će predstavljena u utorak, 9. veljače, s početkom u 19 sati u HKC-u *Bunjevačko kolo*.

Somborsko kazalište gostuje u Osijeku

OSIJEK – U Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku u srijedu, 10. veljače, gostovat će Narodno pozorište Sombor. Somborci će izvesti komediju **Marca Camolettija** *Boing boing* u režiji **Olje Đorđević**. Ovo će biti njihovo drugo gostovanje s ovom predstavom u Osijeku i predstavlja nastavak suradnje dviju kazališnih kuća.

Z. V.

ODRŽANA GODIŠNJA SKUPŠTINA KPZH-A ŠOKADIJA

U granicama mogućnosti

Redovita, 14. po redu godišnja skupština KPZH-a Šokadija održana je u subotu, 30. siječnja, u maloj dvorani Šokačkog doma u Sonti.

Predsjednik radnog predsjedništva Igor Jakšić prezentirao je izvješće o radu u 2015. godini. Izvješće o financijskom

obecavaju da će nam ta sredstva biti doznačena čim im to budu omogućila punjenja njihovog proračuna. S druge strane, za većinu urađenoga, osobito na objektu Šokačkog doma, možemo samo zahvaliti našim članovima koji su uložili maksimum dobrovoljnog rada kako bi

poslovanju pročitao je predsjednik udruge Zvonko Tadijan. U kratkoj raspravi konstatirano je da nisu realizirane sve planirane aktivnosti, a ograničavajući čimbenik bila su nedostatna financijska sredstva kojima je Šokadija raspolagala.

»Svjesni smo da je opća kriza zahvatila cijelo društvo, pa ni Šokadija nije izuzetak. Možda smo mogli uraditi i više, ali ukoliko analiziramo zbog čega nismo, opet dolazimo do čimbenika zvanog novci. Određena sredstva, ne baš zanemariva za naš rad, po raznim osnovama su nam odobrena, ali nam nisu i doznačena. Relevantni subjekti nam

zajednica funkcionirala i u ovoj besparici«, rekao je Zvonko Tadijan.

Iz izvješća o radu vidljivo je i da su pojedine sekcije, poput dramske i literarne, izgubile kontinuitet. U planu rada i financijskom planu za 2016. godinu Skupština se vodila realnim pokazateljima. Tako je predviđen proračun manji za dvadesetak postotaka od prošlogodišnjeg, a u radu će prioritet imati dovršenje prve faze i službeno otvorenje Šokačkog doma, oživljavanje sekcija koje prošle godine nisu radile, te maksimalno pojačanje rada s djecom i mladima.

I. A.

Sombor: Sredstva za dvije hrvatske udruge

Povjerenstvo za obilježavanje značajnih datuma, jubileja, manifestacija i programa pod pokroviteljstvom Grada Sombora utvrdilo je Listu vrednovanja prijava na Natječaj za obilježavanje značajnih datuma, jubileja, manifestacija i programa pod pokroviteljstvom Grada u 2016. godini.

Od 60 prijava Povjerenstvo je odabralo 27 za koje su opredjeljena sredstva.

Od udruga hrvatske nacionalne manjine sredstva će dobiti: UG Urbani Šokci iz Sombora za projekt *Dani hrvatske kulture* (30.000 dinara), HKPD Silvije Strahimir Kranjčević iz Berega za projekt 19. Međunarodna smotra tamburaša *Mikini dani* (30.000 dinara).

Po natječaju je raspodjeljeno ukupno 1.300.000 dinara.

KULTURAMA

Pokladno vrijeme

Velikim prelom u Subotici (fotoreportaža na stranicama 28 i 29) otpočeo je niz pokladnih manifestacija i priredaba u vojvođanskih Hrvata. Uslijedili su *Prelo na Đurđinu* i *Marindan* u Šidu. Jučer je održan *Hrckov maskenbal*, središnja točka pokladnog okupljanja mališana. Jučer je bio *Debo' četvrtak*, dan kada se, prema običajima, treba jesti devet puta. A od danas pa do korizme koja počinje dosta ranije nego inače, očekuje nas veliki broj pokladnih okupljanja – maskara, prela, balova, maskenbala – i to u Subotici, Somboru, Golubincima, Lemešu, Tavankutu, Baču, Plavnoj, Beregu, Monoštoru, Srijemskoj Mitrovici, Rumi, Nikincima...

Iz navedenog se da zaključiti kako su pokladne manifestacije prisutne i popularne u vojvođanskih Hrvata. One, među ostalim, prikazuju šarolikost običaja bunjevačkih, šokačkih i srijemskih Hrvata. Zbog maskiranja i kostimiranja najatraktivnijim se čine *mačkare* u Golubincima i *tute* u Plavnoj, a zanimljiv je i običaj *saranjivanja begeša* (Lemeš, Sombor, Plavna...). Naime, od Čiste srijede nema nikakvih slavlja ni veselja, pa se simbolično ukapa i oplakuje taj instrument.

Prerušavanje (premundurivanje) i povorke s maskama (karnevali) koji se organiziraju uoči uskršnjeg posta karakteristični su za kršćane diljem Europe i svijeta. U tom smislu, i mi se pridružujemo svjetski poznatim događanjima takve vrste, poput karnevala u Riju ili Veneciji.

U svezi s ovom temom, zanimljiv je podatak kako su u Beogradu prije nekoliko dana gostovale *buše* iz Mohača, koje je u glavni grad Srbije doveo tamošnji *Collegium Hungaricum*. Dvadesetak *buša* prošetalo je središtem Beograda, svojim udaraljka i čegrtaljka simbolično tjerajući zlo, prizivajući proljeće, slobodu i plodnost. Inače, ovaj drevni, pokladni običaj šokačkih Hrvata u Mohaču je prije nekoliko godina uvršten na UNESCO-ov popis nematerijalne kulturne baštine.

Dakle, pred nama je još nekoliko pokladnih dana. Ukoliko ste u prilici, pridružite se nekom od brojnih *eventa* u ponudi i zabavite se. Jer kako kažu stručnjaci, druženje i smijeh, umanjuju stres i produžuju život.

D. B. P.

IZLOŽBA GORANA TRBULJAKA U SUBOTIČKOJ GALERIJ DR. VINKO PERČIĆ

Umjetnik bez galerije je kao krumpir bez friteze

Goran Trbuljak je jedan najvažnijih hrvatskih konceptualnih umjetnika. Djeluje od početka 70-ih godina, a prepoznatljiv je po radovima u kojima propituje shvaćanja pozicije umjetnika, umjetničkog djela te institucija koje se umjetnošću bave. Nekima od tih pitanjima bavi se i njegova izložba *Umjetnik bez galerije je kao krumpir bez friteze* koja je otvorena prošloga tjedna u Galeriji Dr. Vinko Perčić u Subotici.

CRTEŽI NA PRODAJU

Izložbu čini serija od oko 150 crteža nastalih prošle godine. Boraveći u glavnom gradu Francuske, Trbuljak je izradio crteže blizu 300 tamošnjih galerija, te ih njihovim vlasnicima ponudio na kupnju. Kako se u pratećem tekstu izložbe navodi, originalna početna cijena svakog crteža je 2.500 eura.

»No predlažem, vi kupujući od mene kao da kupujete od bilo kojeg vašeg umjetnika, automatski plaćate 1.250 eura, iznos koji je umanjen za 50 posto zadržavajući tako svoju standardnu proviziju za prodaju odnosno

Goran Trbuljak (Varaždin, 1948.) je diplomirao kao grafičar-slikar na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, a potom i na Akademiju za kazalište, film i televiziju – odsjek filmskog i televizijskog snimanja. Kao slikar izlagao je na mnogobrojnim kolektivnim i samostalnim izložbama u zemlji i inozemstvu. Kao kameraman ili direktor fotografije snimio je dvadesetak igranih filmova te isto toliko dokumentarnih i ostalih kratkih filmova. Realizirao je i nekoliko kratkih animirano-eskperimentalnih filmova. Neki od njegovih radova, slikarskih i filmskih, bili su i nagrađivani. Radi kao nastavnik na ADU u Zagrebu.

kupnju. Ako je kod vas uobičajena veća provizija, ne oklijevajte mi to naglasiti. Zatim, nudim uobičajenih 20 posto popusta, u vašem slučaju zato jer ste jedini

moćni siguran kupac crteža ili takozvani 'prvi kupac danas'. I došli smo do iznosa od 1.050 eura. Naravno da i dalje ima prostora za dogovor o zadnjoj cijeni,

ali u konačnici ona nikako ne bimagla biti niža od 1.000 eura. Moguće je i plaćanje u ratama«, navodi se u tekstu.

SAJMOVI ZAMIJENILI GALERIJE

Trbuljak kaže kako do sad nije prodao nijedan rad što, među ostalim, može ukazivati na loše poslovanje galerije, a samim time i o nimalo boljem statusu umjetnika danas.

»Sada se djela prodaju na umjetničkim sajmovima. Uvjeti su takvi da će opstati samo galeristi koji imaju najviše novaca, koji mogu platiti da sudjeluju na sajmovima, koji prodaju velike i važne umjetnike. Ti sajmovi nisu nešto što bi umjetnici trebali vidjeti, jer tu padaju sve iluzije. Kao i na mojim radovima, u galerijama često nema ljudi. Možda će se galerije uskoro početi zatvarati, kao što je to već slučaj s knjižarama«, kaže Trbuljak.

Ravnatelj Galerije Dr. Vinko Perčić **Spartak Dulić** kaže kako i raniji radovi Gorana Trbuljaka odišu humorom, ironijom, ali i samokritikom svoje pozicije umjetnika unutar sustava.

»Poznati su njegovi *statementi* poput 'Sama činjenica da je nekom dana mogućnost napraviti izložbu je važnije od onoga što će na toj izložbi biti pokazano', ili 'Star i ćelav tražim galeriju', podsjetio je Dulić.

U sklopu izložbe, u podrumu Galerije mogu se pogledati i animirani filmovi ovog autora. Izložba *Umjetnik bez galerije je isto što i krumpir bez friteze* u Galeriji Dr. Vinko Perčić može se pogledati do 26. veljače, svaki radni dan od 7 i 30 do 18 i 30, i subotom od 10 do 14 sati.

D. B. P.

ZAJEDNIČKI KONCERT – PLOD SURADNJE ORKESTARA IZ SUBOTICE I KRIŽEVACA

Svetkovina tamburaške glazbe

Tamburaški orkestar Glazbene škole Alberta Štrige iz Križevaca

Prvi od nekoliko planiranih koncerata u 40-oj godini rada Subotički tamburaški orkestar je u upriličio s gostima, Tamburaškim orkestrom Glazbene škole Alberta Štrige iz Križevaca. Koncert je održan prošloga petka u velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Naime, sjećajući se nastupa Subotičkog tamburaškog orkestra na osječkim festivalima kao uzora, kada je i sam kao učenik škole svirao u orkestru, dirigent križevačkog ansambla **Igor Kudeljnjak** je prije 4 godina pozvao subotički orkestar u Križevce. Ovoga puta su Križevčani uzvratili posjet.

BOGAT PROGRAM

Osim kompozicija koncertne tamburaške literature za orkestar i soliste, na repertoaru orkestra škole iz Križevaca su i svjetski popularne te folklorne i druge kompozicije. Gosti su se subotičkoj publici predstavili tamburaškim skladbama **Adalberta Markovića, Miljenka**

Prohaske, Zdravka Šljivca, Bože Potočnika, Pietra Mascagnija i Astora Piazzole, a kao solisti su nastupili **Ivan Koprić** na braču i **Toska Lumezi** na flauti.

U Glazbenoj školi Alberta Štrige u Križevcima već dugi niz godina postoji odjel tambure, a tamburaški orkestar sada s oko 35 članova djeluje gotovo 40 godina, pojašnjava ravnateljica škole **Branka Špoljar**. Od 420 učenika, koliko ima ova škola u 15 različitih programa od vrtića do srednje škole, 60 ih je na tamburaškom odjelu u osnovnoj i srednjoj školi.

PROBLEM LITERATURE

Dirigent **Igor Kudeljnjak** kaže da preferira koncertnu tamburašku literaturu pisanu za tamburaške orkestre. Smatra kako osobito treba njegovati stare majstore koji su prije stotinjak godina učili kompoziciju u centrima svjetske glazbe, na konzervatorijima i akademijama u Beču, Pragu, Budimpešti. Nažalost, kompozicije tih starih majstora

su premalo istražene, kaže **Kudeljnjak**.

Od starih i suvremenih skladatelja koje orkestar preferira, tu su **Roko Šimunaci, Dragutin Hruza, Adalbert Marković, Božo Potočnik, Julije Njikoš, Tomislav Uhlík, Siniša Leopold**. »Cilj je mlade autore na zagrebačkoj glazbenoj akademiji na neki način stimulirati da skladaju za tamburu, jer je to jedini način da se ovaj instrument stavi na mjesto koje joj pripada, a to su visoke škole i velike koncertne dvorane«, kaže **Kudeljnjak**.

Ipak, u školi se puno koriste skladbe pisane za violinu, flautu, jer za individualnu nastavu još uvijek ima malo literature. Kao jedan od razloga za ovakvo stanje glede literature, **Kudeljnjak** navodi to što hrvatske visokoškolske glazbene ustanove nemaju odjel za tamburu.

PIZZICATO TEHNIKA

Iako se tijekom 40 godina postojanja Subotički tamburaški

orkestar trudio istražiti izražajne mogućnosti tambure i tamburaškog orkestra, ovaj nastup se može pamtit po »pizzicato« tehnici koju je orkestar prikazao svirajući *Pizzicato polku*. Iako je subotička publika na Božićnom koncertu orkestra imala prilike čuti *Pizzicato polku*, ova tehnika na tamburama je tek sada dobila svoj odgovarajući zvuk, kaže umjetnički voditelj STO-a **Stipan Jaramazović**.

Na programu subotičkog tamburaškog orkestra koji je

Igor Kudeljnjak, Stipan Jaramazović, Marijana Marki

nastupio pod dirigentskom palicom **Marijane Marki** su se osim *Pizzicato polke* našle skladbe **Straussa** i bečkih filharmoničara, te jedna skladba **Bože Potočnika**.

»Svaka kompozicija je izazov za sebe, jer se moraju riješiti određeni tehnički i tonski problemi. Da bi se postigla kompaktnost orkestra važno je slušati i sebe i čitav orkestar«, kaže dirigentica orkestra **Marijana Marki**.

Orkestar trenutno broji 35 članova i već se priprema za natjecanje u Osijeku i Rumi, a krajem lipnja se planira održati koncert posvećen 125. obljetnici rođenja **Pere Tumbas Haje**.

N. Skenderović

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

Zlatna dolina Slavonije

Vinski podrum u Kutjevu živi od 1232. god.

Požeške kotline, te ima približno 800 hektara vinograda koji se ubrajaju među najkvalitetnija hrvatska vinogorja i daju vina visoke i najviše kvalitete, a tu se nalazi i najstariji vinski podrum u Hrvatskoj koji datira iz 1232. godine. Od većih gospodarskih tvrki treba izdvojiti *Kutjevo* koje se bavi vinogradarstvom i vinarstvom, uzgojem žitarica, uzgojem goveda, mlinarskih proizvoda, mesa i mesnih prerađevina, *Kamen-Ingrad* tvrka za proizvodnju kamena (šljunak, tucanik, pijesak), *Zvečevo* konditorski proizvodi i alkoholna pića, te tvrtka *Plamen* koja se bavi metaloprerađivačkom djelatnošću.

KULTURNE I POVIJESNE ZNAMENITOSTI

Požeško-slavonska županija posjeduje mnoge povijesne i kulturne spomenike, te stoga, radi što boljeg očuvanja, 1999. godine dolazi do osnutka Konzervatorskog odjela u Požegi koje skrbi o 84 registrirana spomenika kulture i 166 preventivno zaštićenih spomenika. Od povijesnih građevina izdava je stari grad Kaptol koji je nalazi u istoimenoj općini, smješten na uzdignutom platou, okružen jarkom koji je nekada bio ispunjen vodom te predstavlja jednu od najbolje sačuvanih slavonskih utvrda predturskog vremena. Gradnja ove šesterokutne utvrde smještena je u 15. stoljeće, a građena je u kasnogotičkom stilu. Izgradnjom crkve Sv. Jurja 1752. godine zapadni zidovi utvrde, kao i sjeverozapadna kula su uništeni. Najznačajnije kulturne manifestacije jesu *Hrvatska revija jedinominitnog filma*, festival *Zlatne žice Slavonije*, *Ivanjski krijes*, *Pakračko ljeto* i svakako najposjećenija manifestacija *Festival graševine* koju organizira udruga kutjevačkih vinara.

V*alis aurea* – Zlatna dolina, rimski je naziv na Požešku kotlinu u kojoj je smještena Požeško-slavonska županija. Požeško-slavonska županija administrativno je podijeljena na pet općina i pet gradova; Pakrac, Lipik, Pleternica, Kutjevo i Požega, koja je i sjedište županije.

Pisanu povijest Požeško-slavonska županija započinje 1210. godine, gdje se spominje u darovnici **Andrije II.** (*Comitatus de Posega*) dok se Požega spominje 1227. godine kao utvrda i sjedište županije. Središte županije bila je požeška utvrda koja se prvi puta spominje 11. siječnja 1227. godine u buli pape **Hadrijana III.** Taj dokument svjedoči o kupnji utvrde od strane katoličkog nadbiskupa **Ugrina** koji ju je kupio kako bi iz nje kao središta spriječio krivovjerje koje se počelo širiti iz Bosne, a kupnju ove utvrde potvrdili su i kralj Andrija II. te njegov sin **Bela**. Na području srednjovjekovne Požeške županije nalazili

se su se mnogobrojne utvrde kao sjedišta plemićke vlasti oko kojih su se razvijala naselja. U mirnim razdobljima u njima su stanovali plemići ili vlasnici posjeda te se iz njih upravljalo okolnim teritorijem, a u vrijeme ratova služile su kao sjedište vojske, neke od ovih utvrda postale su temelj za kasniji razvitak gradova. Najznačajnije utvrde su bile: Drenovac, Gradište, Kamengrad, Orljavac, Požega i Vrbova. Godine 1537. turska vojska osvaja Požegu i Požešku županiju, a Požega dobiva važan značaj kao središte Požeškog sandžaka, upravnog i vojnog centra Slavonije. Turska vlast na ovom području trajala je do konca 17. stoljeća kada **Fra Luka Ibrišimović Sokol** 1688. godine oslobađa Požegu od Turaka. Onaj dio Slavonije koji nije ušao u sustav Vojne krajine bio je podijeljen 1732. godine na četiri okruga: Virovitica, Požega, Valpovo i Osijek s dva grada: Požegom i Osijekom. Tijekom krunidbe u Požunu (današnja Bratislava) 1741. godine **Marija**

Terezija obvezala se na obnovu slavonskih županija, te 1745. godine dolazi do formiranja Virovitičke, Srijemske i Požeške županije. Tada dolazi do razvitka Požege, te ona dobiva svoj barokni izgled zadržan do danas.

ZEMLJOPIS I GOSPODARSTVO

Požeško-slavonska županija se sastoji se od dvije prostorno odvojene cjeline Požeške kotline i Pakračko-lipičkog kraja, a s 1815 četvornih kilometara i blizu 80.000 stanovnika spada u manje hrvatske županije. Požeška dolina ograničena je gorama Psunja, Papuka i Krndije na sjeveru, Diljem na jugosistoku, Požeškom gorom na jugu te Ravnom gorom na zapadu, a dva glavna vodotoka su Orljava i Londža. Gospodarstvo se temelji na prehrambenoj industriji, preradi drva, a važna gospodarska grana je i uzgoj vinove loze, tj. proizvodnja vina. Kutjevačko vinogorje zauzima zapadne dijelove

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Moguće slike vojvođanskih gradova (primjeri »dobre arhitekture«)

U prošlom nastavku počeli smo s upoznavanjem nakoliko pojmova moderne arhitekture, poput slika grada, zaštite starih dijelova grada i u svezi s tim i građenje u kontekstu, kao važan element spoja starog i novog. Moram reći da sam se ovom problematikom počeo baviti još od mog »arhitektonskog djetinjstva«.

»SUBOTICA BUDUĆNOSTI«

Naime, kao budući arhitekt-urbanist uvijek sam se želio zaposliti u tadašnjem Zavodu za urbanizam kako bih mogao

da je bila izložena u Skupštini općine grada). Na toj maketi, da svi mogu vidjeti, prikazan je Detaljni urbanistički plan centra (DUP) koji je nakon natječaja urađen 1964. Po tom planu okosnicu »novog centra« činio je široki bulevar, koji se nadovezao na početak Somborskog puta i vodio je do velikog trga, ispred budućeg velebnog željezničkog kolodvora. Na jednom uglu ovog trga, nasuprot kolodvorskoj zgradi, trebao je biti izgrađen četverokatni hotel visoke kategorije. Upravo projekt ovog hotela bila je tema mog diplomskog rada. Tu sam se prvi put suočio

utjecao na ovu odluku čelnika grada.

DOBRI PRIMJERI GRADNJE U KONTEKSTU

Prilikom putovanja u inozemstvo uvijek sam nosio fotoaparata, slikajući uglavnom zgrade. Želim pokazati primjere kako se može graditi u starim dijelovima gradova, uz poštivanje postojećeg, već izgrađenog okoliša. Prvi primjer je iz mađarskog grada Pečuha, čiji je centar zaštićen poput subotičkog, i u kojem se također nalaze i stare prizemne zgrade (slika 1). Nova suvreme-

da je Dévényi stvorio zgradu po svim modernim principima, poigravajući se bojama i »pokrenutom« fasadom, koja kao »bježi« iz linije strijehe. Drugi primjer je iz Hrvatske, s otoka Hvara (slika 2.). U najstarijoj jezgri grada Hvara, na prostranom trgu, na čijem centru se nalazi viševjekovni bunar-cisterna, u neposrednoj blizini glavne crkve koja zatvara jednu stranu ovog povijesnog trga podignuta je nova zgrada jedne prodavaonice za opskrbu živim namirnicama, na fasadi piše da je »supermarket«. Jednokatna zgrada s mansardom, svojom visinom

Zgrada u Pečuhu (projektant Sándor Dévényi)

Zgrada nepoznatog projektanta u gradu Hvar

planirati »Suboticu budućnosti«. Priznajem, sada se i meni to čini kao neka vrsta oholosti, grijeh mladosti koji se može oprostiti, ali su nas tada tako učili. Tijekom svoje graditeljske karijere postao sam svjestan da je to izuzetno složen posao, (mislim na gradogradnju) i da urbano planiranje (ali i zaštitu starih građevina) mogu raditi samo ozbiljni stručni timovi, naravno u svezi s investitorima i političarima. Na »griješne misli« potaknula me je jedna maketa budućeg centra Subotice (mislim

s problemom »graditi u kontekstu«. Naime, bulevar bi srušio dio povijesne jezgre, ali istovremeno se naslanjao i na stari, »očuvani« dio grada. U mom slučaju to su bili zgrade današnjeg konzulata Mađarske i zgrada do nje (planirano je rušenje ostalog dijela ulice). Dio mojih kolega i ja, udruženi u Društvo arhitekata Subotice (DAS), nismo se slagali s ovim planom i konačno smo postigli da se (prije svega politika) odustane od ovog plana. Danas mislim da je i nedostatak novaca

na stambeno-poslovna zgrada je izgrađena u jednoj uličici, pored centralnog trga. Arhitekt-projektant se zove **Sándor Dévényi** i pripadnik je grupe koja sebe naziva »organističkim arhitektima«. Zahvaljujući »slučajnom poznanstvu«, kao predsjednik DAS-a, njihovu putujuću izložbu uspio sam prikazati ne samo u Subotici, nago i u Novom Sadu, Beogradu i u Srijemskoj Mitrovici. Kolege i stručna javnost imali su samo pohvale na izložene radove. Osobno mislim

čini harmonični prijelaz između jedne niže i jedne više zgrade. Na moderan, jednostavan način »replicira« mansardne krovove susjedne zgrade, istovremeno ne želi »konkurirati« drugoj, višoj zgradi. Fasada je ravna, bez ukrasa, s još jednim malim, betonskim okvirom naglašenim prozorom. Obratite pažnju kako se vrhovi luka tri »tende« ravčaju prema visini prozorskog okvira obje susjedne zgrade. Nažalost, ime projektanta ne znam, ali mu čestitam na urađenom projektu.

ŽUPA ROĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U NOVIM BANOVcima

Župa slavi 250 godina postojanja

Na obali Dunava, 12 kilometara uzvodno od Zemuna, nalazi se mjesto Novi Banovci. Rimokatolička crkva u tom mjestu posvećena rođenju Blažene Djevice Marije, podignuta je u drugoj polovici XIII. stoljeća, 1766. godine. Njezina gradnja je bila pod pokroviteljstvom austrijske carice **Marije Terezije**. Po godinama svojega osnivanja jedna je od najstarijih rimokatoličkih crkava na prostorima Srijema, a od Zavoda za zaštitu spomenika kulture stavljena je pod zaštitu i proglašena spomenikom kulture od velike važnosti. Prije ratnih devedesetih u Novim Banovcima živjelo je pretežno hrvatsko stanovništvo. Za vrijeme rata jedan dio katoličkog stanovništva napustio je Banovce, a crkva je bila minirana što je dovelo do oštećenja krova, unutarnjih zidova, enterijera, kipova, klupa i slika. No, vremenom je sve to sanirano i ova župa i dalje živi i čuva svoju tradiciju, identitet i vjeru. Preostali vjernici ustrajno svojim životima i brigom ovu župu i dalje čine živom. Ove godine župa slavi 250 godina postojanja, što će se obilježiti na Malu Gospu pod čiji se zagovor i utječe kroz sve vrijeme svoga postojanja.

DA VJERNICI S PONOSOM ŽIVE ONO ŠTO JESU

Već osam godina župnik u Novim Banovcima je vlč. **Dušan Milekić**. U ovoj je župi kao i u većini Srijemu, ostao mali broj vjernika. Kako navodi tamošnji župnik, i pored progona i raseljavanja i dalje ima dovoljno vjernika koji ovu crkvu čine živom:

»Važan je način na koji se motivira narod, vjernici, kako bi se osjetili korisnim i značajnim

*Hrvatsko stanovništvo ovdje živi
koliko-toliko pristojno i u miru*

vlč. Dušan Milekić

za ovu župu i nadam se da je kroz svu povijest svaki župnik koji je tu bio dao neki svoj doprinos. Možemo se pohvaliti i nekim novim radovima u okolišu crkve i doma, gdje vjernici na svoj način doprinose i materijalno ali i svojim trudom, radom i zalaganjem. Pokušavamo nekako aktivirati mlade kako bi se osjetili vrijednim po onome što su katolici, i iako su u manjini, da zaista s ponosom žive ono što jesu. Da se toga ne boje i ne stide od drugih, nego naprotiv da još više potičemo da se međusobno poštivamo a i da oni poštuju druge«, ističe vlč. Milekić.

POVIJESNI ZNAČAJ

Župna zajednica u Novim Banovcima ima veliki povijesni značaj što se vidi i po crkvenim i

po civilnim spisima. Jedna je od starijih župa Srijemske biskupije, a kao župa nekada je vodila brigu i o vjernicima okolnih mjesta u kojima nema katoličke crkve, a to su: Belegiš, Stari Banovci, Nova Pazova, Batajnica, a jedno vrijeme čak i Ugrinovci. Ove godine crkva Blažene Djevice Marije proslavit će svoju obljetnicu, 250 godina od izgradnje. Izgled crkve nije se tijekom godina mijenjao, jedino je toranj vremenom doizdan i uređen:

»Crkva za sve vrijeme svog postojanja opstaje, a narod u Novim Banovcima je činio njemačko i hrvatsko stanovništvo. Nažalost, zbog određenih povijesnih okolnosti i ratova, to stanovništvo je raseljeno: njemačko poslije Drugog svjetskog rata, a hrvatsko ratnih devedesetih. Danas osim Hrvata, ovdje žive

Mađari, Poljaci, Nijemci. Kroz sve ovo vrijeme mještani koji su ostali pokušavaju održati crkvu kao spomenik, kao svoj objekt duhovnoga centra. Stanovništvo je ovdje dosta rodbinski povezano. Dosta su poznata prezimena koja datiraju još od postanka ovog mjesta«.

ZNAMENITI KIPOVI

U rimokatoličkoj crkvi Blažene Djevice Marije nalaze se kipovi i slike od iznimno velikog povijesnoga značaja. Slika Blažene Djevice Marije s djetetom Isusom datira iz vremena kada je i sama crkva sagrađena. U ovoj crkvi ona se čuva kao velika važnost i posebnost:

»Nadamo se da ćemo je u ovoj godini, ukoliko budu omogućena sredstva, uspjeti obnoviti i s ponosom je imati u našoj

crkvi. Svi naši kipovi i oltar su iz tog vremena. I pored svih poteškoća ostali su sačuvani kip majke Božije, kip Srca Isusovog koji je dijelom i oštećen i kip svetog Roka koji je posebno značajan. Blagdan svetog Roka je zavjetni dan ove župe, koji vjernici poštivaju i slave. Svi kipovi u crkvi sa sobom nose neku priču i objašnjavaju život ove zajednice koja ona s ponosom i radošću čuva.»

ŠOKAČKI ŠOR

Novi Banovci su bili mjesto gdje je nekada bilo naseljeno uglavnom hrvatsko stanovništvo, a u Starim Banovcima pravoslavno. Šokački šor, Vojvođanska ulica uz Dunav, dio je Novih Banovaca gdje su Hrvati živjeli, a veći dio njih i danas:

»U Novim i Starim Banovcima postojao je međusobni zajednički život između te dvije konfesije. Što se tiče hrvatskog stanovništva danas, oni su u manjini i ima ih između 400 i 500. Zajednica koja danas živi ovdje nema svoju kulturnu udrugu, pa su njihova centrala i život povezani u crkvi. Vojvođanska ulica uz Dunav, u kojoj se nalazi i crkva, poznata je kao *Šokački šor*, gdje je uglavnom živjelo hrvatsko stanovništvo. Određene okolnosti i činjenice učinile su da je ta slika danas drugačija, ali opet hrvatsko stanovništvo ovdje živi koliko-toliko pristojno i u miru. Devedesetih godina mnoga mjesta u Srijemu su dosta toga pretrpjela. Nažalost, ni Novi Banovci nisu bili izuzeti od toga. Nije bilo u velikom broju iseljenih, ali dovoljno da značajno promijeni sliku stanovništva i utječe na život zajednice. Danas, oni koji su ostali, trude se živjeti ono što jesu. Želimo dati svoj doprinos ovom mjestu, prihvatiti sve one koji su u njega došli i kršćanskim duhom pomoći, ali i ne dozvoliti da u tim promjenama sami sebe izgubimo«, kaže na kraju vlč. Milekić.

Suzana Darabašić

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Među brojnim čudima koja Isus učinio evanđelist Luka opisuje nam i čudesan ulov Petra i njegovih prijatelja na Isusovu zapovijed. Iako se u prvi mah ovo izvješće može učiniti samo kao jedna zanimljiva priča iz života Isusa i njegovih učenika, u njoj se ipak kriju mnoge snažne poruke koje će nas usmjeravati na našem putu vjere.

ISUS ISKUŠAVA VJERU

Čudesan ulov ribe koji u evanđeoskom odlomku pete nedjelje kroz godinu privlači najveću pozornost (usp. Lk 5,1-11), nije ono najvažnije što treba istaknuti. Ovdje je u središtu učenik Petar i njegov poziv u Isusovu službu. Zato kroz ovaj kratki odlomak on prolazi čitavu školu vjere. Biva izložen kušnji, ali mu se ta kušnja odmah i isplatila. Kroz nju mu se otvaraju oči za mnoge stvari. Prvo, bio je svjedok jednog velikog čuda koje mu pomaže da spozna tko je uistinu Isus, a odmah potom shvaća da, iako grješan čovjek, može biti u Isusovoj službi.

Dok Isus u početku propovijeda mnoštvu, on uočava skupinu ribara koja se vraća iz ribolova praznih ruku, te umorni i razočarani ispiru svoje mreže. Može se činiti da on nije primijetio kako su se vratili bez ulova i u kakvom su raspoloženju zbog toga, jer ulazi u Petrovu lađu i moli ga da je otisne. I ne da ovim razočarani ribarima nije rekao niti jednu riječ utjehe, nego ih

Petrov primjer

ometa u poslu. Tako to izgleda iz ljudske perspektive. Ali, naravno da Isusu ništa ne može promaći i da on čini sve s nekim razlogom. Važno je uočiti kako Petar, unatoč svemu, sluša Isusa bez pogovora. No, drugi Isusov zahtjev da izvezu na pučinu i usred dana bace mreže (usp. Lk 5,4), njegovu strpljivost stavlja na kušnju. On će opet poslušati Isusa, no njegovo ribarsko iskustvo ne dopušta mu šutjeti: »Učitelju, svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit ću mreže« (Lk 5,5). Poslušnost u veoma neobičnoj situaciji biva vrlo brzo nagrađena mnoštvom ulovljene ribe. Petar je tako izdržao kušnju svoje vjere, koja, mora se priznati, nije bila mala, ali je zato i nagrada bila velika. U svemu tome najveća mu je nagrada to što je na svoje oči vidio Isusovo čudo koje mu je razbistrilo pogled vjere, te u Isusu prepoznaje svog Gospodina.

OSJEĆAJ GRJEŠNOSTI

U trenutku susreta s Gospodinom čovjek spoznaje svoju grješnost i malenost. To su osjetili starozavjetni proroci kada ih je Gospodin pozivao u svoju službu, a isto se dogodilo i Petru. On shvaća da Isus nije samo Učitelj, nego u njemu prepoznaje Boga. Zato je njegova reakcija potpuno logična: »Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!« (Lk 5,8). Međutim, Bog poznaje ljude, zna da je njihova narav slaba i sklona grijehu, ali ih prihvaća takve kakvi jesu i poziva ih da mu služe. Tako je ovaj događaj početak Petrove službe. Isus se ne osvrće na Petrovu spoznaju vlastite grješnosti, jer ga on poznaje bolje nego Petar samog sebe, i baš ga takvog kakav je želi u posebnoj službi koju mu je namijenio: »Ne boj se! Odsada

ćeš loviti ljude!« (Lk 5,10). Petar će, znamo, izvršiti vjerno povjerenje mu zadatak. Hrabro će naviještati Radosnu vijest i pronijeti je do na kraj zemlje, do Rima. Crkva će rasti i širiti se velikim dijelom i njegovom zaslugom, a on će u ime te iste Radosne vijesti položiti svoj život.

POUČENI PETROVIM PRIMJEROM

Kratak opis Petrova poziva za ribara ljudi mnogo nas uči kada je riječ o vjeri. Prije svega vidimo što je zapravo vjera. Ona nije nikakvo znanje. Čovjek o Bogu može znati mnogo, a da uopće nema vjere, kao što može imati snažnu vjeru a slabo znanje. Ona nije znanje naučeno iz knjiga, ona je povjerenje u Boga i njegovu riječ, čak i onda kada iz ljudske perspektive sve izgleda besmisleno i nemoguće. Takvu vjeru imao je Abraham, Mojsije, proroci, a posebno Marija. U očima svijeta njihova je vjera izgledala poput ludosti, ali je Bog po njima izveo najveća djela u povijesti spasenja. Oni su imali povjerenje u Boga, prepustili su mu da vodi njihov život i dobro su postupili. No, Isusov odnos prema Petru pokazuje nam da Bog ima prema čovjeku neograničeno povjerenje, a da naša vjera na to treba poslušno odgovoriti. Isto tako vidimo da naša grješnost ne priječi Božje milosno djelovanje ako mu odlučimo biti poslušni i s njim surađivati.

Različiti su zadaci koje Bog povjerava ljudima, različita očekivanja ima od svakog od nas. Kroz život nailazimo i na nemoguće situacije i tada naša vjera dolazi na kušnju. Po povjerenju u Boga i potpunom predanju njegovoj volji i sami ćemo biti svjedoci različitih čuda.

MINI INTERVJU: ANASTASIJA BALATINAC, UČENICA IZ BEREĞA

Mlada recitatorica

Anastasija Balatinac aktivna je članica HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević*, sudionica natjecanja recitatora na hrvatskom jeziku, ali prije svega je učenica. Pri kraju je osnovne škole koju pohađa u rodnom Beregu, a ono što je čeka za nekoliko mjeseci je upis u srednju školu. Tome je sada i najviše posvećena.

Očekuje te jedna važna odluka, a to je odabir srednje škole. S obzirom na dobar uspjeh u školi možeš birati, a kakve su tvoje želje i planovi?

Još nisam definitivno odlučila i dvojim se između medicinske škole i društvenog smjera u gimnaziji. Srpski jezik i uopće je jezici ono su što najviše volim i što mi najviše leži, ali vidjet ćemo što će biti konačna odluka.

Jesu li pripreme za prijemni ispit već počele?

S početkom drugog polugodišta u školi smo s nastavnicima počeli i pripreme za prijamni ispit. Osim toga, ja poslije škole radim i kod kuće. Ipak je važno koju školu upisati i zato se želim temeljito pripremiti. Pripreme za upis razlog su i što sam sada manje aktivna u *Kranjčeviću*.

Sudionica si Smotre recitatora na hrvatskom jeziku. Hoćeš li sudjelovati i ove godine?

Nastavnica me još nije obavijestila o tome, tako da još ništa ne znam. Na tom natjecanju sudjelujem od četvrtog razreda. Sjećam se prvog natjecanja za koje sam imala malo vremena za pripremu, ali sam bila među najboljima.

Kako biraš pjesme koje ćeš recitirati i kog pjesnika najradije recitiraš?

Nastavnica izbor obično prepusti meni, a ukoliko ja nemam neku ideju ona mi da nekoliko prijedloga. Najviše volim kazivati stihove **Zlatka Gorjanca**. On piše o Beregu, piše na našoj ikavici i valjda mi se zato njegove pjesme i najviše dopadaju.

Rekla si da ti dobro idu jezici, dobra si recitatorica, pa te moram upitati pišeš li pjesme?

Pišem. Ali te pjesme samo su na mojim papirima i u mojim tekama. Nikome ih ne čitam i ne pokazujem.

Članica si *Kranjčevića*, pojavljuješ se na pozornici i sama, ima li treme?

Nije mi više problem stati na pozornici i pred ljudima govoriti stihove neke pjesme, dapače uživam u tome. Uživam i kada obučem našu šokačku nošnju i volim kada me vide u njoj.

Z. V.

IGRA

Marijaš

Hijerarhija karata:

U *Marijašu* karte po jačini idu kako slijedi (od najjače prema najslabijoj): A, 10, K, Q, J, 9, 8, 7.

Kod zvanja, bez obzira što dama ostaje

sa strane, računa se kao da je bačena na stol i po hijerarhiji odnosi sve slabije karte (dakle, ako su na stolu npr. dečko i devetka, i igrač zove cvancik, on stavlja damu sa strane i nosi preostale dvije karte).

Početak igre i bodovanje: Na početku igre svi igrači su na nuli i igra se do 12.

Igrač koji prvi dođe do 12 je pobjednik, a gubitnik dobiva takozvanu ČVRGU. Ako je poraženi ostao na nuli, pišu mu se ŠKARE.

Bodove nose samo As i Desetka (svaki od njih vrijedi 10 bodova), i zadnji štih (igrač koji odnese zadnji krug karata dobiva dodatnih 10 bodova), tako da u igri ima ukupno 90 bodova (4 asa + 4 desetke + zadnji štih).

Tijek igre: Tijekom igre, igrači uvijek moraju odgovarati na boju. Dakle, ako prvi igrač baci herc (pod uvjetom da je adut neka druga boja), svi igrači moraju baciti herc. Štih odnosi igrač koji je bacio najjaču kartu.

Ako neki igrač nema boju koja je na stolu, mora baciti aduta (u tom slučaju on nosi sve, jer je bilo koja karta u adutu jača od svih drugih boja).

Ako je više igrača moralo baciti aduta, igrač koji je odigrao najjačeg aduta odnosi štih.

Ako igrač nema ni boju na stolu, ni aduta, onda može baciti kartu po vlastitoj želji od preostalih karata koje ima u ruci.

Zvanja: Zvanja služe kako bi se sakupilo što više poena u jednom miješanju, te se time povećala mogućnost pobjede. Također se koriste za neke vanredne igre (o kojima će biti riječi kasnije).

Ako igrač ima damu i kralja u istoj boji, onda može zvati CVANCIK. To napravi tako da sa strane izloži damu od navedenog para i ta dama stoji sa strane do kraja partije. Cvancik nosi dodatnih 20 bodova, uz mogućih 90 regularnih.

U partiji je moguće imati najviše 3 cvancika (u 3 različite boje), i tada svaki od njih nosi po 20 bodova.

Ako igrač ima damu i kralja u adutu, onda zove FIRCIK. Fircik se zove na isti način kao i cvancik, ali nosi dodatnih 40 bodova.

Napomene: Ako je prvi igrač odigrao herc, a drugi igrač je to presjekao sa adutom jer nije imao herca, treći igrač svejedno mora baciti ili herca ili ako nema herca, aduta. Tek ako nema nijedno, može baciti kartu po želji. Ako je prva karta na stolu adut, a drugi igrač nema aduta, baca kartu po želji. Pravilo o odgovaranju na boju ne vrijedi u igri u dvoje dok još ima talona (dok se ne potroši špil karata iz kojega se vuku karte). Kada više nema talona, vrijedi pravilo za odgovaranje na boju.

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 7. VELJAČE, HRT 1 20:55

**Gangster te voli,
dokumentarni film**

Gangster te voli je komedija o ljubavnim odnosima u 21. stoljeću. Nedjeljko Babić bračni je posrednik. Prije 25 godina ostavio je posao parketara kako bi se posvetio karijeri za koju je rođen - spajanju usamljenih muškaraca i žena. Brzo se proslavio, zahvaljujući uspješnosti, ali i svom zvučnom nadimku – Gangster. Za razliku od suvremenih bračnih posrednika, Gangster vjeruje u osobni kontakt. Svakog svog klijenta upozna osobno

kako bi ga procijenio, ali i dao mu neke korisne savjete. Kada se Gangsteru za pomoć u pronalaženju muža obrati 35-godišnja Bugarka Maja, čini se da će njezin slučaj biti vrlo jednostavan za riješiti. No, činjenica da je Maja samohrana majka trogodišnjeg djeteta i strankinja, ovaj se slučaj pretvara u Gangsterovu nemoguću misiju. Momci iz Imotske krajine koliko god bili željni da pronađu životnu partnericu, ne žele Bugarku s djetetom. Njezin slučaj razotkriva tragičnu apsurdnost patrijarhalnih muškaraca u modernom društvu: iako su usamljeni i nesretni, vlastite predrasude onemogućavaju ih da se promijene i ostvare ono što najviše žele.

Nagrade i festivali: ZagrebDox 2013: – nagrada publike; Mediteran Film Festival 2013, Široki Brijeg, BiH – nagrada publike; Dokuart 2013, Bjelovar, Hrvatska – nagrada publike; Minsk International Film Festival 2013 – specijalna nagrada za ironičan pogled na stvarnost. Godina proizvodnje: 2013.

Trajanje: 79 min.

Scenarij: Nebojša Slijepčević, Vanja Jambrović

Montaža: Nebojša Slijepčević, Iva Kraljević

Režija: Nebojša Slijepčević

Produkcija: *Restart, Fade In, Subcultura Films, ZDF/ARTE*

Producenti: Vanja Jambrović, Florin Iepan, Stefan Kloos, Morana Komljenović

VRIJEDI PROČITATI

NEDJELJKO FABRIO

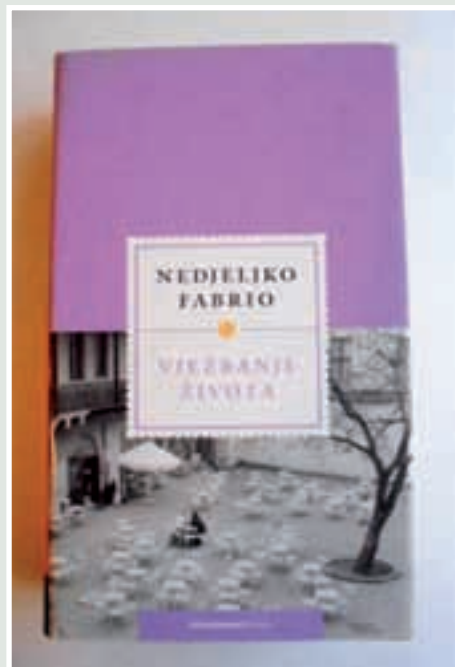
Vježbanje života

Vježbanje života je povijesni roman koji tijekom 70-ih godina 20. stoljeća postaje jednim od najzastupljenijih podvrsta hrvatskog romana iz novijeg doba. Vježbanje života je priča u kojoj se opisuje suživot različitih ideologija, nacija i kultura.

Roman ima i podnaslov kronisterija preuzet od **Viktora Cara Emina** i romana *Danuncijada*. Kronisterijom je autor **Nedjeljko Fabrio** želio naglasiti hibridnost teksta, ali se ujedno usredotočio na histeričnu povijest koju je idejno opisao u romanu.

Kronisterija je podijeljena na dva dijela i obuhvaća razdoblje od početka 19. stoljeća pa sve do 50-ih godina 20. stoljeća. U romanu autor predstavlja Rijeku koja napokon izrasta u veliko industrijsko i lučko središte sa složenim socijalnim procesima. Tako je uz pomoć jedne građanske obitelji iz Rijeke predočena cijela povijest grada. Prvi dio romana odnosi se na Carlov životopis.

Nedjeljko Fabrio je poznati hrvatski prevoditelj, romanopisac, dramatičar i esejist. Godine 1990. objavio je roman *Vježbanje života*, a uskoro nakon objave romana kazalište u Rijeci izvodi dramatizaciju djela. Od djela ne treba zaboraviti na: *Magnificat, Odora Talije, Ruža vjetрова, Labilni položaj i dr.*

PJESMA ZA DUŠU:

**Zakuni se ljubavi
Srebrna krila**

Zakuni se ljubavi na ramenu mom
zakuni se ljubavi u trenutku tom
zakuni se ljubavi da moja si sva
da sanjaš ljubavi sve što sanjam ja

Ref.

Zakuni se ljubavi na ramenu mom
zakuni se ljubavi u trenutku tom
(3x)

Ref.

Ako tražiš mir uz mene ga nađi
ovaj ludi plam u meni ti ugasi
duge jeseni nek prolaze kraj nas
ja u tebi moram naći spas

Zakuni se ljubavi na ramenu mom
i prošlost zaboravi u trenutku tom
zakuni se ljubavi i ne budi zla
zakuni se ljubavi da voliš kao ja

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 5. do 11. veljače 2016.

5. VELJAČE 1890.

U večernjim satima, na četve-rokrakim kandelabrima ispred hotela *Pešta* u središtu grada, zatim kod Željezničkog kolodvora, ispred ponekih kavana, prodavaonica i drugdje, svečano su upaljene prve plinske svjetiljke. Plin je osiguravala Gradska plinara, čija je gradnja započela 1886. godine. Do tada su javnu rasvjetu gradu davale slabe uljne lampe.

5. VELJAČE 1919.

Veliki župan slobodnog kraljevskog grada Subotice dr. **Stipan Matijević**, priopćio je sadržaj naredbe Ministra pravde iz Beograda, u kojoj se kaže da nova država Južnih Slavena ima naziv – Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, te da se taj naziv ne smije rabiti u nekom drugom obliku.

5. VELJAČE 1982.

Sto pedeset i devet Subotičana prijavilo je prihode iznad 357.000 dinara u minuloj godini. Najviše je zaradio jedan trgovački putnik – 708.000 dinara. Po zaradama u '81. Slijedili su ga: profesori, liječnici, inženjeri i drugi.

6. VELJAČE 1946.

Rođen je **József Kasza**, diplomirani ekonomist, gospodarstvenik, političar, bankar. Nakon stjecanja diplome nekoliko godina radi u poduzećima kao šef računovodstva. Dužnost predsjednika Skupštine općine Subotica, obavljao je dvanaestak godina. Utemeljitelj je i dugogodišnji predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara. Zadnjih godina bio je pročelnik subotičke filijale *Agrarne banke*. Umro je 3. veljače 2016. godine.

6. VELJAČE 1995.

Ágnes Heller, jedna od vodećih živih filozofkinja i estetičarki današnjice, održala je na subotičkom Otvorenom sveučilištu predavanje o temi: *Mnoga lica multikulturalizma*. Poslije predavanja Hellerova je sa subotičkim intelektualcima, spisateljima i političarima vodila razgovor o položaju intelektualaca – danas.

6. VELJAČE 2006.

U teškoj prometnoj nesreći, na magistralnom putu Subotica-Sombor, poginule su četiri osobe, među njima i mr. **Lazar Ivan Krmpotić**, župnik u crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Bio je plodan spisatelj, kulturni djelatnik, utemeljitelj nekoliko značajnih institucija i udruga. Organizator brojnih skupova o značajnim ličnostima i događajima; 23 godine uređivao je list *Bačko klasje*. Autor dvije knjige o umjetnosti u tehnici slame, urednik zbornika o biskupu **Ivanu Antunoviću** i dr.

7. VELJAČE 1945.

Usvojena je odluka o privremenoj ustrojbi i djelokrugu rada narodnooslobodilačkih odbora u Vojvodini, kao osnovnih nositelja vlasti. Prema novoj administrativno-teritorijalnoj podjeli u sklop subotičkog okruga ušli su kotari Bačka Topola, Idoš, Senta i Subotica.

8. VELJAČE 1847.

Umro je **Josip Sarić**, javni djelatnik, gradski nadbilježnik, vijećnik i ravnatelj svih škola u gradu. Upornim zalaganjem uz 9 postojećih otvorio je još šest novih škola, četiri pučke i po jednu na hrvatskom (bunjevač-

kom) i srpsku školu. Sve ove škole imale su 15 razreda i 15 učitelja.

8. VELJAČE 1923.

Livnica *Ferrum* oglasila je prodaju dionica za buduće akcionarsko društvo *Sever*. U prodaju je pušteno 10.000 dionica u nominalnoj vrijednosti od po 100 dinara.

8. VELJAČE 1925.

Na parlamentarnim izborima u Subotici glasovao je 11.031 birač. Za narodne zastupnike u Skupštini Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca izabrani su kandidati Radikalne stranke dr. **Jovan Radonić** i **Marko Jurić**. Sa liste Demokratske stranke najviše glasova su dobili: **Milan Grol**, ministar prosvjete i dr. **Luka Pleksović**.

9. VELJAČE 145.

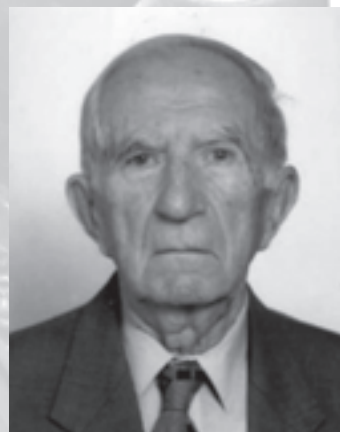
Utemeljeno je Narodno sveučilište koje je kasnije djelovalo i u sklopu Saveza kulturno-prosvjetnih društava grada. Stanovito vrijeme ga je vodio književnik **Matija Poljaković**, a potkraj 1948. U SKPD je iz *Hrvatske riječi*, premješten i književnik **Balint Vujkov**.

10. VELJAČE 1777.

Izaslanici varoši Sveta Marija (Szent Mária, Subotica), u Beču je austrijskoj carici uručena predstava našeg grada. Pozivajući se na njegovu veličinu, broj stanovnika i zasluge stečene u ratovima protiv Osmanlija, vijećnici **Petar Josić** i **Šime Perčić** zamolili su caricu da našoj varoši podari status slobodnog kraljevskog grada.

10. VELJAČE 1912.

Rođen je **Mate Brčić Kostić**, umirovljeni sveučilišni pro-

fesor, poznati javni i kulturni djelatnik. Doktorirao je iz matematičkih znanosti, da bi kasnije stekao i zvanje akademika. Predavao je na višim školama i fakultetima u Subotici, Novom Sadu, Sarajevu, te drugim sveučilišnim središtima u inozemstvu.

11. VELJAČE 1789.

Vijećnik **Bruno Skenderović** izabran je za ravnatelja gradskih škola. Prvi čelnik na toj dužnosti bio je od 1773. do 1778. župnik dr. **Stipan Ranić**. Slijedio ga je **Petar Josić**, potom **Tomo Rudić**, **Károly Kovács Lipót**, te opet **S. Ranić**. Bruno Skenderović ravnateljsku dužnost obavljao je sve do smrti 3. siječnja 181.

11. VELJAČE 1861.

Poslije rasformiranja Srpske Vojvodine krajem 1860. te uspostavljanjem županije, i u Subotici počinje reorganizacija lokalne uprave i samouprave. Tim poslom rukovodi izaslani dvorski savjetnik **Karlo Sučić**, rođen u Subotici. U šatoru postavljenom na Piačnom trgu, usred grada, Sučić je sproveo izborni postupak. Tom prigodom je za gradonačelnika izabran **Ivan János Mukić**, koji je dobio 1.182 glasa.

Sjećanje na dvije obljetnice

Vrijeme je godišnjih skupština i donošenja planova i programa rada u udrugama kulture za 2016. godinu. Dobra je praksa obilježavanja obljetnica hrvatskih velikana iz Vojvodine, koju je inicirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata prije nekoliko godina. Ove godine to bi mogli biti: **Ivan Mirko (Emerik) Pavić, Adam Patačić, Stipan Bešlin, Stipan Blažetin, Lazar Mamužić, Pere Tumbas Hajo, Đuro Arnold, Pavao Rakoš, Antun Dević, Mihovil – Mijat Crnko, Rudolf Filipović** kao i druge znamenite osobe ili događanja vezana uz pojedina mjesta, odnosno udruge.

NEZABORAV

Biti pripadnikom jedne nacionalne zajednice, znači poznavati i njezinu povijest i barem najzaslužnije velikane, koji su ostavili za sobom djela trajne vrijednosti. Nažalost, čuje se čak i od nekih intelektualaca, da mi takvih baš i nemamo! Može li samo folklor ili neki narodni običaji predstavljati cjeloviti nacionalni identitet? To su, zasigurno,

važni elementi identiteta, ali nisu dostatni. Kulturne udruge bi trebale djelovati mnogo šire i, zbog zanemarene i prešućene prošlosti, morali bi osnaživati svijest o etničkoj vrijednosti i svojim djelovanjem educirati mladi naraštaj u svim oblastima koje čine vlastiti i kolektivni identitet.

Da nije osnovan HKUPD *Matoš* u Plavni, tvorac prve šokačke operete *Na vrbi svirala* dr. **Josip Andrić** bio bi već zaboravljen, kao što je slučaj i s nekim od gore navedenih velikana. A upravo 1. veljače ove godine navršilo se 60 godina od praizvedbe ove operete u Plavni. Matoševa udruga nastoji svake godine obnoviti sjećanje na ovaj dan i radnju operete, koja se događa prije 1914. godine. Prvi čin je u Plavni, drugi u Vukovaru, treći u Subotici, međuigra kraj Bođana, a četvrti opet u Plavni. Libreto cijele operete je kompletiran, a partitura s 25 glazbenih dijelova – arija, dueta, zborova i plesova, još uvijek nije potpuna, te se opereta još ne može prirediti. Nažalost, problem je i u kadrovskim potencijalima, općoj krizi kulture, ali i nezain-

teresiranosti mladih za duhovne vrijednosti i vlastito angažiranje.

ŠOKAČKA KASINA U BAČU

U plavanjskoj udruzi sjetili su se još jedne obljetnice u susjednome drevnom Baču, a to je 95. godišnjica osnutka Šokačke kasine *Bač*. Naravno da ona već odavno ne postoji, a dobro je znati da je osnovana 30. siječnja 1921. godine. Malo je pisanih podataka o ovoj važnoj ustanovi, a može se ponešto naći u starim crkvenim kalendarima. Ono što znamo je da je prvi predsjednik bio **Franjo Šemudvarac**, a među članovima Upravnog odbora spominju se **Jura Kasac** i **Mirko Hornjak**. Navodno su članovi Kasine tijekom 1922. i 1923. kupili franjevcima crkveno zvono i misna odijela. Kažu da je u jedno vrijeme Kasina imala čak 200 članova, a vidno je obnovljena 1932. godine, kada je za predsjednika izabran **Stjepan Bartolović** (Bač, 1909. – Zagreb, 1992.), bački hrvatski etnograf, jezikoslovac, pisac i kulturni povjesničar. Predavao je hrvatski jezik i književnost u subotičkoj

gimnaziji, a radio je i kao lektor u Narodnom kazalištu. Suradivao je u *Subotičkim novinama*, *Klasju naših ravni*, *Obzoru* i drugim listovima. Napisao je Građu za rječnik bunjevačkih i šokačkih Hrvata. Bio je aktivni sudionik na simpoziju o dr. Josipu Andriću 1969. godine u Ristovači kraj Bača.

U *Subotičkoj Danici* ili *Bunjevačko-šokačkom kalendaru* za 1932. godinu možemo pročitati zanimljiv članak o proslavi 10. obljetnice postojanja Šokačke kasine u Baču. Eto prilike mladim istraživačima da popune mozaik koji još uvijek ima dosta praznina.

Identitet, dakle, treba ostvarivati razumom i srcem, ali prije svega radom, a ne pasivno promatrati one koji su zasukali ruke te čak i podcjenjivati njihov trud. No, znamo da se u ovom poslu često nailazi na barijere o kojima jedna poslovice kaže: »Gdje Bog sagradi crkvu, hoće i vrag kapelicu«. Smiješno je, ali i tužno, da se i takve stvari događaju čak i u našoj zajednici!

Zvonimir Pelajić

PRIPREME ZA ČITANJEM DO ZVIJEZDA

Obavljena prva testiranja

Četveročlana ekipa OŠ *Matko Vuković* iz Subotice priprema se za odlazak na državno natjecanje u znanju i kreativnosti *Čitanjem do zvijezda*, koje bi trebalo biti održano u ožujku u Čakovcu. U srijedu, 3.

veljače, u Gradskoj knjižnici Subotica obavljene su i prve provjere znanja o pročitanim djelima. Podsjećamo, tema ovogodišnjeg osmog po redu natjecanja je *Odrastanje* i vezana je uz glavnu knjigu natjecanja *Šime Storića*, te i plakat mora biti napravljen na tu temu. Uz Storićevu knjigu *Poljubit ću je uskoro, možda*, natjecatelji su trebali pročitati i djela *Milivoja Matošca* *Suvišan u svemiru* i *Mire Gavrana* *Svašta u mojoj glavi*.

Blagoslov vrtića i grla u

Marija Petković Sunčica

Božji blagoslov je nešto jako važno svima koji vjeruju, da uz Njega sve u životu ide lakše i bolje. Takvu vjeru imaju djeca i odgajatelji u vrtiću *Marija Petković Sunčica*, te su 3.veljače pozvali župnika *Andriju Anišića* da im učini dva blagoslova: blagoslov vrtića i blagoslov grla. Brigu

o zdravlju i vitaminima smo potpomogli praveći zajedničku voćnu salatu kojom su se svi počastili nakon blagoslova.

M. P.

TAVANKUT U OČIMA DJETETA/DETETA

Dan škole Matija Gubec u Tavankutu

Osnovna škola *Matija Gubec* iz Tavankuta proslavit će danas dan škole izložbom fotografija *Tavankut u očima djeteta/deteta*. Otvorenje će biti večeras u 18 sati u holi škole.

iblioteka Суботица
ai Városi Könyvtár
knjižnica Subotica

„Čitam i skitam“
i knjigu pitam

ijak 2016.

pronađi rubriku
Kviz „Čitam i
skitam“

n-line upitnik
jednu od
grada!

s 024/553-115

OSMI KVIZ ČITAM I SKITAM

Počeo je Kviz za osnovce

Čitaj, skitaj, knjigu pitaj!

Pođi s njom na putovanje

Družite se na tom putu

Jer ti knjiga daje znanje!...

... poznati su stihovi još poznatijeg kviza Gradske knjižnice Subotica *Čitam i skitam*. Možda ste već u njemu i sudjelovali, a možda i osvojili neku od nagrada. Bilo kako bilo u ponedjeljak, 1. veljače, započeo je kviz za

Materijal za čitanje možete posuditi na Dječjem odjelu i u nekom od njenih ogranaka

Kad pročitaš zadane tekstove, možeš rješavati on-line upitnik koji se nalazi na mrežnoj stranici subotičke knjižnice na <http://www.subiblioteka.rs/hr/kviz-citam-i-skitam/>

On-line upitnik se rješava tako da odabereš jedan ili više od ponuđenih odgovora.

Marijana Tenodi, Bernadica Ivanković i Helena Omerović

ovu godinu. To je već osmi put da se na inicijativu i preporuku subotičke knjižnice učenici subotičkih osnovnih škola druže s knjigom.

Upoznajmo se s pravilima ovog jedinstvenog kviza za poticanje čitanja:

Kviz je namijenjen učenicima osnovnih škola u gradu Subotica.

Realizira se na sva tri službena jezika grada (srpskom, mađarskom i hrvatskom jeziku).

Traje puna dva mjeseca, od 1. veljače do 31. ožujka.

U kvizu mogu sudjelovati isključivo članovi Gradske knjižnice Subotica.

Tijekom trajanja kviza moguće je obnoviti članarinu ili se učlaniti po povoljnijim uvjetima za svega 300 dinara.

Kviz je posvećen značajnim godišnjicama. Potrebno je pročitati ulomke iz djela **Carla Collodija** (*Pinocchio*), **Johanne Spyri** (*Heidi*), **Rudyarda Kiplinga** (*Knjiga o džungli*) i **Sunčane Škrinjarić** (*Dva smijeha*).

Provjeri više puta prije nego pošalješ popunjen upitnik.

Samo točno popunjeni upitnici sudjeluju u javnom izvlačenju nagrada.

Bit će osigurano najmanje 120, a po svoj prilici i više nagrada.

Javno izvlačenje nagrada bit će 1. travnja 2016. godine u 12 sati u Grdskoj knjižnici Subotica (nije prvoaprilski šala) u povodu Međunarodnog dana knjige za djecu.

Popis nagrađenih učenika bit će dostupan u medijima, školama, na Dječjem odjelu, mrežnoj stranici knjižnice kao i njenim FB profilima.

S jednog računala može se poslati i više popunjenih upitnika.

Ukoliko ti je potrebna neka pomoć, obrati se svome knjižničaru.

Nije teško, vrlo je interesantno a možda i osvojiš neku od nagrada.

Nadamo se da će ti se svidjeti predloži za čitanje te da ćeš se, ukoliko već nisi, ohrabriti da ove knjige pročitaš u cijelosti.

Želimo ti da uživaš čitajući!

PETAK
5.2.2016.

06:42 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:34 Velika obitelj , serija
 10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Martha's Vineyard - kamo predsjednici odlaze na odmor, dokumentarna serija
 11:15 Riječ i život: Vjera i ljudski mozak
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:15 Kod doktora , talk-show
 14:00 Normalan život
 14:45 Znanstveni krugovi
 15:10 Kuća od karata , serija
 16:02 Najduži dan: Kuhar, dokumentarna serija
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:10 Manjinski mozaik
 18:30 Potrošački kod
 19:00 Dnevnik 2
 20:05 Odmetnice, francusko-meksičko-američki film
 21:40 Uvijek kontra, talk-show
 22:27 Dnevnik 3
 22:50 Eurojackpot
 23:05 Opaki par, strana igrana serija
 23:55 Ja, Frankenstein - australsko-američki film
 01:30 Kod doktora , talk-show
 02:11 Hrvatska uživo
 02:53 Reprizni program
 03:04 Riječ i život: Vjera i ljudski mozak
 03:34 Dragocjeni biser, telenovela
 04:24 Dnevnik čarobne frule, kanadski film
 06:08 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:53 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
 10:28 Kruške i jabuke
 11:18 Čarolija , serija
 12:08 Slastice a la Mimi
 12:37 Memoari Sherlocka Holmesa, serija (R)
 13:35 Život s tuđim identitetom, američko-kanadski film
 15:10 Pokaži mi svoj vrt
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Velikani sporta, dokumentarna serija

17:15 Stipe u gostima , humoristična serija
 18:00 Seoska gozba
 18:50 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
 19:25 Glas naroda, humoristična serija
 20:04 Umorstva u Midsomeru, serija
 21:53 Inspektor George Gently, serija
 23:28 Igra, serija
 00:18 Život s tuđim identitetom, američko-kanadski film
 01:48 Velikani sporta, dokumentarna serija
 02:13 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:50 Sve u šest, magazin (R)
 07:20 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 07:45 Svemoguća Kim, animirana serija
 08:35 TV prodaja
 08:50 Pet na pet, kviz (R)
 09:45 TV prodaja
 10:00 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11:20 TV prodaja
 11:35 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:30 Hitna služba, dramska serija
 13:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija ((R))
 14:25 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
 15:55 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Planet majmuna: Postanak, igrani film, fantastični/ akcijski
 22:00 Transformeri: Tamna strana Mjeseca, igrani film, fantastični/ akcijski
 00:40 Razorna sila, igrani film, akcijski
 02:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03:05 Kraj programa

SUBOTA
6.2.2016.

7:15 Klasika mundi: 40.

08:05 Pljačkaši, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 09:30 Duhovni izazovi
 10:00 Prizma - multinacionalni magazin
 10:45 Kulturna baština
 11:00 Uvijek kontra, talk-show
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Veterani mira
 13:12 Baltički križ, dokumentarni film
 14:09 Top Gear
 15:05 Ljudi s mliječnog puta, dokumentarni film
 16:12 Odmetnice, francusko-meksičko-američki film
 17:43 Lijepom našom: Solin
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:00 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
 21:35 The Call, američki film)
 23:15 Dnevnik 3
 23:40 David Bowie: Glass Spider, glazbeno-dokumentarni film
 01:25 Pljačkaši, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 02:50 Top Gear
 03:42 Baltički križ, dokumentarni film
 04:32 Reprizni program
 04:43 Duhovni izazovi
 05:13 Veterani mira
 05:58 Prizma - multinacionalni magazin
 06:43 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:30 Lažeš, Melita! - serija za djecu
 10:00 Umorstva u Midsomeru, serija
 11:45 Roditelji i djeca , serija
 12:30 Hestonova fantastična jela, dokumentarna serija
 13:20 Veliki preporod britanskog vrta , dokumentarna serija
 14:25 Pop Star, američki film
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:33 Gospodin Selfridge , serija tjedna
 19:55 Gastro Despot
 20:05 Društvena mreža, američki film
 22:05 Maher za tehnologiju , dokumentarna serija
 22:30 Vikinzi , serija
 23:20 Vladarica , serija
 00:10 Pop Star, američki film
 01:40 Noćni glazbeni program

05:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05:50 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 06:15 Lego Ninjago, animirana serija
 07:10 Svemoguća Kim, animirana serija (R)
 08:00 TV prodaja
 08:15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica (R)
 09:30 TV prodaja
 09:45 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
 10:40 Mađioničari, zabavna emisija
 11:45 TV prodaja
 12:00 Lara Croft: Tomb Raider, film, avanturistički
 13:45 Pearl Harbor, igrani film, romantična drama/ akcijski/ ratni (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:40 Pearl Harbor, igrani film, romantična drama/ akcijski/ ratni (R)
 17:10 Kriza, humoristična serija (R)
 17:50 Kriza, humoristična serija (R)
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
 20:00 Obračun među plaćenicima, igrani film, akcijski triler
 21:50 Kauboji i izvanzemaljci, igrani film, znanstveno-fantastični vestern
 00:20 Piranha 3D, igrani film, horor komedija
 01:50 Astro show, emisija uživo
 02:50 RTL Danas
 03:30 Kraj programa

NEDJELJA
7.2.2016.

07:25 Lijepom našom: Solin
 08:40 Viskija napretek, britanski film - Zlatna kinoteka
 10:00 Belica: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Labirint
 15:50 Mir i dobro
 16:15 Poldark, serija
 17:15 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 6/45

20:05 Patrola na cesti, dramska serija
 20:55 Gangster te voli, dokumentarni film
 22:20 Dnevnik 3
 22:44 Samo kulturno, molim
 23:30 Poldark, serija
 00:35 Nedjeljom u dva
 01:35 Ekonomija & tld
 02:10 Viskija napretek, britanski film - Zlatna kinoteka
 03:30 Reprizni program
 03:38 Mir i dobro
 04:03 Plodovi zemlje
 04:53 Rijeka: More
 05:23 Pozitivno
 05:53 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:30 Andyjeve dinosaurske pustolovine, dokumentarno-igrana serija
 09:45 Andyjeve dinosaurske pustolovine, dokumentarno-igrana serija
 10:03 Detektiv Murdoch , serija
 10:53 Velečasni Brown , serija
 11:46 Teenozoik
 12:13 Nećemo reći mladenki , zabavno-dokumentarna serija
 13:17 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:24 Reluctant Nanny, američki film
 16:00 Pjevaj moju pjesmu
 17:27 Poirot , serija
 19:05 Svi pjevaju, Poljud 2007. - snimka koncerta
 20:13 Ratna pravila, američki film
 22:25 Anthony Bourdain: Upoznavanje nepoznatog dokumentarna serija
 23:28 Velečasni Brown , serija
 00:14 Pa to je fantastično! , humoristična serija
 00:44 Elitni klinici , serija
 01:14 Elitni klinici , serija
 01:44 Ratna pravila, američki film
 03:46 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:50 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 07:15 Lego Ninjago, animirana serija
 08:10 Svemoguća Kim, animirana serija
 09:00 TV prodaja
 09:15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:30 TV prodaja

U tri riječi - SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

10.45 Dadija, igrani film, komedija
 12.20 TV prodaja
 12.35 Vulkan, igrani film, akcijski
 14.25 Kauboji i izvanzemaljci, igrani film, znanstveno-fantastični western (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Kauboji i izvanzemaljci, igrani film, znanstveno-fantastični western (R)
 17.10 Kriza, serija (R)
 17.50 Kriza, serija (R)
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Taoci - TV premijera, igrani film, triler
 21.50 Vozilo 19, igrani film, akcijski
 23.25 X-Men 2, igrani film, znanstveno-fantastični
 01.40 Astro show, emisija uživo
 02.40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.25 Kraj programa

PONEDJELJAK 8.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:24 Velika obitelj, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:15 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:15 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža - medicina
 15:10 Jezik za svakoga
 15:25 Patrola na cesti, dramska serija
 16:20 Eko zona (R)
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 BezVeze
 20:51 Kuća od karata, serija
 21:45 Otvoreno
 22:35 Dnevnik 3
 23:00 Zemlje - ljudi - pustolovine : 13 000 kilometara do Aljaske...s Klausom Schererom po američkom sjeveru - Iz Mainea u Sjevernu Dakotu, dokumentarna serija
 23:50 Braquo, serija
 00:47 Kod doktora, talk-show
 01:28 Hrvatska uživo

02:10 Život je lijep
 02:40 Reprizni program
 02:49 Mir i dobro
 03:14 Vita jela, zelen bor
 03:32 Dragocjeni biser
 04:22 Naš brat idiot, ? film
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:08 Juhuhu junior
 09:09 Andyjeve dinosaurske pustolovine, dokumentarno-igrana serija
 09:53 Medvjedići, dokumentarna serija
 10:10 Nećemo reći mladenki, dokumentarno-zabavna serija
 11:10 Poirot, serija
 12:48 Memoari Sherlocka Holmesa, serija (R)
 13:45 Srušite zid, njemački film
 15:13 Pokaži mi svoj vrt
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija
 17:15 Stipe u gostima
 17:57 Kruške i jabuke
 18:47 Zdravi predah - smoothie
 18:53 Odmori se zaslužio si
 19:33 Dva i pol muškarca
 19:54 Drevni misteriji
 20:03 Prepredenjaci iz prirode: Staying Alive, dokumentarna serija
 21:00 Tv Bingo
 21:50 Naš brat idiot, američki film
 23:20 Zločinački umovi, serija
 00:05 Srušite zid, njemački film (R)
 01:35 Najveći trenuci sporta, dokumentarna serija
 02:00 Noćni glazbeni program

05:55 RTL Danas, (R)
 06:15 Sve u šest, magazin (R)
 06:55 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
 07:20 Svemoguća Kim, animirana serija
 08:10 TV prodaja
 08:25 Pet na pet, kviz (R)
 09:20 TV prodaja
 09:35 Mijenjam ženu
 10:55 TV prodaja
 11:10 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12:05 Hitna služba, serija
 13:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14:00 Kauboji, igrani film, western
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija

17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
 21:40 Andrija i Anđelka
 22:15 RTL Direkt
 22:45 Andrija i Anđelka
 23:15 Kriza, humoristična serija
 23:50 Zločinački umovi,

UTORAK 9.2.2016.

kriminalistička serija
 00:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, dramska serija
 01:35 CSI, kriminalistička serija
 02:25 Astro show, emisija uživo
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:35 Velika obitelj, serija
 10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : 13 000 kilometara do Aljaske...s Klausom Schererom po američkom sjeveru - Iz Mainea u Sjevernu Dakotu, dokumentarna serija
 11:20 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:15 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Kuća od karata, serija
 16:00 BezVeze
 16:50 Hrvatska uživo
 17:33 Traži račune i ulovi kune - nagradna igra
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Satirikon
 20:50 Kuća od karata, serija
 21:48 Otvoreno
 22:38 Dnevnik 3
 23:03 Zemlje - ljudi - pustolovine : 13 000 kilometara do Aljaske...s Klausom Schererom - od Montane do Djevnog mora, dokumentarna serija
 23:53 Braquo, serija
 00:47 Kod doktora, talk-show
 01:28 Hrvatska uživo
 02:10 Život je lijep

02:40 Reprizni program
 02:55 Vita jela, zelen bor
 03:23 Dragocjeni biser
 04:13 Ljubav i ples, američki film
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 10:10 Odmori se zaslužio si
 10:48 Kruške i jabuke
 11:38 Čarolija, serija
 12:28 Slastice a la Mimi
 12:57 Don Matteo, serija
 13:44 Thinspiration, američki film
 15:14 Pokaži mi svoj vrt
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Sportski magazini
 17:15 Stipe u gostima
 17:52 Kruške i jabuke
 18:45 Odmori se zaslužio si
 19:23 Večernja škola
 20:01 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
 21:11 Ljubav i ples, američki film
 22:46 Zakon i red: UK, serija
 23:36 Zločinački umovi, serija
 00:21 Thinspiration, američki film
 01:51 Sportski magazini
 02:16 Noćni glazbeni program

05:25 RTL Danas, (R)
 06:10 Sve u šest, magazin (R)
 06:35 Lego Ninjago, animirana serija (R)
 07:00 Svemoguća Kim
 07:50 TV prodaja
 08:05 Pet na pet, kviz (R)
 09:00 TV prodaja
 09:15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 10:35 TV prodaja
 10:50 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 11:45 Hitna služba, serija
 12:40 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 13:40 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
 15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show

21:40 Andrija i Anđelka, humoristična serija
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija
 22:45 Andrija i Anđelka, humoristična serija
 23:15 Kriza, humoristična serija
 23:50 Zločinački umovi
 00:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
 01:35 CSI, kriminalistička serija
 02:25 Astro show, emisija uživo
 03:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:10 Kraj programa

SRIJEDA 10.2.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:35 Velika obitelj, serija
 10:30 Krašić: Stepinčev - misa, prijenos
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser, telenovela
 13:15 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Kuća od karata, serija
 16:01 Satirikon
 16:50 Hrvatska uživo
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:01 Pogledi: Kriza Haidari, dokumentarna film
 21:05 Kuća od karata, serija
 22:05 Otvoreno
 22:55 Dnevnik 3
 23:20 Zemlje - ljudi - pustolovine : Jezero Dal - vodeni svijet Kašmira, dokumentarna serija
 00:10 Braquo, serija
 01:11 Kod doktora, talk-show
 01:52 Hrvatska uživo
 02:34 Život je lijep
 03:04 Vita jela, zelen bor
 03:31 Dragocjeni biser
 04:21 American Heist, kanadski film
 05:53 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:08 Juhuhu junior
 09:53 Medvjedići, dokumentarna serija
 10:10 Odmori se zaslužio si
 10:48 Kruške i jabuke
 11:38 Čarolija, serija
 12:28 Slastice a la Mimi

12:56 Don Matteo , serija
13:42 Mensch mama!, njemački film
15:10 George Clarke - Čudesne zamisli
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima
18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio si
19:25 Provodi i sprovodi, humoristična serija
20:03 Zemlja u zoru, dokumentarna serija
21:07 American Heist, kanadski film
22:42 Zakon i red: UK , serija
23:32 Zločinački umovi , serija
00:17 Mensch mama!, njemački film
01:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
02:10 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, (R)
06:25 Sve u šest, magazin (R)
06:50 Lego Ninjago, animirana serija (R)
07:15 Svemoguća Kim, animirana serija
08:05 TV prodaja
08:20 Pet na pet, kviz (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10:50 TV prodaja
11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:00 Hitna služba, serija

12:55 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
21:40 Andrija i Anđelka, humoristična serija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Andrija i Anđelka
23:15 Kriza, humoristična serija
23:50 Zločinački umovi, serija
00:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
01:35 CSI, kriminalistička serija
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas
04:10 Kraj programa

**ČETVRTAK
11.2.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vita jela, zelen bor

09:29 Velika obitelj , serija
10:25 Zemlje - ljudi - pustolovine : Jezero Dal - vođeni svijet Kašmira, dokumentarna serija
11:15 Valentinovo?, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:20 Dragocjeni biser
13:15 Kod doktora , talk-show
14:00 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:10 Kuća od karata , serija
16:03 Labirint
16:50 Hrvatska uživo
17:40 Život je lijep
18:15 Potjera
19:00 Dnevnik 2
20:00 Tržnice - trbuh grada : Firenca, dokumentarna serija
20:55 Kuća od karata , serija
21:54 Otvoreno
22:44 Dnevnik 3
23:09 Zemlje - ljudi - pustolovine : Istanbul noću, dokumentarna serija
23:59 Igra prijestolja , serija
00:54 Kod doktora , talk-show
01:35 Hrvatska uživo
02:17 Život je lijep
02:47 Reprizni program
02:57 Vita jela, zelen bor
03:19 Dragocjeni biser
04:09 Messi, dugometražni dokumentarni film
05:44 Biblija
05:54 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:08 Juhuhu junior
10:10 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
10:48 Kruške i jabuke
11:34 Čarolija , serija
12:24 Slastice a la Mimi
12:52 Don Matteo , serija
13:39 Bounds and Babysitting, američki film
15:09 George Clarke - Čudesne zamisli
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
17:15 Stipe u gostima , humoristična serija
18:00 Kruške i jabuke
18:50 Odmori se zaslužio si , humoristična serija
19:25 Genijalci
20:04 Australija - život na rubu: Sidnejska luka, dokumentarna serija (R)
20:55 Vrijeme na Drugom
21:05 Messi, igrano-dokumentarni film
22:40 Zakon i red: UK , serija
23:30 Zločinački umovi , serija
00:15 Bounds and Babysitting, američki film
01:47 Odbrojanje do Rija, dokumentarna serija
02:12 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:25 Sve u šest, magazin (R)
06:50 Lego Ninjago, (R)

07:15 Svemoguća Kim
08:05 TV prodaja
08:20 Pet na pet, kviz (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
10:50 TV prodaja
11:05 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:00 Hitna služba, serija
12:55 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
13:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show (R)
15:20 Andrija i Anđelka, humoristična serija (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Tri, dva, jedan - kuhaj! - nova sezona, kulinarski show
21:40 Andrija i Anđelka, humoristična serija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Andrija i Anđelka
23:15 Kriza, humoristična serija
23:50 Zločinački umovi, serija
00:40 Zakon i red: Odjel za žrtve, kriminalistička serija
01:35 CSI, kriminalistička serija
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas, (R)
04:10 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvati izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

Zbornik *Nacionalni saveti nacionalnih manjina i kultura 2*

U nakladi Zavoda za kulturu Vojvodine u saradnji s Pokrajinskim ombudsmanom objavljen je zbornik *Nacionalni saveti nacionalnih manjina i kultura 2*. Zbornik sadržava tekstove posvećene aktualnim pitanjima vezanim za politički i pravni položaj nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, te tekstove koji su posvećeni značajnim momentima u funkcioniranju manjinskih kulturnih sustava.

Obrađuju se sljedeće teme: Jesmo li u epohi poslije multikulturalizma? Kakva je integrativna državna politika Republike Srbije potrebna? Kako do političke predstavljenosti i srazmjerne zastupljenosti nacionalnih manjina? Kakva je politička kultura nacionalnih vijeća nacionalnih manjina? Treba li de-partizovati nacionalna vijeća? Kako unaprijediti transparentnost rada vijeća? Kakva je budućnost medija na jezicima nacionalnih manjina? Kakvo je aktualno stanje službene višejezičnosti u Srbiji? Koji su kandidati za očuvanje nematerijalne kulturne baštine nacionalnih manjina? Kako se formiraju baze podataka o kulturnim sadržajima nacionalnih manjina? Koje su ženske romske organizacije aktivne u Vojvodini, a kako mijenjati imidž Roma? Što o udruživanju manjina možemo naučiti iz prošlosti kroz primjere rusinskih zadruga?

U zborniku su zastupljeni radovi petnaest autora – dr. **Alpár Losonczi**, dr. **Duško Radosavljević**, dr. **Dubravka Valić**, dr. **Katinka Beretka**, dr. **Vesna Marjanović**, dr. **Svenka Savić**, dr. **Zoran Tairović**, dr. **Janko Ramač**, mr. **Veronika Mitro**, mr. **Snežana Ilić**, mgr. art. **Milina Sklabinski**, **Nenad Đurđević**, **Ksenija Marković**, **Nina Janić** i **Jelena Perković**. Zbornik su uredili dr. **Duško Radosavljević**, **Miroslav Keveždi** i **Eva Vukašinović**.

Poziv za Liru naivu 2016.

Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica **Ivan Kujundžić** pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** Subotica upućuju poziv za četrnaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom *Lira naiva 2016.*

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3 do 5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pokrajinski susret pjesnika *Lira naiva 2016.* bit će održan 28. svibnja 2016. godine u Žedniku.

Pjesme i prijavu (s kraćom biografijom te fotografijom/portret), u Wordu, treba poslati do 1. svibnja 2016. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili elektroničkom poštom na adresu: katarina.celikovic@gmail.com.

Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona: +381/64-211-3186.

Natječaj *Zvonika* za duhovnu kratku priču

Katolički mjesečnik *Zvonik* raspisao je Natječaj za duhovnu kratku priču. Riječ je o natječaju za suvremenu kratku duhovnu priču protkanu kršćanskim vrednotama. Tema ovog prvog natječaja je *Milosrđe*.

Natječaj je otvoren do 6. ožujka (marta) 2016. godine.

Autori mogu poslati najviše tri, do sada neobjavljene, priče. Radovi mogu biti napisani na hrvatskom standardnom jeziku ili mjesnom govoru (bunjevačkoj i šokačkoj ikavici). Radovi trebaju biti napisani oblikom slova Times New Roman, veličinom slova 12, a duljina teksta je najviše 10.000 znakova (s prazninama).

Najuspjeliji radovi, prema mišljenju posebnog Povjerenstva, bit će nagrađeni i objavljeni. Rezultati natječaja bit će objavljeni u uskršnom broju *Zvonika*.

Radove treba dostaviti isključivo u elektroničkom obliku u formatu .doc (ili .docx) na e-adresu: zvonik@tippnet.rs, s naznakom »Za duhovnu kratku priču«.

Predstavljanje knjige *Ispovijest crkvenog pauka*

Knjiški prvijenac glavnog urednika katoličkog mjesečnika *Zvonik*, vlč. **Dragana Muharema**, *Ispovijest crkvenog pauka*, bit će predstavljen u četvrtak, 25. veljače, s početkom u 19 sati u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Osim autora, o knjizi će govoriti ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i urednica knjige **Katarina Čeliković**.

Prelo na Đurđinu

Tradicionalno *Prelo na Đurđinu* u organizaciji Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva *Đurđin* održano je prošle nedjelje u župnoj dvorani crkve Sv. Josipa radnika. U programu su sudjelovala djeca i mladi članovi HKPD-a *Đurđin*. Tamburaški orkestar društva, kojim je ravnao **Vojislav Temunović**, je pratila nastup dječjeg zbora, te je druženje uz *fanke* bilo još ugodnije. Folklorni odjel je za ovu prigodu pripre-

mio tradicionalnu pjesmu, a za nastup ih je pripremila **Tamara Orčić**. Program je bio upotpunjen s nekoliko scenskih prikaza, a za kraj mladi su izveli komad **Đule Milodanović** *Piši ko što divaniš, čitaj kako je napisano*. Kako prelo ne bi bilo to što jeste bez *lipi* prelja u tradicionalnom ruhu, cure iz starije skupine folklornog odjela predstavile su se u *lipoj* bunjevačkoj nošnji.

M. Stantić

NOVOGODIŠNJA AKCIJA!

Tooth optika

Subotica
Maksima Gorkog 20
024 551 045

od 1.12.2015. do 29.02.2016.

50%
50%
20%
5%

28. veljača/6. ožujak 2016.

HODOČASNO PUTOVANJE ZA RIM
S UTVRĐENIM TERMINIMA

Osim osnovnog cilja hodočašća, prolazak kroz Sveta vrata (otvorena u četiri bazilike) putovanje će biti oplemenjeno obilascima: Padove, San Marina, Loreta, Asizija, Orvija, Venecije...

KOMPAS
tourism&travel

Licenca: OTP 207 od 10.02.2010.

KOMPAS, NOVI SAD, Bulevar M. Pupina 15
Tel. 021/66 11 299, 66 13 458, fax. 021/66 22 221, 66 16 468
e-mail: kompas@eunet.rs, www.kompasnovisad.com
POSLOVNICA BEOGRAD, Braće Jugović 8
Tel./fax. 011/26 34 028, 26 24 193
e-mail: kompasns@eunet.rs

* Moguće je prema potrebi utvrditi i posebne polaske.

POGLED S TRIBINA

Bronca

Prema već ustaljenom receptu igara na proteklom Europskom prvenstvu rukometaši Hrvatske odigrali su tri posljednja susreta u svojim verzijama toplo – hladno. Senzacionalna pobjeda od 14 golova razlike protiv Poljaka donijela je toliko željeno polufinale, a kada su apetiti porasli uslijedio je neočekivani poraz od Španjolaca. Ipak, borba za broncu je ponovno bila u sustavu toplo i »kauboji« su još jednom odigrali onako kako znaju, revanširali se Norvežanima za poraz u prednatjecanju i osvojili vrijedno treće mjesto. Osvojeno odličje prekinulo je rezultatski post, Hrvatska ima svoju 13. medalju s velikih natjecanja i ponovno je u vrhu europskog (u ovom sportu praktično svjetskog) rukometa.

Sada, kada se glave i emocije počinju lagano hladiti početak će analize svega odigranog i viđenog tijekom dva tjedna Eura u Poljskoj. Jer vremena i nema baš previše, jer zgusnuti ovogodišnji raspored već u travnju nalaže olimpijske kvalifikacije u kojima će se dvije karte za Rio dijeliti između Hrvatske, Danske, Norveške i Bahreina. Znači ponovno slijedi neugodni duel s Norvežanima i još neugodnijim Dancima. Sustav toplo – hladno se ne bi smio ponoviti, jer popravka nema.

Izbornik **Željko Babić** je na svom debiju osvojio medalju i dokazao svoju viziju stvaranja nove reprezentacije. U prvi plan je izbilo nekoliko novih igrača poput **Karačića, Marića, Mamića, Kozine, Šebetića, Cindrića** i ostalih koji su na ovom prvenstvu dobili veliku dozu samopouzdanja na velikoj sceni, te će uz već afirmirane **Duvnjaka, Kopljara, Gojuna, Horvata** i najboljeg lijevog krila prvenstva **Štrleka** činiti okosnicu momčadi pred kojom su nastupi na Olimpijskim igrama, Svjetskom prvenstvu u Francuskoj (2017.) i Europskom prvenstvu u Hrvatskoj (2018.).

I, na koncu, Hrvatska je dobila još jednog pouzdanog vratara, **Ivana Stevanovića**, što je u rukometu iznimno važno.

Bravo kauboji!

D. P.

KOŠARKA

Pobjede Cibone i Zadra

Novim pobjedama u 22. kolu ABA lige *Cibona* i *Zadar* su stigli do petog odnosno šestog mjesta prvenstvene tablice regionalne košarkaške lige. *Cibona* je bila bolja od *Sutjeske* (93:76), dok su *Zadrani* slavili pobjedu protiv *Metalca* (88:72). Treći hrvatski predstavnik *Cedevita* poražena je na gostovanju kod *Mega Leks*a (100:93) i sada se nalazi na trećem mjestu.

HOKEJ

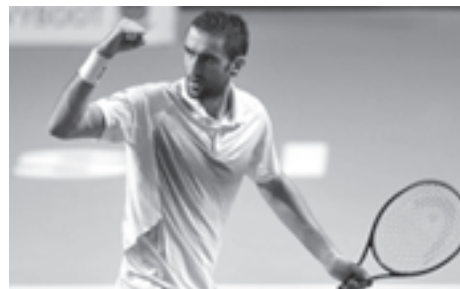
Porazi Medveščaka

Nakon što su izgubili svaku šansu za plasman u doigravanje za naslov prvaka KHL, hokejaši *Medveščaka* zaredali su s porazima. Prvi je bio protiv *Novosibirska* (0:6), a potom je uslijedio i debakl protiv *Novokuznjecka* (1:5).

TENIS

Čilić 13.

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** nalazi se na 13. mjestu najnovije ATP ljestvice, među TOP 50 su još i **Ivo Karlović** (26.) i **Borna Ćorić** (38.). Kod djevojaka najbolje plasirana je veteranska **Mirjana Lučić – Baroni** na 67. mjestu, dok u TOP 100 i **Ajla Tomljanović** (75.), te **Ana Konjuh** (80.).

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. van Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceeve, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC **Bunjevačko kolo**, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 12. 2. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:
Zlatko Romić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

U NEKOLIKO SLIKA

Poklade

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Duže se dani...

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi. Evo, baš sinoć gledim u nebo, veker već pokazi-vo fajin sati a još je bilo vidno; kokoške čeprkaje po avliji i ni ne haje još ić u košinjac. Alaj leti vrime da se zamislit čovik ne mož. No, samo mi ne pratio. Al, tako je to. Eto, malo-malo pa vokšova-

nje, biranje ovog jel onog, pa se malkoc o tim mudruje i mitinguje i već opet vokšovanje. Sve se mislim da oni što su kadgod određivali vrime moradu ga opet priispitat, pa bi najbolje bilo da se računa od vokšovanja do vokšovanja. No, nemojte na me slušat čeljadi, ja se u to ne razumim tušta. Samo, ko velim da ni onako to naše vokšovanje nije bog zna šta, uvijek nagore izađe. Baš sam niki dan čuo da će se opet smanjit ona suvencija na zemlju. Sve mi se čini da ćemo mi morat na kraju, ako bi da budnemo viđeni i tim gazdačkim planiranjima i računanjima morat lipo zagrabit u buđelar pa nosit njima novaca a ne čekati od nji. I Joso se smije, pa veli: »Jesi l vidio uncuta, moj rođo? Taman su sad, eto, zgotovili račun da čedu ti dat taman toliko koliko moraš platit porez, a one silne artije što triba popri- kupljat nikom ništa«. Hmm... dobro da me sitio. Evo samo da popijem kafu, pa oma idem izopravljat biciglu. Evo sad će to, samo što nije: trčanje od jednog do drugog odbora, pa čekanje prid svakim pendžerićom da se namole objasniti šta i kako triba ispisat, pa onda koliko ima josaga, pa zemlje, š čim je posijano... Samo pazite da vas ne izvijađu kugod mene lani. Ovako sam prošo: veli meni gospoja na prijavi gazdašaga da ispunim niku artiju. Ja lipo uzo tu artiju i krenio, a ona »dajte da ja ispunim ko će vas dočekat, a vidite kaki je red«. I piše ona, pa me pita: »Čime vam je zasijana ova parcela?«. A ja ni pet ni šest: »Pa simenom, da čime će očin bit!«. Svit se iza mene počo smijati na glas. Ona kad je pobisnila i pocrvenila kugod da je poila tavankutsku feferonu, pa trčala pišće do Ivković šora. »Oma da ste oslobodili red! Vi se sprdate sa mnom«. »Ta di ću se sprdat, Bog s tobom? Došo sam svršit poso, al najbolje je to priko advokata. On će valjda izać na kraj s vama«, odgasio ja njoj i krenio, a onaj iza mene za mnom. Ona opet na njega: »A di ćete sad vi?«. Čovik se niki zbunio, pa veli: »Ta vidim da ste čovika odvijali, pa da ne morate i mene ja ću otić i sam. Pa i ja sam posio na zemlju sime. Ni mi niko kazo da mož i štogod drugo«. Eto take su naše paorske muke, čeljadi. Zato ću ja rišit moju biciglu na vrime. Možem proc kugod moj arendaš Đura. Njemu se sirotom dvared pokvario »jugo« dok nije sve potvrde isprovedavo di triba. Nego, jeste l vi digod naminili ić na kako prelo? Niste? Ta šta čekate, čeljadi Božija? Ima prela u svakoj varoši, a mi ćemo bome u Tavankut na »Gupcov bal«. Ko velim, Gubec je bio isto paor, borio se za pravicu, a i lipo je misto s vridnim svitom. Ajd, pa zbogom. Od velikog diva- na nema tušta hasne. Idem nać manilu, pa prvo obajlagovat gumu. Izbacila mi bruh, pa će još puknit. A biće ovog prolića tiranja...

5. veljače 2016.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Ope nikake dilidbe

Evo prošlo već dvi stotine nedilja otkako bać Iva svašta štodira i to natrukuje. Štodi on i prija, al više nako za se i za njegovu, pa se brog takoga štodira više put zna li i priričit. I trukovo je i prija, samo nako gospocki, svi kažu taki je red. Onda se, ope, niko u njevi novina sitijo da bi se otaj njegov štodir mog i natrukovat i to nako starovircki, ko što su mu stari divanili, pa nek svit to malo čita. Bilo mu drago, krenilo se, al niko ni zno dokle će se stignit. Bać Iva oduvik voljijo orcat, pa se bome dosta i naorco po cile države, o Subotice do Zemuna. Više put bijo i priko i u Osiku i u Nišu i ko bi se sad sitijo di sve ne. Vozo se svakako, a i izvozali ga svakaki. I digod dojde, bilo mu drago ako znađu za njegove, a još draže ako spomenu njeve novine. Najviše se radovo ka čuje koga-god da spominje njegov štodir. A spominjali svudam. Prosti svit spominjo da baš tako triba i da bi kadgoda nono što je natrukova-no mogli drečat o smija. A imade i taki, samo to već ni prosti svit, što projudu nuz njega pa ga ni ne primetu, uvik baš na druge strane imade ništa zgodno za vidit. A imade i taki što ne okrenu glavu na vrime, pa se onda moru š njim i rukovat, taki red. Sramota da ne pružu ruku. Još ga malo i potapšu po ramenu, al uvik nikako ladno gledu nuž njega. Još i laloke razvuču, da ni ušiju, ošle bi oko glave. Potli čuje da su drugima pripovidali da će ji dobro ubardat, da baš i ni tribo natrukovat no što je natrukovo. Istina, jesu rekli no što je natrukovo, al nisu pazili, pa ispalo nako kako njevi gospodari mislu da ne triba. Da nji kogod pita, oma bi osto brez kruva. Puno nji mu znade kazat da to što on trukuje i ni Bog zna šta, da bi to mogo i zno svako, samo ka bi se latijo klajbasa i pisanke. Ha, voljijo bi bać Iva vidit da se takoga klajbasa još kogod lati. Al neće, ne boji se on, ti što najviše laju na njega, najviše se i boju da kogod ne bi zalajo na nji. On ni na nikakomu položaju, pa ga ne može ni izgubit, al bome, međ njima je dosta ni što bi se bojali za svoj. Doduše, ka se malo bolje proštodira, niko se više za položaj ni ne mora bojat. Baram ko njegovi. Eto, ope ništa novoga. Njegova mu niki dan kaže, obnaro-dovali na televizije da je u varoši napravita još jedna njeva partija i da će se oma it izbirat. »I još kažu da to ni nikaka dilidba i da oni neće it protiv naši, neg za se. Samo ne znam kako neće protiv naši, ka će se naši izbirat zajdno š nikakima drugima, a vi će se izbirat sami za se, protiv svi drugi. E, to mi već ne bi mogo rastolmačit ni tvoj pokojni dada, a ne taj što je napravijo tu novu partiju«, veli i pristavi mu bukaricu čaja. »Ta, mani se, neka samo zabadva lupat glavu. Vidiš vada da je u ve države sve manje naši čeljadi, a sve više naši partija. Bome, dosta je i ni naki što imadu naše papire, ko naš kum Tuna, a latili se svakaki partija, najviše ni što vladu. E, brog ti i taki naši dilidbi i jeste nam tako kako nam je!« veli bać Iva i popije jednu tabletu za spavat. Ositijo da mu trbu počimlje drščat, a dok-torica mu prvać rekla da se ne smije jidit.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Camus:** Voljeti nekoga znati pristati da ostariš s njim.
- **Ujević:** Ljubav nije slobodna, ona je ropstvo po definiciji.
- **Churchill:** Ne postoje naši stalni prijatelji i stalni neprijatelji, postoje samo stalni interesi.

KVIZ

Ivan Meštrović

Koje godine i gdje je rođen hrvatski kipar **Ivan Meštrović**?

Tko je prepoznao njegov dar?

Gdje je školovao i imao svoju prvu izložbu?

Kada se preselio u Pariz?

Koja su njegova najpoznatija djela?

Koji ciklus zauzima središnje mjesto u njegovom umjetničkom opusu?

Gdje je živio i stvarao nakon Drugo svjetskog rata?

Kada i gdje je umro Ivan Meštrović?

Umrro je 16. siječnja 1962. godine u South Bandu, Indiana.
U SAD.
Religiozni ciklus.
Povijest Hrvata, Beogradske pobjednik, Vrelo života...
1908. godine
U Beču.
Pavao Bilinić, kamenorezac iz Splita
Rodio se 15. kolovoza 1883. godine u Virpju.

FOTO KUTAK

VICEVI

Idu dvije zmijske šumom i jedna pita drugu:

- Jesmo li mi otrovne?

- Ne....

- Uh, dobro je. Ugrizla sam se za jezik

Perica upeca zlatnu ribicu i ona progovori:

- Pusti me, ispunit ću ti jednu želju.

- Samo jednu?

- Da samo jednu.

- Želim uhvatiti zlatnu ribicu koja ispunjava tri želje.

BILJAR

Goran Tolj najbolji igrač

LEMEŠ – U subotu 30. siječnja završen je 45. po redu jubilarni turnir u biljaru u Lemešu. Prve partije počele su 13. prosinca prošle godine da bi se 23 sudionika iz Bezdana, Stanišića, Čonoplje, Sombora i Le-

meša svaku večer proteklih sedam tjedana međusobno odmjeralo do konačnog plasmana. Turnir je simbolički otvorio sedmogodišnji **Leonard Kufner** za ovu priliku posebno napravljenim novim štampom. Turnir je nastavljen susretom prošlogodišnjeg šampiona **Željka Principa** i ždrijebom izvučenog igrača **Gorana Vukovića**. Susretima je sudio **Lajoš Kufner**, menadžer turnira. Naslov šampiona za 2016. ponio je **Goran Tolj**, drugoplasirani je **Željko Princip**, zatim slijedi **Dejan Đurković** na trećem mjestu a četvrtu poziciju zauzeo je **Valentino Dropulja**. Pokale, medalje i diplome nagrađenima uručila je **Eva Szevald** dok je prvoplasirani igrač osvojio i živo janje. Šesti put po redu domaćin i organizator susreta je bio ugostiteljski objekt **Kongo** u vlasništvu obitelji **Đurković**.

Ž. Z.

HUMANITARNA AKCIJA

Sportska večer

SONTA – U organizaciji OŠ **Ivan Goran Kovačić** i nogometne škole sonćanskog **Dinama** u subotu, 30. siječnja, u školskoj dvorani organizirana je sportska večer u okviru humanitarne akcije prikupljanja sredstava, potrebnih za operaciju teško oboljele **Jelene Obradović**. Ova petogodišnja djevojčica iz Sonte boluje od cerebralne paralize. Njezino zdravstveno stanje se iz dana u dan pogoršava, a troško-

vi hitne operacije, koja se može izvesti u Austriji, iznosili bi 20.000 eura. U četverosatnom sportskom programu, za kojega je ulaznica bila dragovoljni prilog u kutiju na ulazu u dvoranu, sudjelovali su

članovi i članice sonćanskih sportskih klubova, članovi sportskih sekcija OŠ **Ivo Lola Ribar** i gosti, članovi nogometne škole NK **Mladost** iz Apatina. Akcijom je prikupljeno pedesetak tisuća dinara, koji su uplaćeni na namjenski račun obitelji **Obradović**.

I.A.

HOKEJ NA LEDU

Winter classic

SUBOTICA – Proteklog vikenda održan je jedanaesti po redu turnir za veterane u hokeju na ledu pod nazivom *Winter classic* organizaciji veterana HK **Spartak**. Na tradicionalnom turniru ove godine se oku-

pilo 13 ekipa iz nekoliko zemalja: Srbije, Finske, Bugarske, Slovenije, Slovačke, Hrvatske i Mađarske. Tri prvoplasirane momčadi u konkurenciji 30+ bili su **Jesenice**, **Spartak** i **Drvene nogice**, dok su u starijoj kategoriji (40+) najbolji bili **Budapest Old boys**, **Old boys** i **Spartak**.

PLIVANJE

Uspješan nastup

NOVI SAD – Veliki međunarodni plivački miting **EUROPA 2016** na kome je nastupilo ukupno 700 natjecatelja iz 38 klubova BiH, Hrvatske, Crne Gore, Rumunjske i Srbije održan je u subotu, 30. siječnja u Novom Sadu. Plivački klub **Spartak** je nastupio s ukupno 39 natjecatelja koji su osvojili ukupno 47 medalja, a **Andrej Barna** proglašen za najuspješnijeg juniora ovog mitinga.

ODBOJKA

Dvije pobjede

GORNJI MILANOVAC, SUBOTICA – Muška i ženska momčad OK **Spartak** zabilježila je pobjede u prvenstvenim susretima 13. kola. »Golubovi« su u gostima bili bolji od **Metalca** Takovo (3:0), a »golubice« su na svom terenu svladale **Jedinstvo** iz Užica (3:2). U sljedećem kolu muška momčad u petak 5. veljače dočekuje **Borac** iz Starčeva, a djevojke dan ranije gostuju **Vizuri** u Beogradu.

KOŠARKA

Važni bodovi

KRAGUJEVAC – Košarkašice **Spartaka** su pobjedom protiv **Radničkog** (58:47) prekinule seriju poraza i s novim osvojenim bodovima nalaze se na šestom mjestu Prve košarkaške lige Srbije. U subotu 6. veljače na svom terenu dočekuju ekipu **Kraljeva**.

MIROSLAV PAVLOVIĆ ČARLI IZ ŠIDA, MASTER KARATE SPORTA

Karate lijek za srce i dušu

*Više od 600 osvojenih medalja,
od kojih je 400 za prvo mjesto*

Miroslav Pavlović, Šidanima poznatiji kao Čarli, jedan je od uspješnih karate sportaša koji je cijeli svoj život posvetio ovom sportu, ali isto tako mnogoj djeci šidske općine prenio svoje znanje i iskustvo. Karateom se bavi 45 godina, 25 godina bavio se trenerskim poslom, a posljednjih 20 natjecateljskim dijelom. Vrhunski natjecatelj postao je u 43. godini, a do sada je prestižna priznanja dobijao na prvenstvu Jugoslavije 1998. godine gdje je osvojio brončanu medalju, 1999. u Somboru također na prvenstvu Jugoslavije i iste te godine osvojio je prvo mjesto na Grand prix kupu u Šapcu. Nakon toga uspjesi su se samo nizali na prvenstvima Srbije, Vojvodine, ali i na svjetskim kupovima i šampionatima u raznim asocijacijama.

VITALNOST ZAHVALJUJUĆI KARATEU

Na pitanje zbog čega se odlučio upravo za ovaj sport, šezdeset-

tdvogodišnji Čarli odgovara:

»Karate sam počeo trenirati prvenstveno iz zdravstvenih razloga. Kao mali sam bio tjelesno slab i zato sam se odlučio za ovaj sport. Vremenom sam spoznao kako je to sve dobro za zdravlje, ali i zbog koncentracije i samoobrane. Naučio sam vremenom da protivnika umirim i nikada nisam zlorabio vještine koje znam. Koliko je karate važan za zdravlje, govore podaci zabilježeni u Japanu gdje je ustanovljeno da Japanci svoju dugovječnost duguju upravo zahvaljujući sportom kojim se bave«. Kasno je počeo pojavljivati se na natjecanjima, tako da su mnogi bili skeptični na njegove uspjehe s obzirom na njegove godine. Međutim, ispostavilo se da jenkada bio uspješniji i od mnogo mlađih natjecatelja.

»Oni su mislili da sam ja došao kao veteran, da se oprostim od natjecanja i mene je iritiralo što je karate u nemilosti jer je olimpijski sport pa se nije toliko vodilo računa o masovnosti.

Karate je kod nas bio masovan sport u staroj Jugoslaviji. Tada je 300.000 ljudi vježbalo karate. Meni su u vrijeme natjecanja govorili da bi mi bilo lakše da sam mlad, onda bih po njihovom mišljenju osvajao medalje. Mene je to povrijedilo i onda sam se s 43 godine pojavio na turniru u Šumicama u Beogradu, gdje sam pokazao svoje znanje što je iznenadilo saveznog izbornika, kao i majstore iz bivše Jugoslavije koji su tamo bili. Do sada sam osvojio 17 prvih mjesta na svjetskim kupovima, 22 puta sam bio prvak Europe i oko 30 puta prvak Srbije«.

Danas, ovaj ljubitelj karatea u svom domu posjeduje preko 600 medalja, od kojih su 400 za osvojena prva mjesta.

REKORDER U IZVOĐENJU KATA

Danas ovaj vrsni karatist ima zvanje grand mastera. Počeo je natjecati se i s veteranima, mada smatra da je to malo neozbiljna

kategorija, pa se češće odlučuje za kategoriju seniora. Kako kaže natječe se i u maršal arsu s oružjem, a zbog svog vrsnog umijeća u karate vještinama više puta je bio proglašen za sportaša godine na razini lokalne zajednice, zatim i pod okriljem Europske karate federacije, a prvi naslov osvojio je na Svjetskom kupu u Temišvaru.

»Sudjelovao sam u svim savezima i svakog puta sam pokazao vrhunski nivo. Mislim da sam trenutačno u svijetu rekorder u izvođenju kata. Radim oko 200 kata jednu za drugom bez pauze. Moj učenik Milan Stojić, kao dijete je znao 87 kata i u svoje vrijeme je bio rekorder u svom uzrastu. Međutim, mislim da se ovdje na našim prostorima poznavanje ovih vještina u karateu, mnogo manje cijeni nego što bi trebalo što potvrđuju i moja brojna priznanja van naše zemlje. U Europi se karate više cijeni«, kaže Čarli, dodajući da se čitav svoj život ovim sportom isključivo bavi iz ljubavi, nikako iz koristi i da mu je najveća želja da svoje znanje i umijeće prenese na djecu.

ZDRAVA AKTIVNOST

A koliko je karate važan za zdravlje, Čarli je pravi primjer. Na njegovoj vitalnosti, dobroj formi i perfektnom zdravstvenom stanju u 62. godini života mogli bi mu pozavidjeti mnogi njegovi vršnjaci. Tome zahvaljuje upravo karateu i redovnim svakodnevnim treninzima

»Bavit ću se karateom doкле god mogu. Volim taj sport, pomaže mi u održavanju dobre forme i kondicije, a nadam se i dugovječnosti. Zato bih ga preporučio svima, kako mladima tako i starima« poručuje na kraju Miroslav Pavlović Čarli.

Suzana Darabašić

POKLADNA PESMA

Poklade su da se veselimo 'q
a koruma da se ljubimo 'q

'ajde stvora žer sara da pijemo vino

Madžare su i kufi su dani 'q
Meri nara na sokačci brani 'q

'ajde beba veći kora provedi švabara
'ajde beba veći kora provedi švabara

Dura žula truge dece šija 'q
Pa se smje još jti dosti rje 'q

na kraj bare kora kije msi zora je

S'one strane ide moje kora 'q
A sa druge idu njene druge 'q

'ajde beba pusti kora otvori švabara

Madžare su i kufi su dani 'q
Tu se neke i kora pija 'q

Na kraj šora in javora q diko moja

WACKARA

premuduneni dani

